

ANUL XXII — NR. 11 (927) — 10 MARTIE 1973

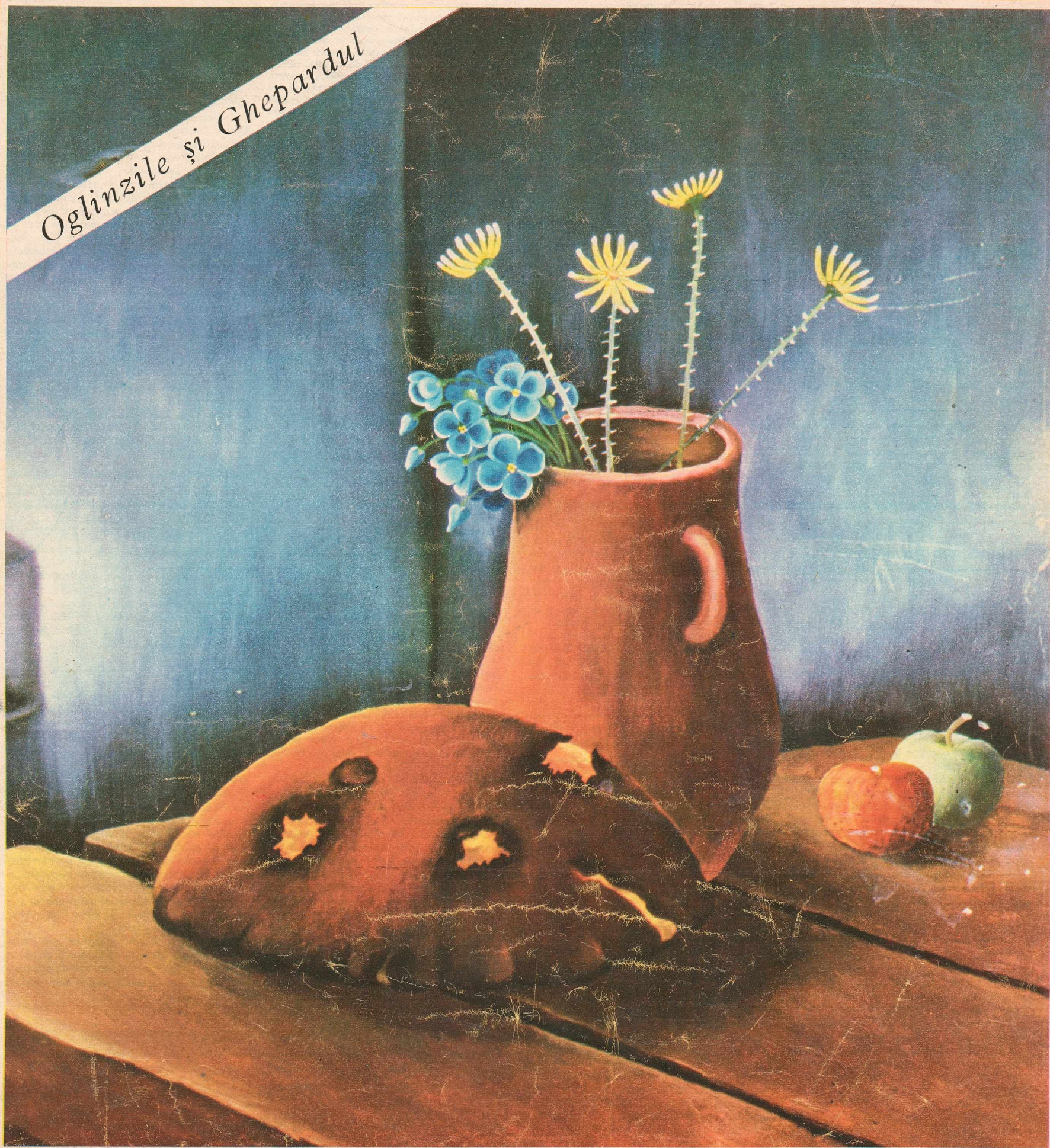
Flacăra

PLENARA PARTIDULUI — ÎN ACȚIUNE!

Ora noastră
costă
70
milioane
lei!...

Memoriile
lui
Serban
Cioculescu
continuă

Oglinzile și Ghepardul

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

TOTUL PENTRU O MUNCĂ UTILĂ

Plenara din martie ridică probleme de importanță vitală pentru întreaga noastră activitate economică și socială, pentru întregul nostru popor.

Pentru noi, constructorii, analiza și indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvântarea sa la Plenară sînt un îndreptar prețios care trebuie folosit cu deosebită atenție și pus în viață cît mai repede cu putință. Pregătirea cu toate detaliile de execuție a proiectelor elaborate de proiectanți este utilă și se face și la nivel de șantier, unde printr-o strînsă colaborare cu ceilalți executați va contribui la respectarea termenelor și deci la nereducerea timpului necesar efectuării probelor tehnologice. Recuperarea eventualelor întârzieri este o datorie a fiecăruia și pentru aceasta este nevoie de eforturile tuturor factorilor care concurează la realizarea investiției.

Aș propune ca eforturile ce se fac pentru îmbunătățirea activității în sectorul construcțiilor să aibă în vedere și un alt aspect. Proiectantul, odată cu supunerea proiectului spre aprobare forurilor superioare, ar fi bine să prezinte și necesarul de materiale dirijate, cu egalizarea respectivă pe ani, în funcție de graficul coordonat al lucrării. Astfel, în momentul introducerii în plan a lucrării respective, acest necesar ar constitui elementul care va sta la baza emiterii repartițiilor de materiale, și aceasta ar fi o modalitate binevenită pentru a ritmiciza aprovizionarea tehnico-materială. Este foarte important ca tot ceea ce face fiecare dintre noi să fie o muncă utilă societății în care trăim, pentru că o muncă inutilă, așa cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, este «lipsită de orice urmare, în dauna muncii concrete, a rezolvării practice a problemelor impuse de viață, de buna desfășurare a producției».

Nicu Boncota
inginer șef adjunct, Șantier nr. 1
București, Trustul de instalații
pentru industria chimică

UN PANTEON AUTOHTON

Vă scriu îndemnat în mare parte de cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu rostite cu prilejul vizitei de lucru pe care a făcut-o la Institutul Proiect-București, în legătură cu înfrumusețarea Capitalei noastre.

Lată despre ce este vorba. În numeroase rinduri presa a dezbătut soarta tristă pe care au avut-o, ba chiar o mai au, unele case în care au locuit oameni care au cinstit istoria sau cultura țării noastre. Aceste case sau au fost dărimate pentru a se face loc unor construcții în planurile urbanistice, sau se ruinează tocite de vreme. Nu demult, dacă nu greșesc, așa s-a întâmplat cu casa în care a locuit poetul Al. Macedonski, pe Calea Dorobanților, casă care a fost dărîmată pentru a se construi un mare hotel. Ultimul este foarte valoros, dar prima este de neînlocuit.

Eu am o idee: ce-ar fi dacă pentru toate aceste rămășițe valoroase ale trecutului s-ar găsi o rezolvare asemănătoare cu «Muzeul satului»? Undeva, într-un mare parc, într-un perimetru vast, la marginea Capitalei, ar putea fi reconstruite aceste case, care, acolo unde se află acum, «incurcă locul». Astfel grupate, ele ar putea constitui un adevărat muzeu sub cerul liber, un fel de panteon de factură deosebită al culturii și istoriei noastre. Adunate după un plan gândit, de specialiști, ar putea fi mai ușor îngrijite și ușor arătate oamenilor. Ele ar putea avea și o utilitate practică. Diferite lecții sau cursuri de istorie a culturii românești vor putea fi ținute în aceste case memoriale, în plină atmosferă evocatoare. Muzeul acesta ar putea adăposti

Oamenii își scriu rar cînd sînt bucuși. Poate că e și firesc să fie așa, dacă ne gîndim că bucuria nu are nevoie de părtași. Ea e mai suportabilă. Bucuria consideră că e destul un suflet pentru a o trăi. Cu tristețile, omul se împacă mai greu în singurătate. De aceea nu e de mirare că oamenii își scriu mai rar în momentele de bucurie. Și totuși, cînd bucuria nu e o simplă tresărire biologică, o ușoară tendință de delăsare a sufletului, cînd bucuria înseamnă și dinamism, angajare, și dorință de mai bine, oamenii încep să-și scrie unii altora. În România de azi, bucuria înseamnă și dinamism, și poftă de muncă, și angajare în realizarea unui înalt ideal. Este idealul nostru să construim o lume fericită pentru noi și mai ales pentru copiii noștri, și de aceea, oricît de grele ar fi eforturile, pînă la urmă nu ne e greu: e țara noastră, e drumul nostru, sînt eforturile noastre. Plenara partidului din primele zile ale acestei primăveri nu reprezintă o simplă bucurie, ci un prilej grav de retrăire, de renaștere a spiritului muncii și a sensului angajării. Societatea socialistă multilateral dezvoltată este aceea societate în care toți muncesc. Oamenii ne-au scris despre acestea toate cîte li s-au întîmplat în conștiințe în aceste zile, iar cînd nu ne-au scris ei — pentru că au considerat inutil să mai povestească bucuria lor — i-am solicitat noi și ei ne-au răspuns cu cordialitatea celui ce simte că are ceva de făcut și că rezultatul faptelor lui îi va aparține. E neclintită încrederea acestor oameni că politica mare a țării determină amănuntele vieții lor și că între muncă și nivelul de trai este, trebuie să fie, o relație directă de determinare. Sînt zilele imediat următoare Plenarei primăverii noastre. Nu sînt zile dulci, pentru că efortul de a construi o lume nouă, un om nou, o conștiință nouă, nu e un efort idilic. Sînt zilele înalte ale unei severe primăveri a spiritului. Nici o victorie cu adevărat importantă nu se poate realiza fără renunțări. Nici un pas înainte nu înseamnă un metru șovăielnic de înaintare, ci rezultatul unei lupte cu toate inerțiile și cu toate iluziile drumului. Severă primăvară, anotimp care anunță roade durabile! Pentru că trebuie să ne obișnuim să judecăm primăverile în perspectiva toamnei ce va număra roadele promise în momentele de înflorire. Așa văd oamenii această primăvară, ca pe un anotimp serios, grav, cu înfloriri ce se justifică în anotimpurile următoare.

Și dovada cea mai convingătoare a încrederii lor este felul cum gîndesc dimensiunile acestei înfloriri și cum își pun problemele legate de realizarea ei. Viața nu e un spectacol de petale, ci o primăvară care-și așteaptă, și — într-un anumit fel — își determină toamna meritată. Ca să realizăm acest cincinal, așa cum ne-o cer nevoile țării, am înțeles și mai profund, în aceste zile, că trebuie să gîndim și să muncim din toate puterile.

Plenara partidului — în acțiune! Noi înșine în această acțiune națională. Munca noastră, gîndirea noastră, reprezintă prezentul. Prezentul în acțiune.

«exponate» din întreaga țară dacă ar fi cazul.

Eu nu-mi dau seama de cheltuielile necesare pentru realizarea unui asemenea proiect, dar dacă ar intra pe mîna unor oameni cu experiență poate că investițiile n-ar fi zadarnice.

Ar fi o mindrie pentru Capitala țării și ar contribui din plin la înfrumusețarea ei.

Emil Toescu
elev, anul I E, Liceul nr. 43
București

MORALITATEA UNUI POPOR HARNIC

Plenara C.C. al P.C.R. din 28 februarie-2 martie 1973 a constituit un eveniment de maximă importanță pentru întreaga țară, pentru fiecare dintre noi cei angajați în îndeplinirea cincinalului în patru ani și jumătate. În ceea ce mă privește, țin să subliniez că am desprins cu exactitate sarcinile ce ne revin nouă, celor care apărăm legalitatea socialistă, avutul obștesc, cuceririle revoluționare. Trebuie să veghem, neprecupețind nici un efort, să demascăm pe toți cei care atentează la avutul obștesc și care prin activitățile lor infracționale aduc mari prejudicii țării. Totodată trebuie să apărăm drepturile cîștigate de oamenii muncii, avutul lor personal, să asigurăm liniștea și ordinea politică. Trebuie să fim conștienți că, într-un fel, degeaba unii produc dacă alții fură. În sprijinul activității noastre se află opinia publică a cărei acțiune s-a concretizat, în ultimul timp, prin activitatea echipelor de control obștesc, care ne sînt de un real folos. Preîntîmpinarea infracțiunilor, împiedicarea obținerii cîștigurilor ilicite sînt în strînsă legătură cu creșterea nivelului de trai a fiecăruia dintre noi. Împotriva hoției trebuie să se îndrepte toată aspi-

rea de care putem da dovadă. Asprimea noastră reprezintă moralitatea unui popor harnic.

Dumitru Florea
plutonier M.A.I.

UNDE E TREABA

Mi-a reținut în mod deosebit atenția capitolul al doilea al cuvîntării, referitor la «Noi măsuri pentru perfecționarea conducerii și organizării vieții economico-sociale», întrucît din acest capitol se poate vedea cu cîtă seriozitate este abordată această problemă de către conducerea noastră de partid și în mod deosebit de către secretarul său general.

Așa cum sublinia și tovarășul Nicolae Ceaușescu, viața a dovedit că modul de organizare al ministerelor și al celorlalte instituții cu un aparat administrativ greoi și ineficient este depășit și că trebuie luate măsuri urgente, menite să ducă la degrevarea din munci administrative a specialiștilor. Pe de altă parte, este nevoie de o mai justă repartizare a specialiștilor în întreprinderi, acolo unde se simte cel mai mult lipsa de inteligență creatoare. Acolo e treaba.

Aurel Popa
muncitor C.T.C. la
Fabrica de mașini unelte și agregate
București

ÎN ACEEAȘI DIRECȚIE

Am reținut din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostită cu prilejul recentei Plenare, reafirmarea ideii că «pînă și consumul luminii la un bec de 25 W trebuie să constituie o preocupare a conducerii întreprinderilor». Această idee mi-a fost mai aproape de suflet, fiindcă în anul 1972 am terminat, împreună cu cîțiva colegi, un studiu intitulat «Noi tipuri de ventilatoare cu randament îmbunătățit». Eficiența potențială, calculată de noi pe un număr de 10 000 de ventilatoare pe un termen de 5 ani, este de 1 800 000 lei economie, adică echivalent în energie electrică, 3 000 600 000 kWh. Cu toate acestea, aplicarea în practică a lucrurilor propuse de noi întîmpină dificultăți nejustificate după opinia mea. Poziția Fabricii de ventilatoare, căreia i-am oferit propunerea noastră, este, în acest moment, de înțeles. Iată de ce. Aplicarea lucrurilor propuse de noi ar necesita schimbarea unor linii tehnologice, iar pe de altă parte ar duce la neîndeplinirea actualilor indici de plan. Așadar, în prezent, producerea unor ventilatoare mai bune și care ar reduce considerabil consumul de energie electrică nu este posibilă din cauza rigidității cu care sînt stabiliți și anumiți indici de plan! Este nevoie ca, pentru aplicarea mai rapidă a rezultatelor cercetărilor științifice în producție, să se stabilească o politică economică unică, atît pentru cercetare, cît și pentru știință. Este nevoie de instaurarea unei depline identități de interes între cercetarea științifică și producție.

Dr. ing. Petre Terzi
Centrul de cercetări și proiectări
pentru produse de construcție
București

SĂ ÎMBINĂM NECESITĂȚILE ECONOMIEI NAȚIONALE CU APTITUDINILE FIECĂRUI TINĂR

Atîta timp cît economia socialistă este organizată în mod planificat, științific, nu poți să te ocupi de pregătirea și recrutarea forței de muncă decît în mod științific. Ceea ce presupune că și selecționarea și pregătirea școlară și profesională trebuie făcute dirijat, în mod eficient.

Cu aceeași grijă și atenție cu care analizează problemele dezvoltării țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu se ocupă și în lucrările recentei Plenare de problema pregătirii forței de muncă, necesară economiei țării. Pentru a realiza acest deziderat al omului potrivit la locul potrivit, Ministerul Muncii, Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist, Ministerul Educației și Învățămîntului și Comitetul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România au participat la elaborarea unor acte normative privind organizarea unui sistem național de orientare și selecție profesională. Acestea analizează, după criteriile științifice, cum se poate selecționa, pregăti și dirija forța de muncă necesară economiei naționale, obiectiv propus și de documentele Congresului al X-lea. Important este că acest proiect ține seama și de interesele și aptitudinile individuale ale fiecărui tinăr.

Trebuie să amintesc totuși că una dintre importante surse de recrutare a forței de muncă — mediul rural — nu este întotdeauna urmărită în mod realist. Orientarea școlară

Anunțăm pe cititorii noștri că revista «Flacăra», redactorii și colaboratorii ei nu primesc scrisori anonime.

este foarte deficitară la sate, căci atelierele-școală existente nu rezolvă în întregime problema tinerilor cuprinși în învățământul rural. Aceștia, deși sint mai obișnuiți cu problemele agriculturii, nu pot — și e firesc să fie așa — să rămână în totalitatea lor la sate. Poate ar trebui ca factorii locali — școala, consiliile populare, organizațiile de tineret — să acorde o mai mare atenție orientării lor spre profesii de care are nevoie orașul, județul sau zona respectivă, după cum urmează să se dezvolte în anii cincinalului și în perspectivă. Și reciproc este valabilă. Întreprinderile din orașe pot ajuta mai mult școlile rurale în dezvoltarea și orientarea activității practice din școli. În plus, se simte nevoia să avem mai multă grijă de tinerele fete, care reprezintă în multe județe o forță de muncă importantă. Să le orientăm, să le pregătim nu numai pentru profesii tradiționale feminine, ca cele din industria ușoară, ci și spre alte profesii din industria modernă (electronică, mecanică fină etc.).

Ar fi de dorit ca factorii responsabili, menționați și în lucrările Plenarei, să urmeze elaborarea actelor normative amintite pentru a se pune ordine în acest sector deosebit de important și pentru a lichida unele anomalii și fenomene negative (fluctuații, schimbări de profesii, insatisfacții) care decurg și din lipsa de orientare școlară și profesională a tinerilor.

Elvira Cincă
profesor, București

O POLITICĂ EXTERNĂ ÎN DEPLIN ACORD CU INTERESELE ȚĂRII

Am urmărit, ca de obicei, cu interes lucrările acestei Plenare. Țin să-mi exprim și pe această cale toată încrederea față de P.C.R., în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu. Consider că politica externă promovată de conducerea noastră de partid corespunde pe deplin intereselor țării. Îmi pare bine că s-a reafirmat poziția României, stat suveran care promovează o politică de cooperare, de prietenie și de neamestec în treburile interne ale altor țări, respectă principiile care stau la baza relațiilor dintre state și duce o politică de pace cu toate țările, indiferent de orinduirea lor socială.

În ceea ce privește politica internă, consider absolut justificată reducerea ieșirilor toată ziua bună-zia în străinătate, ieșiri care necesită valută. Orice plecare care nu se justifică prin rezultate avantajoase pentru economia noastră națională este o piedică în realizarea cincinalului în patru ani și jumătate.

Emil Varvara
electrician la
Fabrica de mașini unelte și agregate
București

SĂ ȘTIM ȘI NOI CU CINE FACEM CONTRACT LA O.C.L.P.P.

Vă sesizez o situație cu totul nefirească. Aceasta se referă la felul cum este organizată activitatea la O.C.L.P.P.-București, și vă spun că Plenara îmi dă mult curaj.

Dacă este de înțeles că O.C.L.P.P. nu poate oferi locuințe «peste noapte», dacă se poate trece cu vederea faptul că O.C.L.P.P. nu acționează cu fermitate, în toate cazurile, pentru a-i reprezenta cu simț de răspundere și competență pe cei cu care a încheiat contracte, dacă se pot accepta zeci și zeci de... explicații, în nici un caz nu se poate înțelege cum proliferază la organizația respectivă practici pe care întreaga noastră societate le condamnă.

Cum este astfel posibil ca la sediul O.C.L.P.P. să nu existe nici un birou de informații? De ce funcționarii acestei organizații nu poartă — la fel ca salariații din fabrici, uzine, instituții etc. — plăcuțe indicând numele și funcția? Anonimatul lor nu este oare o sfidare la adresa opiniei publice? Știm cine ne vinde biletul la tramvai, cunoaștem numele vânzătorului care ne împachetează un kilogram de brînză, dar nu putem ști cine sint cei cărora le încredințăm speranțele noastre în legătură cu una dintre cele mai vitale probleme: locuința. Și se cuvine menționat faptul că aceasta nu constituie un «dar», nu reprezintă un «favor», ci este plătită cu zeci și zeci de mii de lei. În astfel de condiții, de ce își permite O.C.L.P.P. să trateze cetățenii care își construiesc apartamente pe bază de credite primite de la stat ca pe niște favorizați ai organizației respective, ca să nu mă exprim altfel?

Problema pe care o aduc în discuție nu poate fi epuizată în cadrul acestei rubrici, deși apariția rîndurilor de față poate reliefa o dată în plus necesitatea unei analize serioase, făcute de foruri competente, pe baza discuției cu cetățenii, care pierd zeci de zile prin fața ghișeeelor, care citesc și recitesc niște texte pe panouri ce nu spun nimic, care privesc o hartă așa-zis informativă pe care nu apar nici măcar blocurile pentru care ei se hotărăsc să opteze, cărora li se vorbește «de sus», lipsit de solitudine și bunăvoință atunci cînd «prind» vreun funcționar trecînd spre birou și îi adresează vreo întrebare.

Cînd oare — și cum — și cine va reuși să determine colectivul O.C.L.P.P., conducerea acestei organizații, să înțeleagă că deși solicitările sint mari, nimeni și nimic nu poate justifica nerespectarea obligativității de a se lucra cu publicul, cu solicitanții de locuințe, cel puțin tot atît de civilizată, de amabil și competent cum se lucrează în alte sectoare: la C.E.C., la poștă, la diferite ministere etc., etc., deși și acolo este încă loc de mai bine. La O.C.L.P.P. este vorba însă de cumpărarea unei locuințe, de investirea unei sume considerabile. Atenția acordată cumpărătorului ar trebui să fie pe măsura investiției pe care o face și a valorii bunului ce dorește să cumpere. Și nu mă refer doar la valoarea concretă, ci și la valoarea morală, socială — o locuință cumpărîndu-se o dată pentru toată viața, ba chiar și pentru urmași!

Mă gîndesc serios la astea toate, acum după Plenară.

Aurel Crișan
str. Popa Savu nr. 39
sectorul 1—București

VINE PRIMĂVARA, SĂ DECLĂRĂM RĂZBOI MAIDANELOR...

Știm cu toții grija mai mult decît părintească pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o dovedește pentru asigurarea unui trai mai bun tuturor cetățenilor patriei noastre socialiste. Chiar în vizita de lucru pe care secretarul general al partidului a făcut-o la Institutul Proiect-București am avut o nouă dovadă că nu-i scapă nici cel mai mic amănunt din vastul angrenaj al vieții sociale.

Vorbînd în fața edililor, arhitecților și inginerilor care se îngrijesc de gospodăria primului oraș al țării, tovarășul secretar general al partidului a insistat și «asupra necesității amenajării centrelor civice din noile cartiere, a zonelor de agrement, cit și a parcurilor și spațiilor de joacă și sport pentru copii și tineret». Pentru a întări și mai mult afirmațiile domniei-sale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adăugat (citez din ziarul «Informația Bucureștilui» nr. 6055 din 16 februarie 1973):

«Am trecut și azi prin cartierul Berceni și am văzut că nu sint rezolvate aceste deziderate ale cetățenilor, deși ele au fost discutate

Conștiințele epocii

E cazul să ne întoarcem privirile din cînd în cînd către conștiințele epocii noastre, către acele spirite care constituie, în România de azi, temelul progresului general și care vor constitui, în România de miine, cazurile normale de existență omenească. Luați cu măruntele, dese observatii pe care avem să le facem, în fiecare zi, cu privire la una sau alta dintre zonele sociale, uităm că totuși înaintarea noastră e un fenomen de toată evidența și că în 1973, în țara ai cărei fii sintem, prezentul social este un spațiu al tuturor șanselor, al tuturor innoirilor, al tuturor posibilităților. Uităm cîteodată să spunem chiar esențialul: ne aflăm pe cel mai înalt vîrf al spiralei noastre istorice și avem în față un drum de o bărbătească și fascinantă frumusețe. Niciodată în România nu s-a gîndit mai mult și niciodată lupta cu inerția n-a cunoscut, ca în acești ani, forme mai accentuate și mai fertile. Spunem ce spunem, mai ales cînd criticăm, pentru că ne situăm în interiorul celei mai drepte cauze cu puțință, cauza binelui celor ce muncesc. A celor care într-adevăr muncesc, nu a celor care se fac că muncesc și sporovăiesc în numele muncii. Existența noastră nu e ușoară, momentul pe care-l trăim este un moment de acumulare, care vor determina saltul necesar. Trăim un moment mare, un moment marcat, într-un chip foarte semnificativ, de Conferința Națională a partidului de anul trecut. Trebuie să regăsim prospețimea de a spune adevărul nu numai despre umbrele, ci și despre luminile acestui moment. Binele se lasă mai greu cuprins în cuvinte, dar el trebuie cuprins în cuvinte. «Și avem despre ce fel de bine să vorbim. Firește, niciodată nu vom pune punct, spunînd «mai bine de așa nu se poate, gata cu eforturile de mai bine». Binele e în dezvoltare, tîndem mereu la mai bine, sintem nemulțumiți de ceea ce avem, de ceea ce realizăm, și ni se pare că putem realiza mai mult. Sufletul Meșterului Manole, care nu s-a putut abține, după ce a terminat construcția mănăstirii, așa obosit cum era, și a mai avut puterea și orgoliul să spună că ar fi în stare de o altă construcție, mai frumoasă decît aceea încă umedă și vie de jertfa incorporată, se află cîte puțin și în noi. Vrem mai mult și, într-adevăr, putem mai mult. Cînd zicem că trebuie să realizăm cincinalul la nivelul maximal nu ne supraestimăm, ci sintem conformi cu permanenta aspirație de mai bine. Dar noi știm că a realiza cincinalul la nivelul maximal înseamnă, pentru noi toți, și a trăi mai bine. Gustul pîinii mai bune cîntărește el însuși destul în balanțele noastre de conștiință. Desigur că în noi sălășluiește și pura nădejde de mai bine, precum viața noastră este și expresia unei voințe curate de adevăr, ce nu ține seama în toate etapele luptei pentru adevăr de dimensiunea pîinii. Rezultatele muncii noastre nu se vor vedea în întregime miine dimineață, dar noi vom ști, miine dimineață, că pîinea pe care o avem, aceasta, cîtă e, depinde cu hotărîre de munca noastră și că împărțirea ei e fidelă cu munca noastră. Vom trăi mai bine, dacă vom munci mai bine. Deci trebuie să muncim mai bine. La Plenara din noiembrie 1971 s-a spus răspicat că echitatea nu are bariere, că ea acționează la toate nivelurile. Și iată, la un an și jumătate de la acea plenară, cuvintele devin realitate. Munca efectivă înseamnă pîine efectivă. Cine dorește muncă formală poate primi pîine abstractă. Și nu știu dacă pîinea abstractă satură destul.

Ne gîndim azi la conștiințele epocii, la acei oameni care, în toate domeniile de activitate, indiferent de funcția pe care o ocupă, își fac datoria. Un grănicer care apără într-o noapte a vieții lui țara de o primejdie are grad de general. Un muncitor care-și face datoria la locul de muncă poate avea gloria celui ce-a scris Hora Unirii. Un inginer care descoperă o cale de prosperitate economică are prestigiul unui conducător de departament. Prima noastră funcție este aceea de cetățeni. Idealul nostru e să fim conștiințe ale epocii, să realizăm o lume mai bună pe acest pămînt zbuciumat locuit de români, și alături de ei și de maghiari, și de germani, și de ceilalți care trăiesc aici, pămînt care se numește astăzi, în numele întregii sale istorii și în virtutea dreptului ultimilor douăzeci și cinci de ani, România socialistă.

Ne gîndim la conștiințele epocii pentru că avem destule conștiințe ale epocii. Și întia conștiință a acestei epoci se numește — așa cum știu și copiii, așa cum știm cu toții, așa cum ne-a intrat în sînge să o spunem — Nicolae Ceaușescu. El este acela care face posibilă orientarea epocii după conștiințele epocii, iar nu după leneși, după apatrizi, după belferi. Conștiințele epocii sint cei ce muncesc. În aceste zile de primăvară ne aducem aminte de ele pentru că aceste zile de primăvară sint zile-conștiință.

Adrian PĂUNESCU

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

o dată cu schițele de sistematizare. Situații asemănătoare sînt și în alte cartiere.

Cîtă dreptate are tovarășul Nicolae Ceaușescu!

S-au ridicat în cartierul Berceni sute de blocuri noi și semețe, care adăpostesc circa 50 000 de locuitori, cu familii închegate și cu puzderie de copii.

Dar acest cartier sudic, care ar trebui să fie cel mai sănătos și cel mai frumos din București, are peisajul urîțit de lipsa de finalizare a locurilor dintre blocuri, rămase toate în stare de maidane, cu băltoace, grămezi de moloz și depozite de gunoaie, fără nici o vegetație, fără un pom plantat.

Pe aceste maidane se joacă toți copiii noștri mai mici, iar adolescenții — fete și băieți — își dispută partidele de fotbal, de tenis și de volei! Barăci dezafectate, pe jumătate dărimate, constituie, tot pe aceste maidane, focare de infecție pentru cei ce au nenorocul să locuiască în preajmă. Ba, o alimentară din strada Covasna a transformat un vast maidan într-un veritabil crematoriu în aer liber pentru deșeurile aruncate de salariații ei, umplînd, prin ardere, toată atmosfera de un fum fetid, inecăcios...

Pe deasupra, datorită tractoarelor și autocamionelor conduse de șoferii care vor «să scurteze drumul», toate străzile și aleile, proaspăt pavate, sînt nu numai pline de pămînt și de resturi de murdărie, dar și deteriorate, cu pietre scoase din bordură, ca și cum ar fi trecut pe-aici o turmă de elefanți... Pînă și micile grădini, ce le-am făcut noi, locatarii, pe lângă blocuri, plantînd pomi și gard viu, sînt distruse de șenilele și de anvelopele acestor mijloace grele de transportat materiale, care circulă după bunul plac al conducătorilor lor...

Vine primăvara. Este momentul cînd trebuie să declarăm război maidanelor care poluează și ele atmosfera.

Prin crearea de parcuri, — plantate nu numai cu iarbă, dar și cu cît mai mulți pomi —, de terenuri de joacă sănătoase și civilizate, de bazine de înot etc., putem transforma nu numai fața cartierului, dar și întreaga sa structură materială și spirituală. Edilii să fie siguri că vor avea în noi, cetățenii, cei mai buni aliați în ofensiva dusă pentru înfrumusețarea acestei părți a Bucureștiului. Și să se înceapă în viitor, nu azi, și construirea lăcașurilor de cultură, cu săli de conferințe și de spectacole, cu biblioteci care să creeze un mediu de înălțare sufletească și intelectuală pentru toți locuitorii din Berceni-Sud I și Sud II.

Sîntem încredințați că ne veți da o mîină de ajutor pentru a dobîndi plusul de sănătate și de frumusețe într-o însemnată zonă din noul București.

Petre Ciocină
președintele Comitetului asociației
de locatari a blocului A-7
str. Covasna nr. 27, ap. 10,
Berceni Sud II, București

SPECIALIȘTII MUNCII

Mi se pare binevenită măsura «de reducere cu cel puțin o treime a personalului de conducere», măsură preconizată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta Plenară.

Se mai întîmplă și s-a mai întîmplat ca tovarăși care nu au nici o legătură cu problemele imediate ale producției să fie trimiși la specializare și apoi, după ce o termină, să se cuibărească frumos în ministere, unde, uneori, nu fac decît să îngreueze procesul funcționăresc, și așa destul de complicat. Dar dacă tot s-au specializat, atunci de ce nu își confruntă cunoștințele acumulate direct cu producția? De ce în loc să-și trimită adrese de la întreprinderi la centrale, la ministere și invers, circulare care noua în producție ne folosesc prea puțin, nu trec să rezolve problemele în modul cel mai concret și eficient? Și nu ar fi rău ca atunci cînd se are în vedere formarea de specialiști, aceștia să

fie recrutați dintre oamenii care lucrează direct în mijlocul producției, îi știu necesitățile și, evident, știu să-și valorifice resursele de inteligență în modul cel mai adecvat problemelor curente. Nu să incurse bunul mers al lucrurilor cu prea multă formularistică. Bunul mers al producției să fie — și vîd că acum e — criteriul după care să se aprecieze randamentul tuturor.

Nicolae Tăbăcuțu
maistru mecanic,
Uzinele «Timpuri noi», București

MEDITAȚII DE EPOCĂ

Consider că progresul tehnic atins de industria noastră în etapa actuală impune ca muncitorii să stăpînească o calificare superioară în raport cu cea actuală. Aceasta datorită faptului că mașinile actuale sînt semi-automatizate, automatizate sau cu comandă electronică, iar conținutul activității muncitorilor suferă schimbări caracterizate prin înlocuirea efortului fizic cu aptitudini și cunoștințe tehnice superioare.

Toate aceste cerințe trebuie să fie înțelese ca necesare pentru a putea înlesni înțelegerea legilor și principiilor de funcționare a mașinilor, utilajelor, precum și a întregului proces de fabricație.

Avînd în vedere documentele Conferinței Naționale a P.C.R. precum și ale Plenarei din martie 1973, se prevede ca în viitor încadrarea și promovarea muncitorilor în categorii superioare de salarizare să se facă pe baza cunoștințelor teoretice și practice precum și a contribuției proprii în realizarea unor indicatori calitativi, deci se impune și îmbunătățirea formelor actuale de însușire a meseriei. Pentru aceasta, consider că actuala formă de selecționare a cadrelor în vederea calificării prin învățămîntul profesional și mai ales prin pregătirea la locul de muncă nu este corespunzătoare, deoarece nu se asigură o pregătire teoretică și practică corespunzătoare viitorului muncitor.

Propun ca această selecție să se facă pe baza unui examen psihotehnic, urmînd ca rezultatele acestuia să constituie adevăratai indici ai repartizării pe meserii, aptitudini și reacții ale candidatului. Aceștia sînt singurele elemente ce pot indica corespundența cu cerințele viitoarei meserii.

Înstruirea teoretică și practică să se facă de-a lungul a 3 ani de studii, adică 16 ore de învățămînt profesional pe săptămîină și 32 ore de atelier. Primele 2-3 luni ale anului I eu aș propune ca elevul (ucenicul) să fie instruit în tainele meseriei de un lucrător cu o calificare înaltă și cu o metodă pedagogică de instruire, pentru a însuși celui instruit dragostea și mai ales pasiunea pentru meseria aleasă.

După aceste 2-3 luni de instruire practică, elevului i se va încredința o mașină cu care să lucreze singur, însă sub supraveghere (lucrător, instructor de practică etc.). Proporțional cu timpul i se va da și un plan de producție, și în raport cu producția elevului i se va plăti și un salariu.

Deci cu aceasta propun ca elevii școlilor profesionale să fie salariați chiar din anul I de meserie, iar salariul să difere între un elev și altul pe circa 3-4 trepte de salarizare, în raport cu planul de producție ce-l realizează lunar.

La terminarea școlii profesionale, elevul, mai întîi, va susține un examen de absolvire a școlii la meseriile învățate pe parcursul celor trei ani de curs profesional, după care absolvenții vor fi repartizați în producție. După un an de producție, împreună cu un certificat eliberat de șeful secției unde a lucrat, și contract semnat de organizația de bază U.T.C. și sindicat, se va prezenta pentru susținerea examenului de calificare, și în funcție de rezultatele examenului de absolvire al școlii și al probei practice de lucru (în fața unei comisii) candidatul va obține categoria de încadrare de

la 1 la 3, categorie tarifară de muncitor calificat, precum și carnetul de lucrător calificat.

Consider că, în acest fel, elevii-ucenici vor putea fi stimulați în obținerea unor rezultate bune în însușirea meseriei și a unei pregătiri temeinice în timpul școlarizării, spre deosebire de situația actuală, unde elevii ucenici, indiferent de rezultatele lor la învățătură și îndeminare practică, primesc aceleași drepturi la sfîrșitul școlarizării.

Atelierele-școală, dacă există, să fie dotate corespunzător cu mașinile meseriei respective, iar mașinile respective să fie repartizate atelierelor sau secțiilor din întreprinderea respectivă.

Propun ca aceste mașini să fie procurate prin serviciul investiții al întreprinderii respective. Aceste mașini sînt strict necesare viitorilor meseriași, pentru a-i ține la curent și a le forma îndeminearea și reflexele, prin comparație cu ultimele noutăți tehnice în meseria respectivă.

În felul acesta, atelierele-școală — secțiile întreprinderii — pot realiza un plan lunar în cadrul căruia să fie cuprinse (plan producție piese) organe de mașini de complexitate medie necesare producției întreprinderii tutelare.

Acest fel de lucru ar familiariza pe viitorii meseriași cu drepturile și obligațiile impuse de regimul producției. Iată la ce mă gîndesc eu după Plenara din această primăvară.

Gheorghe Alexandrescu
maistru, Uzinele «23 August»

ȘTIINȚĂ PENTRU OM, NU NUMAI PENTRU AFIRMARE PERSONALĂ

Mai multe motive mă fac să vă scriu. Și le voi expune așa cum imi vin în minte.

În ultimul timp, cîmpul cercetării științifice s-a lărgit imens. Marea majoritate a oamenilor «fac știință». Și aici e hiba! Marea majoritate a oamenilor doresc să afirme adevărul sau să se afirme prin știință? În acest fel, eu cred că scopul activității științifice schimbîndu-se în dorință de afirmare a personalității respective, revine foarte puțin științei ca beneficiu din această afirmare. Lupta pentru un număr cît mai mare de lucrări pentru competiție nu mai are nimic de-a face cu munca serioasă a cercetătorului cu vocație.

Cercetarea este o activitate superbă pe care de fapt omul o face de cînd se ridică din leagăn și apoi o continuă toată viața, pînă la moarte. Unii cercetează mai mult, alții mai puțin, de aici, unii știu mai multe, alții mai puține. E și firesc, dar nu aici este necazul, ci necazul constă în aceea că unii au impresia că știu mai multe, dar știu foarte puține (după cum au fost și încă mai sînt unii care spun: «știu că nu știu nimic»).

Pentru cei ce au impresia că știu multe, aceasta le dă un sentiment de satisfacție, de împlinire și devin «pretentioși». Dacă știu multe, li se și cuvin multe... Și aici este miezul problemei!

Cred că se vor aduce multe îmbunătățiri activității de cercetare dacă aceia care cer-

cetează vor schimba pe «mi se cuvine» în «se cuvine să dau cît mai mult pentru om».

Și nici mai mult, nici mai puțin mă gîndeam cu multă curiozitate ce-ar fi dacă lucrările științifice nu ar mai fi semnate de autori individuali, ci de «un colectiv» fără nume de la instituția respectivă. Mă întreb, cîți ar mai rămîne în activitatea de cercetare? Sînt aproape sigură că s-ar alege foarte puțini, dar aceia într-adevăr ar face activitate de cercetare. În cercetarea medicală spre exemplu, leașa este mai mică decît în practica medicală (dealtfel, pe drept cuvînt că cercetarea în medicină, de cele mai multe ori, servește drept «decor științific»). Dar să revin: în aceste condiții, cine rămîne să cerceteze? Acela care cu adevărat se dedică științei și caută adevărul, nu afirmarea personalității sale și profitul unui titlu de conferențiar sau de profesor universitar. Aceasta este convingerea mea. Sînt convinsă că omul are nevoie de stimulare, stimulenți. Este firesc, dar sînt tot așa de convinsă că adevărul cercetător a depășit «imi dă — dau», și dacă se întîmplă de se găsește-n gînd cu cine știe cine de la capul lumii, și chiar dacă ăla a luat premiul Nobel și el nu, tot e fericit pentru că s-a apropiat de adevăr.

Carmen Stroilă
cercetător principal la
Clinica chirurgie I IMF—Cluj

UN CART CARE NU MAI VINE

De la început vă cer scuze pentru deranjul pe care vi-l face scrisoarea mea, dar vă rog să mă credeți că nici eu nu mai înțeleg nimic...

La sfîrșitul lunii iunie 1972, comitetul de părinți din școala noastră (Școala generală Măiag, com. Crușeț, jud. Gorj) a cumpărat pentru noi, copiii școlii, un cart de la întreprinderea «Klement» din Tirgoviște. La ridicare, întreprinderea ni l-a dat fără anvelope pentru roți. Ziceau că nu au în acel moment în magazie, dar se obligă să le trimită în cel mai scurt timp. (Au scris acest lucru și pe avizul de expediție a cartului, dar... dar n-a fost așa, nu le-au trimis nici azi.)

Cît de bucuroși eram cînd a sosit cartul!... De ne-ați vedea acum... Și de-ați ști ce soare e pe aici... Cred că la Tirgoviște nu e soare, e-ntuneric, și vînturi, și ploaie, zăpadă sau noroi... Cine știe? Ce s-o fi întîmplat nu știu, dar știu că de plătit am plătit destul: 4 813 lei; bani, nu glumă. Într-un timp m-am gîndit că poate «13» acesta de la sfîrșit e cu ghinionul. Dumneavoastră ce credeți, ni le-or mai trimite? A trecut cam mult de atunci: opt luni. N-aș vrea să treacă și vara asta...

P.S. Conducerea școlii noastre a trimis adrese, a dat telegrame, a vorbit chiar la telefon cu întreprinderea respectivă dar...

Vă rog în numele tuturor elevilor din școala noastră să ne ajutați. Poate că, pînă nu se-mplinește anul, le primim.

Gheorghe Parpală
elev, Școala generală Măiag
comuna Crușeț, județul Gorj

Venind în întîmpinarea cititorilor, care ni s-au plîns că nu găsesc la chioșcuri revista «Flacăra» — epuizată în doar două ore de la apariție —

ANUNTĂM CĂ,
pînă la 16 martie se pot

face abonamente individuale la toți factorii poștali și toate oficiile P.T.T.R. din țară.

Veți avea, astfel, acasă la dumneavoastră, în fiecare sîmbătă,

«FLACĂRA»

PLENARA PARTIDULUI—ÎN ACȚIUNE!

VALERIU NICOLESCU

vicepreședinte al Consiliului
municipal al orașului Pitești

39 de ani. Absolvent al Academiei de studii economice din București. De fel din Argeș, din Mihăilești. Poate fi găsit la primărie de la 7 dimineața la 8-9 seara. (Program oficial de lucru 7-15.) Hobby: plimbările, excursiile. (Poate și pentru că Piteștiul, mai ales zona centrală, e ca un gol înconjurat de piatră, o chelie de piatră, cu spații verzi rarissime și minime. Noroc de pădurea de la Trivale... O întrebare referitoare la spațiile verzi ale orașului, în interviul de mai jos, n-o să găsiți. Sint întrebări care se pun și întrebări care nu se pun. Un conducător edil de vîrstă medie, într-un oraș al marilor spectacole industriale și urbanistice, dar încă tînăr sau, mai exact, de vîrsta celor care-l conduc: medie. O vîrstă care încă nu și-a spus cuvîntul ultim.

Interviu telefonic, planificat pentru o oră și jumătate. Scurtă excursie prin niște gînduri, prin niște preocupări aparținînd unui om investit cu o mare răspundere. O zi obișnuită din viața acestui om, din viața orașului său: în ziua asta nu s-a întîmplat nimic deosebit la Pitești.

Deci:

Sînteți vicepreședintele — viceprimarul — unui mare și interesant oraș. Nu v-ar plăcea să-i fiți chiar primar?

La întrebarea asta nu se poate răspunde. — În termenii legii — vă rog să mă corecți dacă greșesc — vicepreședintele este reprezentantul legal al primarului. Altfel spus, el îl încuiește (sau îl reprezintă) cu echivalența de puteri pe primar în toate condițiile, în toate împrejurările. Dar dacă face o greșală, cine răspunde? Poate fi un «incuitor» responsabil?

—! (Interlocutorul suride. Nici prea vesel, dar nici prea trist.)

—Deci, nu v-ar plăcea să fiți primar?

—Piteștiul e într-adevăr și mare, și interesant, și frumos, dar și — cum să vă spun? — complicat. O să rideți: «Complicat ca Piteștiul!» Da, complicat ca Piteștiul!

—Așa zic șoferii: complicat ca Piteștiul.

—Șoferii și oamenii de la primărie cam știu câte ceva despre orașe.

—Piteștiul e mai complicat ca alte orașe?

—Judecați singur: în zece ani, un tîrg cu 10 000 de locuitori s-a transformat într-un mare centru industrial, cu peste 100 000 de oameni. Sintem astăzi în rîndul primelor zece orașe din România. (Asta, după numai zece ani. În urmă cu un deceniu, cînd era vorba de orașele importante, locul nostru era, știți, cam acolo unde vine de obicei cuvîntul «etcetera».) Peste numai doi ani, în '75, vom fi al treilea oraș industrial, după București și Brașov. Iar peste șapte ani, în 1980, al doilea, imediat după Capitală!... Asta înseamnă că în cîțiva ani acest oraș, care acum ne sperie și ni se pare mamut (cel puțin în raport cu imaginea lui nu tocmai veche), își va dubla din nou populația! Luați aceste cifre și împărțiți-le, ca să zic așa, pe felii, în felii de viață. Veți obține un șir de «explozii», ca o reacție în lanț: explozie industrială, explozie demografică, explozie a construcțiilor...

—Toate spîrgîndu-se în capul primăriei...

—Da, unul din capete e primăria.

—Dar meseria asta de cap de hidră vă place...

—Îmi place.

—Știu că răspundeți de întreținerea, administrarea și repartizarea fondului locativ, deci de «problema problemelor» unui oraș.

—«Problema problemelor» sint mai multe. Intră aici și locuințele — în primul rînd locuințele! — dar și altele. Și e, peste toate, o problemă mai largă, care decurge din acea bruscă «schimbare la față» a tîrgului, care s-a trezit, cum vă spuneam, peste noapte, fără tranziție, fără să fie pregătit pentru asta, un foarte mare și important oraș. Uzina de automobile, combinatul chimic (unul dintre cele mai mari ale țării) și celelalte industrii noi sint de nivelul unui mare oraș european. Tîrgul însă, cum vă spuneam, nu era pregătit să înghită un astfel de pește gras; cu atît mai puțin să-l asimileze. Și cînd spun asta mă gîndesc nu atît la datele fizice, la perimetrul orașului, croit cîndva pentru o altă dimensiune de viață, ci la mentalitatea oamenilor.

—Dar cea a conducătorilor orașului? Era pregătită?

—Vedeți, aceasta-i problema problemelor! Aici am vrut să ajung, cînd v-am spus povestea cu tîrgul, cu peștele, cu marile combinate industriale. Problema problemelor într-un oraș supus unor transformări atît de accelerate și pe planuri atît de multe, încît granița hăosului se află adesea, fără s-o știm, chiar

ASPRA MESERIE DE PRIMAR

sub tălpile noastre — ei bine, această problemă este cea a conducerii.

—De fapt, în ce constă greutatea?

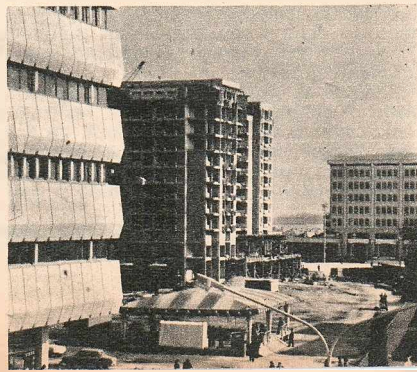
—În trecerea de la un sistem de conducere specific orașului cu 10 000 de locuitori la un altul, nou, adaptat unor cu totul alte cerințe și la o scară neobișnuit de mare. Simplu, nu?... Dacă în trecut eram asaltați de o seamă de «probleme mărunte», acum importanța problemelor a crescut; ediliul are în obligație rezolvarea problemelor mari, a urgențelor, deci evitarea pe cît posibil a amănuntelor.

—Dar viața e compusă mai ales din amănunte. Îmi închipui că pentru cetățeanul busculat în autobuz (fîndcă populația a crescut, fîndcă autobuzele sint puține...) sau pentru cel ce s-a înscris în audiență, ca să reclame că-i plouă-n casă, astfel de amănunte sint mai importante decît explozia demografică a Piteștiului în anul 2000. Ce faceți cu el, cu acest cetățean?

—Într-adevăr, asta-i problema!

—Încă o «problemă a problemelor»... —Da, încă una. Conducătorul edilitar de azi este prins tot timpul între ciocan și nicovală: între nevoile curente și solicitările perspective. Să rezolve direct problemele de execuție (sau, mă rog, de reparare a acoperișurilor...) a unui cartier ca Trivale sau să te preocupe de dezvoltarea viitoare a acestei zone? Să fii la dispoziția solicitanților pentru chestiunile lor personale sau să te preocupe găsirea elementelor mari, generale, comune unei arii largi de probleme, deci

«Judecați singur: în zece ani, un tîrg cu 10 000 de locuitori s-a transformat într-un mare centru industrial cu peste 100 000 de oameni. Sintem astăzi în rîndul primelor zece orașe din România. În urmă cu un deceniu, cînd era vorba de orașele importante, locul nostru era, știți, cam acolo unde vine de obicei cuvîntul etcetera».

rezolvarea în grup a acestora? N-aș putea spune că am găsit răspunsul, linia cea mai bună de conduită. Deocamdată sintem «între» și «între»: între ciocan și nicovală.

—Poate că asta este linia de conduită cea mai bună.

—Da, poate, cel puțin pentru actuala etapă. Dar e greu să ții echilibrul între cele două solicitări. Trebuie să faci acrobație ca să te poți menține pe firul (atît de subțire!) dintre extreme. Problemele mărunte, prin mulțimea lor, te copleșesc, te trag în jos.

—Primiți mulți vizitatori în audiență?

—Practic, ziua de joi — rezervată audiențelor — e plină, de dimineață și pînă seara.

—Primiți și în afara zilelor de audiență?

—«A primii» e un fel de a spune. De fapt, în fiecare zi, de dimineață, de cînd ies din casă, încep «audiențele». Unii mă abordează pe stradă sau la chioșcul de ziare... Li se pare mai puțin «solemn» așa, asta le dă mai mult curaj decît o oficială întrevvedere într-un birou cu ștaif, dar uită (și-mi cer iertare că trebuie să le-o amintesc) că am și eu, ca și ei,

un program de lucru, legat cu strictete de niște ore, de niște sarcini... nu mă plîng, dimpotrivă: sint în slujba orașului, a cetățenilor, suprema mea datorie este să fiu totdeauna și efectiv în mijlocul lor.

—Faptul că atîția oameni vă asaltează — pe dv., pe primar, pe ceilalți — e un lucru bun sau rău? Nu vi se pare că e ceva care nu merge dacă oamenii sint obligați să bată și să răsbată drumul spre dumneavoastră?

—E și asta: dar e și faptul celălalt, «explozia piteșteană», multitudinea de probleme (edilitare, urbanistice, sociale, culturale, comerciale etc., etc.) care se nasc în fiecare zi.

—Să revenim la solicitanți. Care sint problemele lor?

—În primul rînd — ca pretutindeni — problema spațiilor de locuit, a locuințelor.

—Cît rezolvați din această problemă?

—Depinde din ce unghi privim lucrurile. Dacă gîndim, ca să zic așa, pur statistic, în cele 16 000 de apartamente construite în ultimii zece ani și-au găsit adăpost toți noii locuitori ai Piteștiului. Ritmul înalt de construcție se menține: încă 2 600 de apartamente în 1973, 2 500 în '74, 2 700 în '75. În 1980-1985 problema locuințelor va fi, cred, rezolvată, deoarece pînă atunci explozia industrială se va calma. În general chiar și la ora de față, nu procurarea unei locuințe este lucrul cel mai greu; cel mai greu este să satisfaci exigențele de confort ale oamenilor. Din păcate, și la noi, ca peste tot, ritmul construcțiilor îl depășește pe cel al instalațiilor, decalaj care dăunează confortului.

—Dar de fondul de locuințe răspundeți — după cîte ani înțeles — personal. De ce deci «din păcate»? Cine comite aceste păcate?

—O să fiți mulțumit dacă o să vă spun că, printre alții, și eu? Nu mă ocup deindejuns de aceste lucruri: n-am timp s-o fac. Mă soarbe apa aceea, fluxul acela zilnic, copleșitor, al chestiunilor mici, dar multe...

—Și totuși, oamenii vor locuințe. Și încă — dumneavoastră o spuneți — locuințe bune. Ce facem cu ei?

—Pentru asta am fost puși aici, ca să-i ajutăm. Dar, vedeți, iarăși se nasc niște probleme — nu mai scăpăm odată de cuvîntul ăsta? Populația Piteștiului de azi e foarte tînără, nu numai ca dată a așezării ei în oraș, ci și ca vîrstă, ca vîrstă medie. Îmi pare rău că n-am făcut o statistică, ar fi elocventă — dar știți cîți tineri proaspăt căsătoriți vin zilnic să ne ceară locuințe? V-am spus că am fost puși aici ca să-i ajutăm: v-am mai spus că lucrul cel mai greu nu este să asigurăm o locuință, ci una de nivel corespunzător. Dar un cuplu de proaspăt căsătoriți, ingineri, să zicem, sau tehnicieni, care

lucrează într-una din noile fabrici, și care au venit aici din București sau din alte orașe (sau de la țară, în cazul muncitorilor), mutați peste noapte, în urma unei decizii a ministerului sau a lecturii unui anunț de angajare, veniți deci singuri, fără mamă și fără bunici, doar cu o valioară în mînă, vor considera locuința pe care le-o dai ca pe un fel de «tabără provizorie». Vor deveni piteșteni, vor pleca în alte locuri? Nici ei n-o știu, iar noi cu atît mai puțin. Locuința însă o «sintem».

Nu se vor îngriji cum se cuvine de ea, poate că nici n-au timpul necesar s-o facă, oricum rezultatul e dezastruos. O casă nouă, chiar echipată cu tot confortul, devine într-un timp record nelocuibilă. Asta — cînd e vorba de tineri căsătoriți. Ca să nu mai vorbim de burlaci. Și atunci trebuie s-o luăm, cum s-ar zice, de la-nceput. Dealtfel, această chestiune a bunicii gospodării și întreținerii a fondului locativ, ca și altele, extrem de acute, privind reglementarea spațiului de locuit și a chiriilor, au fost obiect de dezbateră la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. Îmbunătățirea legii referitoare la construcția de locuințe și a legii chiriilor, decisă în Plenară, reazăză activitatea noastră pe alte baze, ne obligă s-o privim, de fapt, cu alți ochi. Mai clar deschiși și spre interesele statului și ale oamenilor, mai exigent. Revenind, aș spune că și numărul sancțiunilor e, în ultimul timp, mai mare decît în perioadele precedente (firesc, fîndcă și numărul de locuitori e mai mare); dar ritmul de creștere a sancțiunilor e mai mic. Culpe? Nerespectarea normelor uzuale ale construcțiilor de locuințe, nerespectarea curățeniei orașului, degradările de care vorbeam...

—Orașul și județul dumneavoastră au inițiat niște acțiuni și campanii educative de anvergură: «Argeșul, județ al hărniciei, cinstei, onoarei și demnității socialiste», «Argeș — în anul autoperfecționării» etc. Cum se desfășoară aceste campanii? Ce rezultate ați obținut?

—Un avînt spre perfecționare: da, e o realitate. Chiar și diminuarea ritmului de sancțiuni o probează.

—Spuneți-mi, vă rog, pînă unde se întind atribuțiile unui conducător edil în România anulului 1973? De pildă: au existat inițiative ale dumneavoastră, ale primăriei, respinse arbitrar de forurile superioare? Ce se întîmplă atunci cînd vi se infirmă o cerere, o propunere, despre care dumneavoastră, ca oameni ai locului, știți precis că sint bune și necesare?

—Întîi, au existat o serie de inițiative ale noastre care au fost aprobate și însușite ca, de exemplu, înființarea unui sistem informațional centralizat al activității zilnice operative a unităților de gospodărie comunală, de comerț, de transport în comun; grație acestui sistem, știm cu precizie de ore tot ceea ce se întîmplă azi în oraș. (Lucru extrem de important, pentru un loc atît de agitat și de complex!) Mai pot cita, tot aici, o metodologie de urmărire și realizare operativă a activității beneficiarilor de investiții, care a influențat cu promptitudine construcțiile orașenești. Inițiativele neaprobate se referă, cele mai multe, tot la construcții, mai precis, la o serie de proiectări. Ne-au fost respinse, ca să fiu exact, nu fîndcă p-ar fi fost bune, ci pentru că cei ce au rolul să le avizeze au văzut că nu ne batem pentru ele. «Probabil că nici cei din Pitești nu prea sint siguri pe ei», și-au spus. Și ca să nu greșescă, le-au dat la o parte.

—Și de ce nu v-ați bătut pentru ele?

—Din același motiv pentru care nu realizăm atîtea proiecte bune: n-avem timp.

—Grea meseria asta de conducător la primărie...

—Grea...

—De ce zîmbiți?

—Mă gîndesc că dumneavoastră, cînd ați spus că meseria asta e grea (și eu știu mai bine decît dumneavoastră cît e de grea, dar și cît e de frumoasă!) ați vrut să faceți o ironie. Ei bine, să vă văd cum o să vă descurcați cînd o să ieșiți de la mine, după ce m-ați făcut prizonierul dumneavoastră exact o oră și treizeci și cinci de minute. Să vă văd cînd o să treceți printre funcționarii și solicitanții care s-au adunat în anticameră!...

Interviu de Ilie PURCARU

PLENARA PARTIDULUI—ÎN ACȚIUNE!

carnet politic

pe prima pagină

Deși contrară tentației și voluptăților modestiei și discreției, pe care autorul acestor rânduri le prețuiește, — dacă nu din vocație, cel puțin din experiență —, există obiceiul ca prima pagină a unui carnet făcut public să definească sfera preocupărilor sale. Când însemnările tind să se refere la politică, obiceiul devine obligație.

Așadar, ce-și dorește acest carnet politic, căruia redacția «Flacăra» (în colectivul căruia am avut cinstea să lucrez) îi oferă șansa de a deveni public? Carnetul de față vrea să consemneze fapte și reflecții, să propună întrebări și răspunsuri, pornind de la preocupările opiniei noastre publice. El nu poate fi o oglindă a evenimentelor, aceasta este o sarcină a revistei care-l găzduiește în ansamblul ei, dar poate încerca să dialogheze, pornind de la evenimente.

Iar a dialoga în această țară, înseamnă, în perspectiva calitativă nouă deschisă revoluției noastre socialiste de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al IX-lea al partidului, înseamnă a urmări determinarea concordanței dintre idealul comunist și realitatea sau realitățile societății românești.

Aceasta fiind preocuparea de conținut a carnetului politic, sînt fericit să comentez, pe prima sa pagină, lucrările Plenarei din 28 februarie—2 martie a Comitetului Central al partidului.

Ordinea de zi, luările la cuvînt, rezoluțiile adoptate și, mai ales, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, strălucita analiză a modului în care se realizează obiectivele adoptate de Conferința Națională pentru accelerarea dezvoltării noastre economico-sociale, sînt ample cunoscute opiniei publice, fac parte, acum, din dinamica, direcționată către eficiență, a eforturilor noastre.

Am vrea să desprindem din analizele evidențiate de Plenară, doar două probleme.

Prima se referă la ritmurile economiei. Cei doi ani ai actualului cincinal, a subliniat Plenara, au realizat nu numai creșteri impetuoase (se poate cita darea în exploatare a 800 capacități de producție industriale și agrozootehnice), dar și mutații pozitive de ordin structural: creșterea venitului național a devansat ritmul produsului social; producția industrială a crescut într-un ritm de 11,7 la sută, față de 10,5 la sută inițial planificat; sectoarele de vîrf, de care depinde în mod hotărîtor progresul, au atins ritmuri de creștere în jurul a 16 la sută față de 1970 și, față de același an, ponderea produselor cu totul noi sau reproiectate a fost de peste 22 la sută.

Cît privește consumul, numai diferența dintre mărfurile oferite populației în 1973 față de 1970 este echivalentă cu întregul volum de desfacere realizat în 1950, în timp ce totalul veniturilor reale ale populației, la sfîrșitul lui 1972, era cu 20,6 la sută mai mare decît în 1970.

Referindu-se la informările și luările de cuvînt din Plenară, tovarășul Nicolae Ceaușescu remarcă la adresa spiritului autocritic «că el a fost destul de timid și... greu de observat».

Ne-am îngăduit să extindem această remarcă a secretarului general al partidului la adresa stării de spirit a multora dintre noi, cei care sîntem și producători, și proprietari, și opinie publică. Confrunțați cu eforturi și succese, iar uneori amestecînd iluzii cu judecăți sumare, reproșăm o lipsă sau alta cui se poate și cui nu, magazinului de peste drum sau fabricii din alt oraș, dar foarte rar nouă înșine.

Și totuși, nivelul productivității muncii pe cap de salariat, atins în 1972, este cu 1 200 lei sub prevederile cincinalului. Și totuși, într-un sector cheie — investițiile — se calculează că, dacă mai puțin de jumătate din utilajele existente ar fi fost montate la timp, s-ar fi obținut depășirea programului de investiții.

Ne putem ascunde, cine vrea, după lipsa de tradiție industrială, putem revendica lipsă de experiență tehnico-organizatorică într-un sector sau altul și mii de alte chestii, parțial sau deloc explicative. Dar nu putem ocoli faptul că depindem unul de celălalt și că ansamblul economiei depinde, în primul rînd, de fiecare dintre noi.

Disponem de instrumente organizatorice, instituționale, pentru participare la analiză și decizie. De la înălțimea succeselor noastre, realmente uriașe, este necesar să impunem deciziilor la care participăm ceva mai multă autocritică.

A doua problemă asupra căreia am fi vrut să vă reținem atenția este importanța deosebită a măsurilor luate de Plenară pentru reducerea numărului cadrelor de conducere și îmbunătățirea structurii organizatorice la ministere, centrale și organizații economice. Nu numai pentru că, pe această cale, va spori numărul celor ce lucrează direct în producție, al celor implicați direct în creșterea venitului național, dar și pentru că reducerea substanțială a treptelor ierarhice este un atac frontal la dispersarea răspunderilor și la birocrația.

Dar nu putem saluta eficient aceste măsuri fără a atrage atenția opiniei publice asupra capacității aproape infinite a aparatelor de a se reproduce sau, în lipsa condițiilor favorabile, de a se reprofila.

În aplicarea măsurilor de simplificare și raționalizare a aparatului economic-administrativ, credem că este util să reamintim un termen din tinerețele noastre, nu totdeauna fericite, dar care-și au părțile lor bune: vigilență!

Eugen MANDRIC

cronica instituțiilor

un clasicism socialist

Problema cea mai importantă a unei democrații moderne se află în caracterul reprezentării. Cine și cum primește mandatul de a vorbi și de a lua hotărîri în numele celorlalți? Cît de reală este opinia reflectată în documentele adoptate de forurile constituționale, ce proporție a intereselor sociale exprimă ele? Iată cîteva întrebări-cheie! Efortul instituțional cel mai susținut al Partidului Comunist Român, de la Congresul IX pînă astăzi, a constat în găsirea formelor de atragere în viața mecanismelor de decizie economică, politică și socială a tuturor factorilor responsabili ai țării. Nu este vorba doar de o consultare propagandistică și întîmplătoare, cu caracter fictiv, ci de statutarea unor organisme cu atribuții precise, bazate pe cea mai largă participare a maselor. Între acestea, un loc tot mai important ocupă conferințele secretarilor de partid și ale președinților de consilii populare comunale, pe drept cuvînt dealtfel, exprimînd punctul de vedere al unor mase ajunse la deplina conștiință a rolului lor în stat. În cuvîntarea la prima conferință pe țară, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: «Această Conferință se înscrie pe linia generală a conducerii partidului și statului nostru de a se consulta cu cadrele de bază de partid și de stat, cu masele largi populare în vederea găsirii celor mai adecvate căi pentru soluționarea multiplelor probleme ce privesc dezvoltarea societății noastre socialiste. Ea constituie în același timp o expresie a democratismului orînduirii noastre, a preocupării partidului și statului de a crea cadrul organizatoric cel mai responsabil pentru participarea cadrelor de partid și de stat, a maselor largi populare la conducerea tuturor domeniilor de activitate, a întregii vieți economice și sociale». În urma hotărîrilor luate în decembrie 1971, recent au avut loc reuniunile conferințelor județene ale secretarilor comitetelor de partid și ale președinților consiliilor populare comunale, dezbătînd sarcinile curente și modalitățile concrete de realizare a politicii sociale și economice a partidului și statului. Conferințele județene au fost sedințe de lucru ale gospodărilor din sate, desfășurate sub semnul eficienței maxime și al treburilor care nu se pot amîna. Oamenii aceștia sînt cei mai ocupați. În mîna lor se află piinea noastră și sînt sigur că nu se întîlnesc decît atunci cînd au ce-și spune. Au palmele mari și tridite, în care țin acum și creionul, iar vorba li-i cumpătată și rară. Adunarea lor este însă un mare creuzet al ideilor de omenie și de conducere cumpătată a țării. Nimeni nu știe mai bine cum arată dificultățile producției pe ogoare și cum gîndesc cei 47% din populația țării care sînt țărani. Creșterea atribuțiilor consiliilor comunale a fost un act rațional, pe linia politicii generale a partidului nostru, de descentralizare a organizării administrativ teritoriale și economice a țării. Rezultatele sînt evidente pentru oricine intră într-un sat, în județele apropiate sau mai îndepărtate ale țării. Tovarășul Gheorghe Constantin, secretar al Comitetului județean de partid Olț și cunoscut mai vechi al nostru, îmi spunea mai săptămînile trecute că a apărut un fenomen ciudat la țară. Oamenii își refac casele, în raport cu noile materiale de construcție și chiar cu ceea ce s-ar putea numi o modă a arhitecturii sătești.

În Plenara Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste, din 28 februarie 1973, s-a hotărît constituirea la sate a organizațiilor frontului. Instituția cea mai larg reprezentativă din România, înglobînd toate organizațiile politice și de masă, în mod practic pe fiecare cetățean conștient al țării, este chemată să participe la mobilizarea tuturor energiilor pentru îndeplinirea programului economic și al celui cultural educativ. Secretarul general al partidului aprecia, în cuvîntarea ținută cu acest prilej: «Aceasta va trebui să ducă la o mai bună organizare și unire a eforturilor țărănimii noastre în activitatea de dezvoltare a agriculturii, în activitatea politică, în ridicarea nivelului de cunoștințe agricole, politice și științifice ale țărănimii noastre». Avem acum de-a face cu un alt tip de țaran decît cel popularizat prin romanele interbelice și cunoscut de noi în prima copilărie. Este vorba de un om al muncii care face agricultură științifică, are bibliotecă de specialitate, știe să conducă tractorul și să folosească celelalte mașini și utilaje, citește ziarele și are opțiuni bine argumentate. Mai sînt desigur multe de făcut pentru reducerea unor handicapi în ceea ce privește nivelul său general de cultură și de participare la viața instituțiilor culturale de masă. S-au adoptat și hotărîri în acest sens, urmărindu-se cu consecvență litera și spiritul Conferinței Naționale și a plenarelor partidului consacrate muncii ideologice.

De nenumărate ori, în cadrul recentei Plenare a partidului, ca și în sedința Consiliului Național al Frontului, s-au făcut referiri la *Proiectul de norme ale vieții și muncii comunistilor, ale eticii și echității socialiste*. Este un fapt remarcabil că discuția lui a avut loc în toate organizațiile partidului și că pentru prima oară în istoria noastră probleme de conduită a individului au fost dezbătute cu atîta aplicație în organisme obștești. Nu este vorba de vreo imixtiune în viața intimă a nimănui și nici de metode coercitive, ci de interesul pentru sănătatea morală a membrilor cetății. Momentele glorioase din viața popoarelor mari ale lumii au coincis cu asemenea preocupări. Ele corespund în general perioadelor clasice în istoria diferitelor țări, momentelor de împlinire a celor mai profunde virtualități. Ca să nu mai vorbim de Grecia antică sau de Roma. Franța ieșită din războaiele civile, în secolul al XVII-lea, cunoaște o răspîndire fără precedent a tratatelor de civilitate, impuse de condițiile epocii, ca «expresie necesară a unei societăți în căutarea mijloacelor care să-i permită maximum de înflorire și de perfecțiune în toate domeniile», cum spunea un istoric literar, avînd omul în centrul său. Atunci au apărut calificativele «spirit ales» și «om de treabă», rămase ca moștenire de preț în conformația morală a omului european.

Există toate condițiile să afirmăm că am intrat într-o epocă a clasicismului socialist, a cultului faptei creatoare, realizată de un «om în societate», raționalist și încrezător în știință. Va fi epoca unor succese materiale, desigur, cea a socialismului multilateral dezvoltat, dar în același timp epoca unui om mai puțin temător de semenul său și de tenebrele din conștiința sa, mai armonios și mai echilibrat.

Aurel Dragoș MUNTEANU

arhiva socială

ora noastră costă 70 milioane lei!...

Exceptional de scump, îngrozitor de scump: o oră pierdută pe ansamblul economiei naționale costă 70 000 000 lei!

Am aflat această cifră cu greutate de oțel, fier, aur din expunerea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta Plenară a C.C. al P.C.R., în care s-au dezbătut, printre altele probleme de interes vital, și problemele legate de risipă. Risipa de timp, alături de risipa de materiale, pare a fi una dintre cele mai periculoase fisuri prin care se scurge la noi, în chip nefertil, energia creației. Dar iată chiar cuvintele secretarului general: «Pentru a se înțelege cît se pierde prin utilizarea nesatisfăcătoare a timpului de lucru, voi menționa că în prezent în economia noastră se realizează într-o oră o producție industrială de 70 milioane lei. Ținînd seama de pierderile de cîteva zeci de milioane zile-om muncă, vă închipuiți cîte miliarde se irosesc prin nefolosirea întregului potențial al uzinelor noastre, prin faptul că nu se utilizează tot timpul de lucru».

Atenție deci, atenție mărită, atenție la cronometru. Securida de absență, minutul de taifas, ora de taclale, orele negre de luni, orele albastre de sîmbătă, orele galbene de marți și vineri (zile de post!) costă milioane și miliarde. Și mai costă și acele acțiuni colective nerentabile, sedințele sterile, simularea muncii voluntare, sărbătorile ad-hoc, simdrosfiile locale cu participări mai mult sau mai puțin masive, dar masive în privința costurilor. Toate aceste acțiuni, mai mult sau mai puțin întîmplătoare, ar putea fi stăvilităe fie și cu acest ecritro ridicat în fața tuturor ca un parapet: Ora noastră de creație socială costă 70 milioane!

De ce reținem spațiul arhivă socială cu un asemenea subiect atît de ascuțit, perisabil cum este timpul? Timpul trece, iată o banalitate. Dar timpul costă, iată un adevăr greu.

Oricum, fotografia acestei ore la noi — cu greutate în oțel, fier, aur — este un document al capacităților românești la această oră. Putem spune, cu toate consecințele de răspundere care decurg, cu mîndră oră!

Paul ANGHEL

mecanisme

nu, hasdeu n-a scris
„ciocoi vechi și noi“

Acum, după ce s-a încheiat cea de-a XIII-a ediție a «Lunii cărții la sate», această amplă manifestare culturală concepută astfel încât să pună în lumină cu mijloace proprii ideea că o societate ca a noastră nu se poate edifica decât, cu necesitate, pe temelia unei bune culturi, a unei acțiuni neobosite de a învăța, de a cunoaște, este cit se poate de firesc să luăm în discuție și faptul că — dincolo de reușitele incontestabile ale acestei acțiuni — s-au făcut simțite uneori moduri destul de superficiale de a o privi. Aceasta a dus de fapt în unele cazuri la deformarea semnificațiilor ei inițiale atât de nobile și de generoase — a face din carte un prieten de nădejde al iubitorilor de frumos din mediul rural — într-o obligație oarecare de serviciu, și anume aceea de a alcătui un plan de muncă, un plan al unei munci cîteodată de-a dreptul fictive.

În județul Mehedinți, nu puține au fost comunele în care «Luna cărții» a fost organizată și s-a desfășurat într-adevăr «ca la carte». Dar aceasta nu face decât să pună în evidență cu atât mai mult unele lipsuri și să demonstreze că aceste lipsuri puteau... lipsi. În urma unei vizite pe care am făcut-o în două comune mai îndepărtate de «centru», nu a fost dificil să întrezărim două moduri ale superficialității și simplificării de care vorbeam mai sus: pe unul l-am numi mediocritate, pe celălalt — formalism, apatie și poate chiar destul de gravă lipsă de competență. Primul popas l-am făcut în comuna Balta, unde am stat de vorbă cu bibliotecara Veronica Dascălu:

— Am reținut că ediția '73 a «Lunii cărții» a avut loc conform unui cadru organizatoric mai bine ales, mai reușit. Deși termenii cam prea generali în care e făcut planul de muncă n-aș spune că reflectă acest cadru organizatoric. Văd că la primul punct spuneți: vom folosi toate metodele pentru pătrunderea în rîndul maselor a cărților existente în bibliotecă și a cărților nou apărute.

— Da, s-au folosit toate aceste metode: liste de recomandare, recenzii, seri literare etc.

— Cite seri literare s-au ținut?

— Două seri literare.

— Și oamenii au venit într-adevăr?

— Da, au venit, și încă într-un număr foarte mare.

— Dar unde s-au ținut aceste seri literare, aici, la sediul bibliotecii?

— Da.

— Numai că, sincer vorbind, nu știu cum ar fi putut ei să vină într-un număr foarte mare din moment ce biblioteca văd că dispune de un spațiu destul de restrîns...

— 10-12 tot au venit.

— Ce cărți ați prezentat și au stîrnit mai mult interesul sătenilor?

— «Viconte de Bragelonne», «Cei trei mușchetari», «Viața lui M. Eminescu», «Roșu și negru», «Ion» ș.a.

Concluzia, poate insuficient subliniată de fragmentul de discuție pe care l-am redat mai sus, este totuși aceea că în comuna respectivă ceva-ceva s-a făcut, că s-a depus o muncă ale cărei rezultate stau însă, din păcate, și vorba poetului, undeva «la mijloc de rău și bun». Ne-am referi în special la tematica abordată.

și anume la faptul că ea a purtat poate prea mult însemnele unei anume generalități, ceea ce a dus la relativa lipsă de originalitate, de specificitate și, în ultimă instanță, de eficiență a manifestării de care vorbim. Faptul că munca de difuzare a cărții nu a înregistrat aici în februarie vreun element spectaculos care să-i dea strălucire, să fie marca «Lunii cărții la sate», a avut drept urmare inițierea unor acțiuni lipsite de calitate — care trebuia să fie esențială — a actualității și a unei mai bune cunoașteri a preferințelor de lectură ale sătenilor.

De tot hazul ne-au apărut însă cele ce am aflat în comuna alăturată, Isverna, unde întîmplarea făcînd ca ziua vizitei noastre să coincidă cu ziua liberă a bibliotecarei Eugenia Drăghicescu, am vorbit cu directorul Căminului cultural, Vasile Căpăstraru. Iată, cuvînt cu cuvînt, un fragment din această discuție:

— Cred că văd bine: pe 25 februarie v-ați propus recenziile cărții «Ciocoi vechi și noi», o carte — după cum văd că scrie aici, în acest plan de muncă — «a scriitorului român Bogdan Petriceicu Hasdeu!»! Ce aveți de spus despre această acțiune, despre o asemenea alăturare între acest titlu de carte și acest nume de autor?

— Cred că această carte a fost făcută, adică a fost concepută — acest roman! — ca să illustreze... două etape de viață.

— Nu, eu nu v-am cerut să discutăm despre carte propriu-zis, ci numai să vedem legătura dintre titlul acestei cărți și autorul trecut aici.

— Cred că tovarășa n-a fost bine orientată cînd a ales această carte pentru a i se face recenziile și trebuia să fie mai atentă.

— Dar de ce credeți dv. că n-a fost bine orientată, pentru că eu tot n-am înțeles?

— Cred că era bine să găsească pentru această lună a cărții, mai ales că era în luna februarie, ceva în legătură tot cu evenimentele care s-au petrecut în cursul lunii februarie.

— Iată într-adevăr o accepție originală, numai că «Luna cărții la sate» nu e în luna februarie pentru a se discuta cărți în care se vorbește despre luna februarie. Atunci ar trebui să existe în fiecare lună cite o «Lună a cărții la sate». Dar răspunsul la întrebarea mea era că nu B.P. Hasdeu a scris «Ciocoi vechi și noi». Eroare totuși gravă, mai ales cînd vine din partea unei bibliotecare. Sînteți de acord?

— Sint, că prea a privit fără simț de răspundere acest plan de muncă pe care l-a făcut.

Acestea sînt faptele. Necontrafăcute nici măcar cu o singură nuanță. Fapte care, sîntem convinși, nu ar mai necesita nici un comentariu. Ele pot chiar să și amuze pînă la un punct, dar nu este sigur că de la acel punct încolo nu ar putea să și întristeze. Dacă nu pentru altceva, atunci măcar pentru faptul că unii nu se sfîșec ca în schimbul salarizării lor de către stat să producă asemenea «perle».

Și am mai reține o singură idee: aceea a unei transferări — nelegitime și nefirești — a responsabilităților, în jos, cînd este știut că aceste responsabilități pot urma din nou, subliniind insistent lipsa unui control și a unei îndrumări. În eventualitatea că acest control, prin puțină bunăvoință și printr-o mai multă obligativitate, ar avea totuși de unde să vină; vrem să spunem: din partea cuiva care SĂ POATĂ să-l exercite cu competență.

Aceasta ar fi o cale sigură care ar duce la eliminarea confuziei în care mai plutesc uneori semnificațiile unor acțiuni și în general ar duce la eliminarea mostrelor de lipsă de fantezie și de sărăcie de inițiative, a simplismului, formalismului și — de ce să n-o spunem? — a lipsei de seriozitate, moduri de lucru inaderente domeniului muncii culturale.

Dumitru ELIADE

Lumea e mică, și întîlnirile neașteptate chiar și într-un oraș ca Bucureștiul.

drumuri prin memorie

oglinzile și ghepardul

Piazza Croce dei Vesperi din Palermo evocă tragicele *Vecer-nii siciliene*. Prinții de Anjou deveniseră impopulari și, în 1282, într-o zi de april, la vecernie, cînd în fața bisericii San Spirito un soldat francez a insultat o tină ră palermitană, a izbucnit revolta. Francezii au fost masacrați și guvernatorul Jean de Saint-Remy asediat în palatul său. Din această piață am intrat, aproape fără tranziție, într-un Settecento cu lumina secată în candelabre și prefăcută în pulbere ușoară care moare pe oglinzi, unde cineștii n-au trebuit decât să disimuleze actuala instalație electrică pentru a filma scene din *Ghepardul*: Palazzo Gangi.

Palatul, construit după proiectele și desenele arhitectului Filippo Juvarra în prima jumătate a secolului al XVIII-lea, are în istoria sa un singur episod insolit. La un moment dat beciurile lui au devenit închisoare și se povestește că o faimoasă vrăjitoare ce utiliza filtre veninoase, *la vecchia dell'aceto*, a fost încarcerată aici. În rest, e o insulă părăsită a vechii Sicilii baronale, populată doar de fantome ce patronează din tablourile înșirate pe pereți tăcerea așternută peste utopiile lor de singe albastru. Un muzeu, mai ales de atmosferă. Masca mortuară a prințului Salina are la Palazzo Gangi forma oglinzilor de Murano.

Scara reprezintă unul din cele mai frumoase exemple de baroc sicilian. E flancată de o rampă de fier forjat și de pilaștri din marmură roșie, urcă în spirală ușoară, apoi încep saloanele... salonul oval, pe uși sînt desenate fluviile Siciliei... salonul verde, deasupra intrării sînt reproduse imaginile marilor sinucideri din istorie... salonul roșu, numele m-a șocat amintindu-mi de *Salonul roșu* al lui August Strindberg, idealismul înfrînt de convenții ipocrite și de experiențe amare, dar nici un Arvid Falk sicilian n-a pătruns vreodată aici să tulbure calmul colecțiilor de cristaluri din vitrine... salonul albastru, cu amfore de Sèvres, faianță de Venetia, vase de porțelan milanez, bibelouri de fildeș și abanos, casete din carapace de broască țestoasă în care doamnele din Settecento își păstrau cele mai prețioase podoabe... și, în sfîrșit, salonul oglinzilor care are ambiții versailleze... Lămpile fixate în sfeșnice de Murano vechi au aspect de candelă. Reflectate în oglinzi, dau senzația bizară că salonul e luminat cu ceră. Dealtfel, lambriurile aurite au fost concepute pentru flacăra luminărilor de seu palid; cînd s-au filmat interioarele din *Ghepardul*, întreg palatul era luminat cu candelă, lumina electrică nu convine oglinzilor, e prea tare pentru pupila lor obosită care, noaptea, dacă tot e stîns, se dilată, cred, ca la pisici în întuneric; atunci fantomele îndrăznesc să coboare din tablouri, prinți și prințese cu peruci albe, pudrate, vin la baluri dispărute, iar afară se aud trăsăturile eroilor lui Lampedusa reîntoarse într-un Palermo golit de timp, arhetip al orașelor senioriale; totul durează doar pînă trece pe stradă prima mașină, cu motorul ambalat la maximum după obiceiul sicilian... Candelabre arborecente de cristaluri înghețate atîrnă sub tavanul pictat cu îngeri naivi, dar sînt aprinse numai la orele de vizită în palat. Embleme heraldice s-au prăfuit pe mobile în care barocul n-a rezistat la tentațiile rococoului, prin ferestrele deschise nu intră nici o pală de vînt, întreaga atmosferă e profund deosebită de a fastuoasei Capella Palatina de la Palazzo dei Normanni, unde zidurile negre cer o lumină virulentă și pașii sună suspect ca în coridoarele castelelor scoțiene. Oglinzile din Palazzo Gangi suferă de o rugină ascunsă, s-ar cutremura dacă ar fi scoase la soare, ar semăna cu ochii de sticlă, morți, ai lui Bendicò. Martore la disoluția Siciliei lui Lampedusa, ele i-au urmat destinul. Sînt ca o apă imobilă după ce umbrele înecate s-au scufundat. Dacă în locul ceasului de pe consolă, cu limbile încremenite, ar exista o clepsidră în care să curgă lumina prefăcută în nisip, oglinzile ar rămîne pînă la urmă goale ca niște racle de cristal. Așa, uitîndu-mă în ele, îmi restituiau o imagine, dar străină de mine însumi... Cînd am ieșit afară, în amiaza fierbinte, m-am așteptat să zăresc plutind în aer blana mîncată de molii a unui patruped, recompus himeric o clipă, dansînd și cu o labă ridicată a blestem, înainte de a se risipi în pulbere lividă.

Stafiile ghepardilor dau tîrcoale prin aceste palate siciliene vechi, adu-mecă oglinzile inutile și se lasă devorate de pustul din ele. Un deșert sui-generis și sfîncși sui-generis, bolnavi, decăzuți din indiferența metafizică, nefericiți și incapabili să suporte golul din jurul lor. În definitiv, un astfel de animal e mai aproape însă de înțelegerea trecătorilor, mai credincios și mai apt să reinvie într-o tristețe ce n-are nimic comun cu stemele în care el a murit, cu zoologia heraldică, animal bolnav de timp și de ireversibil, pe cînd sfîncșii clasici îmi apar, iată, pentru întia oară absurzi. Masca lor surizătoare, împietrită spre neant, nu face decât să răzbune iluzoriu dispariția celor ce i-au cioplit. Cobor, parcă, din nou în clipa aceasta treptele palatului Gangi, fără altă armă de apărare împotriva singurătății în afară de oboseală.

Octavian PALER

ORIZONTURI ALE MEDICINEI

Ce a intervenit nou în ultimii ani pe plan mondial?

Ce probleme actuale se pun practicii și cercetării medicale românești?

Ce progrese spectaculoase se întrevăd... pentru anul 2000?

STOP CARDIAC? NU! „LUMINĂ VERDE” PENTRU INIMĂ

Deviza Zilei mondiale a sănătății din anul trecut: «Inima, în inima sănătății», concretizează pregnant importanța care se acordă acestei probleme în lumea contemporană. Cercetări epidemiologice de dată recentă au dovedit clar că lupta fermă și susținută împotriva așa-numiților factori de risc (supraalimentația, sedentarismul, surmenajul, hipertensiunea arterială, diabetul zaharat, fumatul, stările conflictuale și tensionale durabile, stress-ul etc.) creează premise certe de ordin psihofiziologic pentru preîntâmpinarea și jugularea bolilor de inimă.

Infarctul de miocard, care alături de alte afecțiuni cardiovasculare răpune aiudoma unui fulger oameni în plină vigoare fizică și creativitate intelectuală, reprezintă de fapt o sinistă ironie la adresa condiției umane și a acelor inimi încă viguroase care «capo-tează» și care, exact cum spune Stampler, sînt încă prea bune pentru a muri («too good to die»).

Pentru a face un succint dar totuși cuprinzător tur de orizont în problematica complexă a bolilor cardiovasculare ne-am adresat cu câteva întrebări academicianului AUREL MOGA, președintele Academiei de științe medicale și reputat cardiolog atît în țară cît și peste hotare.

— Care sînt, tovarășe academician, după părerea dumneavoastră achizițiile de ordin teoretic și în special practic din ultimul timp, privind bolile de inimă?

— Cînd se pun asemenea întrebări mulți se așteaptă la prezentarea unor descoperiri cu caracter spectaculos, așa cum s-a întîmplat în urmă cu cîțiva ani cu transplantul de inimă. Cum asemenea evenimente se întîmplă foarte rar în medicină în raport cu alte domenii ale științei, se afirmă, și nu fără temei, că progresele profesiei noastre sînt cu mult prea lente și relativ puțin însemnate.

«SENZAȚIONALUL NU POATE FI UN CRITERIU DE APRECIERE»

lată de ce — a continuat interlocutorul

nostru — socotesc necesar, înainte de a da răspunsuri concrete, să fac unele precizări de ordin general. Senzaționalul nu poate fi un criteriu de apreciere a valorii unor realizări. Noi încă nu știm care ar putea fi beneficiul real al transplantului de inimă pentru marea număr de cardiaci existenți astăzi în țările civilizate, după cum nu putem aprecia foarte exact beneficiul pe care-l va aduce omenirii, de pildă, descinderea pe Lună.

Comparația dintre ceea ce se realizează în domeniul esențial diferite este în principiu greșită; ea nu ține seama de interdependența dintre diversele discipline. Actul chirurgical al transplantului de organ nu ar fi putut fi întreprins înainte de rezolvarea unor probleme tehnice (de exemplu, realizarea aparatului cord-pulmon artificial) și biologice, după cum nici zborul în cosmos nu ar fi fost posibil fără soluționarea unor probleme de adaptare a organismului uman la condițiile existente în mediul extraterestru.

Se poate conchide deci că progresele recente ale medicinei nu pot fi comparate decît cu cele obținute în perioada anterioară și nu pot fi apreciate decît prin aportul pe care noile achiziții le-au adus la rezolvarea problemelor actuale ale sănătății omului. În ultimă analiză trebuie să căutăm eficiența socială a oricărei cuceriri științifice sau tehnice. Judecînd astfel, cred că au dreptate cei ce afirmă că în ultimele decenii medicina a înregistrat progrese mult superioare întregii sale existențe anterioare.

**O REALIZARE FASCINANTĂ:
«CONTROLUL» BOLILOR
REUMATICE ALE INIMII**

— Puteți să ne dați un exemplu de progres semnificativ recent din domeniul bolilor de inimă?

— Desigur. Cardiologia oferă numeroase exemple de acest fel, cu atît mai grăitoare cu cît în centrul problemelor se situează câteva boli despre care se presupunea în-

Cînd marele William Harvey, în 1628, pe baza unor observații asupra contracțiilor cordului la reptile a intuit circulația sanguină, medicina a obținut o adevărată cheie pentru înțelegerea misterelor legate de funcționalitatea motorului uman. Cartea sa «Exercitatio anatomica de motu cordis et sanguinis in animalibus» marchează, concret, acest eveniment epocal. De atunci, cunoștințele acumulate în acest domeniu s-au îmbogățit an de an.

Astăzi știm că inima reprezintă un adevărat miracol biologic. Acest organ cu volum ceva mai mare decît al pumnului nu se odihnește absolut niciodată, contractîndu-se mereu, din momentul stabilirii circulației în cursul vieții embrionare și pînă la moarte, trimițînd întruna, în sistemul circulator, cite 60-70 ml de sînge la fiecare contracție, numărul însuși al acestor contracții oscilînd, după cum se știe, în jur de 70 pe minut. Din acest motiv, noțiunea de inimă se identifică cu aceea de viață.

Toate elementele componente ale cordului se află într-o perfectă continuitate anatomică și în armonie funcțională, dezvoltînd energii incredibile, dacă le raportăm la un organ de volum atît de mic. Pentru fiecare contracție inima desfășoară un lucru mecanic de aproximativ 290-300 g/m, ceea ce, pentru cele circa 100 000 pulsații pe zi, înseamnă un lucru mecanic de 29 000 kg/m. Posibilitățile sale de adaptare sînt de-a dreptul uimitoare: experiențe au demonstrat că inima unui ciine de numai 8 kg poate prezenta, în condiții de efort, variații adaptative ale debitului ce se situează între 200 și 3 000 ml pe minut fără apariția nici unui semn de insuficiență. Acest lucru este într-un total valabil și la om.

Ei bine, acest organ extrem de perfecționat, de elastic și de robust se încadrează din ce în ce mai greu la ritmul alert și angoasant, și în general la modurile existențiale pe care le impune civilizația ultratehnică a lumii moderne. Din acest motiv am ajuns la situația paradoxală că bolile cardiovasculare — ateroscleroza, infarctul miocardic, cardiopatia ischemică, hipertensiunea arterială, hemoragia și tromboza cerebrală — depășesc astăzi ravagiile pe care, în trecutul îndepărtat, le făceau ciuma și holera la un loc!

Numai în S.U.A. — țară care se află totuși pe locul II pe plan mondial în ceea ce privește mortalitatea prin infarct — aceste boli seceră anual aproape un milion de vieți. Ne aflăm, indiscutabil, în plină desfășurare a pandemiei (adică a «epidemiilor globale») a bolilor cardiovasculare, ele situîndu-se pe primul loc al mortalității în enorma majoritate a țărilor civilizate. Oamenii de știință le încadrează, pe bună dreptate, în categoria așa-numitelor boli ale civilizației, pentru că s-au constatat paralelisme frapante între gradul de civilizație al unei țări, între standardul său economic și mortalitatea prin aceste boli. Mai mult chiar: cînd acest standard a regresat pentru o perioadă — așa cum s-a întîmplat, de pildă, în țările scandinave în cursul ultimului război mondial — a coborît în același timp și curba mortalității!

Din acest motiv cardiologul suedez Gunar Björck, referindu-se la infarct, se întrebă pe bună dreptate «dacă în acest caz este vorba despre o boală sau mai bine-zis despre «un mod de a muri, ca urmare a unui mod de a trăi»».

Un simplu extras dintr-un document al comitetului executiv al Organizației Mondiale a Sănătății ne va edifica asupra importanței acordate bolilor de inimă și în special prevenirii lor, operațiune care trebuie începută în plină tinerețe, fapt în general complet ignorat. «Cea mai mare epidemie a omenirii: boala de inimă — cardiopatia ischemică (prin aceasta înțelegîndu-se dificultățile de irigare a inimii — n.r.) sau cardiopatia coronariană — a atins proporții enorme, lovînd tot mai mulți oameni tineri. Ea va avea ca rezultat, în anii următori, cea mai mare epidemie cu care a fost confruntată vreodată umanitatea, dacă noi nu vom fi capabili să răsturnăm această tendință prin cercetări concentrate asupra cauzelor și prevenirii ei». Cîteva din aceste aspecte sînt prezentate în articolul alăturat.

inte că nu pot fi prevenite și nici vindecate: bolile reumatice ale inimii, hipertensiunea arterială și ateroscleroza. Unul dintre pionierii încă în viață ai cardiologiei, prof. P.D. White, scria într-una din lucrările sale: «Una dintre cele mai fascinante realizări ale întregului domeniu al științelor medicale este reprezentată prin faptul că astăzi bolile reumatice ale inimii pot fi în mare măsură controlate. Prin preparate cortizonice se salvează viața copiilor care suferă de cardiopatii reumatismale acute grave și se previn, într-o anumită măsură, defecte valvulare serioase. O dată constatate, acestea pot fi corectate, și funcțiile inimii pot fi îmbunătățite pe o durată lungă, prin intervenții chirurgicale din ce în ce mai perfecționate. Dar progresul cel mai dramatic realizat constă în introducerea și aplicarea pe o scară largă a antibioticelor, în special a penicilinei, în tratamentul infecțiilor streptococice (angine, sinuzite, cataruri ale căilor respiratorii superioare, scarlatină). Prin acestea se pot preveni reumatismul acut și sechelele cardiace ale acestuia. Iar la cei cu cardiopatii constituite, incidența recidivelor cunoaște o scădere de aproximativ 90%».

Datorită acestor realizări, în țările cu un standard de viață ridicat și cu o bună organizare sanitară bolile reumatice ale inimii nu mai constituie principala problemă de sănătate publică, după cum generațiile actuale de medici rareori mai au prilejul să observe complicații cardiovasculare ale sifilisului, difteriei sau febrei tifoide.

**HIPERTENSIUNEA ARTERIALĂ
ÎN REGRES, INFARCTUL
ȘI ANGINA PECTORALĂ
«ÎN ATAC»**

— Care sînt, după dumneavoastră, bolile cardiovasculare care prezintă cea mai mare gravitate în momentul de față și ce s-a realizat pentru tratamentul lor?

— Pe primul plan se situează așa-numitele boli ale civilizației, și între ele în special hipertensiunea arterială și boala coronariană de natură aterosclerotică. Prima poate

fi stăpînită astăzi prin medicamente apărute în ultimii 10-15 ani și uneori prin tratamentul chirurgical al bolilor ce o pot cauza. Se constată în timpul din urmă scăderea accentuată sau întîrzierea apariției complicațiilor acestei boli: accidentele cerebrovasculare, insuficiența cardiacă și cea renală. Se prelungeste astfel durata vieții și se păstrează multă vreme capacitatea de muncă.

Numărul din ce în ce mai mare de îmbolnăviri și decese prin infarct miocardic sau angină pectorală (manifestările tipice ale bolii coronariene de natură aterosclerotică) a determinat intensificarea studiului acestei probleme de către cercetători și acordarea sprijinului material necesar din partea forurilor conducătoare de stat. Obiectivul principal: elaborarea unor metode din ce în ce mai eficiente de tratament și mai ales elaborarea măsurilor de profilaxie. S-au făcut reale progrese în diagnosticul precoce al bolii, iar cercetări aprofundate farmaceutice și tehnice, în special din domeniul electronicii, pun la dispoziția medicului posibilități noi de supraveghere și tratament al bolii coronariene.

Astăzi reușim să stăpînim tulburări grave ale ritmului bătăilor cardiace ce apar în legătură cu infarctul miocardic sau angina pectorală. În serviciile special amenajate pentru tratamentul coronarienilor s-a redus substanțial mortalitatea prin asemenea tulburări.

S-a dezvoltat în ultimul timp tratamentul chirurgical al coronarelor bolnave. Tehnici chirurgicale noi permit abordarea cu succes a cazurilor de angină pectorală care nu mai răspund la medicamente, prin diverse procedee de revascularizare a mușchului inimii sau prin extirparea unor porțiuni afectate caracteristic.

**TRANSPLANTUL DE INIMĂ —
O PROBLEMĂ DESCHISĂ**

Am lăsat intenționat la urmă cea mai spectaculoasă realizare: transplantul de inimă — a continuat academicianul Moga.

Este o operație care sintetizează, în fond, progrese realizate recent pe diverse linii: — tehnica intervenției, inclusiv măiestria chirurgicală;

— posibilitățile extraordinare ale anesteziei și reanimării;

— contribuția fiziologiei și biologiei la succesul actului chirurgical;

— contribuția tehnologiei medicale moderne prin utilizarea cord-pulmonului artificial, a aparatelor de cardiostimulare și de defibrilare pe cale electrică.

Totuși, câți pacienți vor putea beneficia de asemenea intervenții extrem de costisitoare? Ce probleme va rezolva și va pune în viitor construirea inimii artificiale? Sînt întrebări care își așteaptă răspunsul. Personal consider că nici unul dintre mijloacele de tratament, fie medical, fie chirurgical, nu poate aduce o rezolvare satisfăcătoare a problemei.

Să ne gîndim la faptul că, după datele oficiale din S.U.A., 15-20% din populația acestei țări suferă de hipertensiune, 4-5 milioane de oameni — de angină pectorală. Decesele prin infarct miocardic și accidentele cerebrovasculare se cifrează anual la aproape un milion. Este cît se poate de evident că numai în măsura în care se vor preveni aceste boli ale civilizației se va schimba această situație deosebit de gravă. S-au făcut și se fac în această privință cercetări asidue și s-au obținut anumite rezultate etichetate ca încurajatoare. S-a spus, pe bună dreptate, că ne aflăm la jumătatea drumului, dar pînă la atingerea scopului urmărit trebuie să parcurgem încă o cale destul de lungă.

VALOAREA CARDIOSTIMULATORULUI ROMÂNESC VERIFICATĂ ÎN PRACTICĂ

— Cum și în ce măsură achizițiile de care ați pomenit au fost fructificate în țara noastră?

— O modalitate este aceea pe care am putea-o denumi clasică. Ceea ce apare ca nou, interesant și util se verifică, se filtrează prin experiența proprie în clinicile universitare și în institutele de cercetări, se transmite în practică prin presa medicală, conferințe, simpozioane și prin specialiștii pe care îi formăm. În acest proces — nu trebuie să cităm nume — se aduc și contribuții proprii, originale. În fond este vorba aici despre legătura strînsă dintre cercetare, învățămînt și practică, obiectiv primordial al preocupărilor noastre.

Poate nu este inutil să reamintim aici și activitatea Comisiei de cardiologie instituită de Ministerul Sănătății, care a elaborat un plan pentru studiul și combaterea bolilor cardiovasculare. În acest sens numeroase catedre din Iași, Timișoara și București s-au ocupat de problema infecțiilor streptococice și a reumatismului. ASCAR a elaborat un îndreptar privind diagnosticul și tratamentul modern al hipertensiunii arteriale. Clinica medicală I din Cluj și Institutul de medicină internă al Academiei de științe medicale au studiat timp îndelungat ateroscleroza. La ASCAR funcționează o stație pilot a O.M.S. pentru studiul infarctului miocardic și pentru reabilitarea cardiacilor.

Dintre rezultatele practice aș putea cita înființarea, tot la ASCAR, a serviciului de supraveghere intensivă a bolnavilor de infarct miocardic, dotat cu aparatură modernă necesară monitorizării. Tot aici cardiologii și tehnicienii noștri au construit un cardiostimulator autohton («pace-maker») a cărui valoare a fost verificată în colaborare cu clinica chirurgicală din Tg. Mureș. Se stăpînesc în acest fel cele mai grave tulburări ale ritmului cardiac, obținîndu-se o reducere substanțială a mortalității.

Cercetările făcute la București, Cluj și Tg. Mureș au adus contribuții interesante privind cunoașterea unor factori de risc în cardiopatia ischemică și sînt în curs de elaborare și verificare în practică măsuri de profilaxie a acestei boli.

LA SFÎRȘITUL MILENIULUI...

— Cum vedeți viitorul bolilor de inimă și al cardiologiei la sfîrșitul acestui mileniu?

— Noi, medicii, știm că este mult mai dificil de a formula prognosticul decît de a stabili diagnosticul. Ținînd seama de riscurile inerente, voi încerca totuși să răspund și la această întrebare.

Să luăm în discuție problema cea mai gravă în momentul actual și în viitorul apropiat: cardiopatia ischemică. Este foarte pro-

tabil că în următorii ani vor apărea preparate cu acțiune prelungită, mult mai eficiente decît cele actuale, putînd preveni crizele de angină pectorală și mai ales pericolele la care acestea expun. Poate că mai tîrziu vor fi elaborate mijloace de intensificare a depistării persoanelor care riscă să facă în decurs de cîteva zile infarctul de miocard, și vom dispune de mijloace de profilaxie a acestuia. Ne așteptăm, de asemeni, să apară mijloace noi de protecție împotriva tulburărilor periculoase ale ritmului cardiac care apar în primele ore și zile ale crizei de infarct.

Dar problema cea mai importantă ni se pare a fi cea a prevenirii hipertensiunii arteriale și aterosclerozei. Ce se poate spera? Pînă în prezent au fost identificați o serie de «factori de risc», adică de factori ce predispun la aceste boli, cum ar fi supralimentarea și obezitatea, sedentarismul, stress-urile cotidiene, fumatul etc. În perioada actuală se studiază, pe colectivități, eficiența unor măsuri complexe de profilaxie. Este nevoie de progrese substanțiale în această privință, pentru a se cunoaște mai precis cauzele acestor boli, și desigur astfel de progrese vor fi făcute în viitor.

Problema grea va fi aceea ca persoanele care se simt încă sănătoase, dar care au asemenea factori de risc, să respecte anumite reguli — am putea spune elementare — de alimentație, de igienă de muncă, de menținere în stare bună a condiției fizice și mentale. Multe aspecte depind de rezolvarea unor probleme de ordin social. Evoluția societății noastre socialiste ne permite să sperăm că vor fi create condițiile necesare pentru atingerea acestui important obiectiv de sănătate publică.

Dr. Arcadie PERCEK

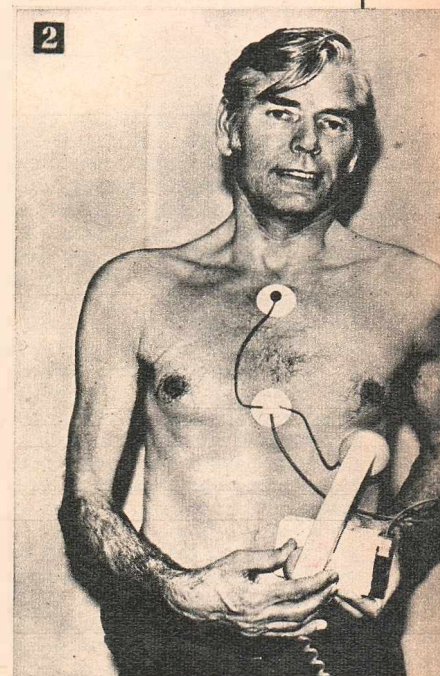
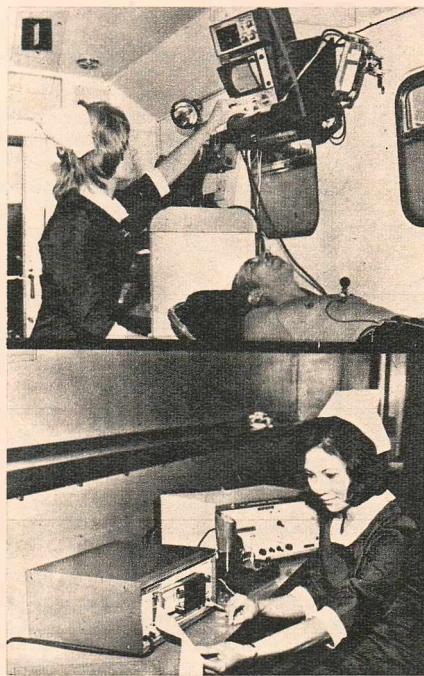
ALO! SALVAREA!

În zilele noastre, tehnica cea mai rafinată și, totodată, cea mai complexă vine în ajutorul cardiologului. Aparat în curs de experimentare — care vor cunoaște o răspîndire tot mai largă miine — înglobează cele mai noi cuceriri ale electronicii microminiaturizate și, bineînțeles, ale medicinei.

Astfel, o companie din Cambridge a construit un aparat care, din ambulanță, transmite la spitalul spre care este îndreptat bolnavul ritmul bătăilor inimii sale (foto 1).

Medicul specialist poate da astfel îndrumări de înaltă calificare personalului din ambulanță; în același timp, la spital se fac pregătiri pentru primirea bolnavului în deplină cunoștință de cauză despre starea sa și genul de intervenție necesară. Fiecare secundă contează...

În fotografia 2 prezentăm un electrocardiograf de buzunar, pus la punct în California. El supraveghează 24 de ore pe zi condiția inimii pacientului, fără ca acesta să fie cu nimic incomodat. Dacă intervine o iregularitate, electrocardiograful îl avertizează pe purtător printr-un semnal sonor. Atunci pacientul cheamă la telefon cabinetul doctorului, atașînd receptorul la electrocardiograf. Activitatea inimii este înregistrată automat de un receptor din biroul medicului, care este astfel în măsură — în minimum de timp — să dea bolnavului, tot telefonic, sfaturi perfect adaptate situației.

DE LA „JOC“ LA O ÎMPORTANTĂ INOVAȚIE MEDICALĂ

Medicul Hans-Jürgen Wanjura, în vîrstă de 29 de ani, care lucrează la o clinică medicală din Berlinul de vest, este pasionat în timpul liber de construcția de planoare teleghidate. Acest «hobby» l-a obligat să se familiarizeze cu miniaturizarea motoarelor, și datorită acestui fapt medicul vest-berlinez a făcut o importantă descoperire: el a pus la punct un stimulator cardiac de mărimea unei cutii de chibrituri, în greutate de numai 65 de grame (în fotografie). Aparatul poate fi reîncărcat în corpul omenesc, cu ajutorul unui curent de înaltă frecvență, fără intervenție chirurgicală. Stimulatoarele obișnuite, implantate pînă acum la circa 30 000 pacienți bolnavi de inimă, trebuiau să fie aprovizionate la anumite intervale cu noi surse de energie, deci necesitau operații chirurgicale.

Aparatul dezvoltat de doctorul Wanjura a fost prezentat publicului la cel de-al 20-lea congres pentru perfecționarea medicală. Un pacient al cunoscutului chirurg cardiolog din Berlinul occidental, profesor Bûcherl, căruia au trebuit să-i fie implantate din 1963 pînă azi cinci stimulatoare obișnuite, va fi probabil primul care va primi noul aparat, nemaiavînd astfel nevoie să se supună unor noi operații.

Poluarea folclorului (IV)

Pe mine unul mă bucură, dar nu mă impresionează, când aud că o echipă folclorică românească a reușit iar prima la încă unul din concursurile internaționale.

Marcel Cellier, nelipsit din juriul însemnatului festival concurs folcloric din Dijon, unde în permanentă România bate — la mare distanță — celelalte țări participante, obținând mereu cele mai înalte distincții, îmi spunea cândva: «România este atât de bogată în folclor, încât chiar dacă se prezintă la cîte un concurs cu o echipă mai slabă noi știm dinainte că tot ea va obține premiul». O spune un specialist, foarte bun cunoscător al folclorului nostru, care își dă seama, ca și noi, de deosebirile de calitate pe care nu le poate distinge cel ce nu cunoaște în adîncime realitățile noastre.

Tocmai pentru că lucrurile se petrec așa, avem datoria să privim cu multă exigență activitatea artistică a ansamblurilor sau a diferitelor formații folclorice. Sîntem obligați să fim neîngăduitori atunci cînd este cazul, să atragem atenția asupra unor greșeli, chiar dacă este vorba de vreo echipă care a cucerit laurii victoriei peste hotare. Cei criticați să nu murmure că sînt nedreptățiți, pornind de la gîndul că nimeni nu e

profet în țara lui sau că din cine știe ce motive «se procedează la scoaterea birnei din ochi». Să înțeleagă că o cunună într-o anumită împrejurare nu înseamnă consacrare definitivă, intangibilitate. Nu trebuie să acordăm avantajul chiorului într-o țară care, har Domnului, este departe de a fi țara orbilor.

Cît de prudenți trebuie să fie îndrumătorii ansamblurilor spre a rezista ispitei de a copia pe unul sau pe altul, numai datorită faptului că respectivul, într-o anumită împrejurare, a dobîndit o victorie!

Duminicalele 360 de grade din 25 februarie mi-au rezervat o surpriză. Neanunțat în programul de radio, pe micul ecran a apărut ansamblul «Doina» al armatei de sub privegherea priceputului maestru coregraf Gheorghe Baciu. Foarte priceputului maestru. Precum se știe, membrii ansamblului sînt profesioniști de înaltă calificare, prin urmare, din capul locului, nu este permisă o ierarhizare sau măcar discutarea comparativă a acestui ansamblu cu alte formații. Un unicat rămîne un unicat, cultivarea pe scară largă a moștenirii folclorice înseamnă altceva. Ceea ce maestrul Gheorghe Baciu a realizat, după părerea

Mărturisesc cu toată sinceritatea că am fost cucerit fără rezervă de realizările artistice ale ansamblului «Doina». Privindu-l, admirîndu-l pe micul ecran, am rămas mai mult decît impresionat.

Dar... Căci există și un «dar». Realizarea la cel mai înalt nivel artistic (dobîndită printr-o perfectă contopire a dansatorilor, o identificare desăvîrșită a acestora cu viziunea artistică a maestrului Gh. Baciu), această realizare ingenioasă îmi apare drept *tratarea folclorului «la alt nivel»*. Înzestrat cu un talent ce întrece cu mult obișnuitul, conducătorul ansamblului *nu ne propune o formulă, ci se prezintă cu o formulă originală ce poartă amprenta personalității sale artistice*. Ca spectatori specialiști avem datoria să atragem atenția că reușita, foarte marea reușită a ansamblului «Doina» pe care o aplaudăm cu satisfacție, cu toată căldura, trebuie socotită ca atare, dar *în nici un caz drept exemplu de urmat pentru alții*. Aci intervine problema delicată, foarte gingașă, a felului în care trebuie să-și desfășoare munca celelalte ansambluri. Un unicat rămîne un unicat, cultivarea pe scară largă a moștenirii folclorice înseamnă altceva. Ceea ce maestrul Gheorghe Baciu a realizat, după părerea

noastră în modul cel mai fericit, rămîne o realizare «dincolo de folclor». Ar fi ridicol, întrebînd formele convenționale intrate supărător în uzul limbajului obișnuit, să susținem că «linia pe care a pășit ansamblul respectiv este nesănătoasă». Ea devine însă nocivă exact în clipa în care alții încearcă să o imite. Nesănătoasă este mentalitatea care îndeamnă pe unii să preia pe loc, fără pic de discernămint, realizările majore ale altora, lăsînd impresia că le aparțin.

Regizorul care copiază o punere în scenă originală rămîne un simplu plagiator. Faptul delicat al păstrării tradiției folclorice, al mînuirii acestei moșteniri urmează alte făgașuri, se conduce după alte legi, a căror practică devine anevoioasă din clipa în care violentînd, forțînd, ne străduim să introducem o notă de «originalitate» în preluarea fenomenului folcloric. Este și aceasta o boală: să transformi simplul în complicat, să împiedici evoluția normală a fenomenelor numai pentru ca tu să apari neapărat «deștept».

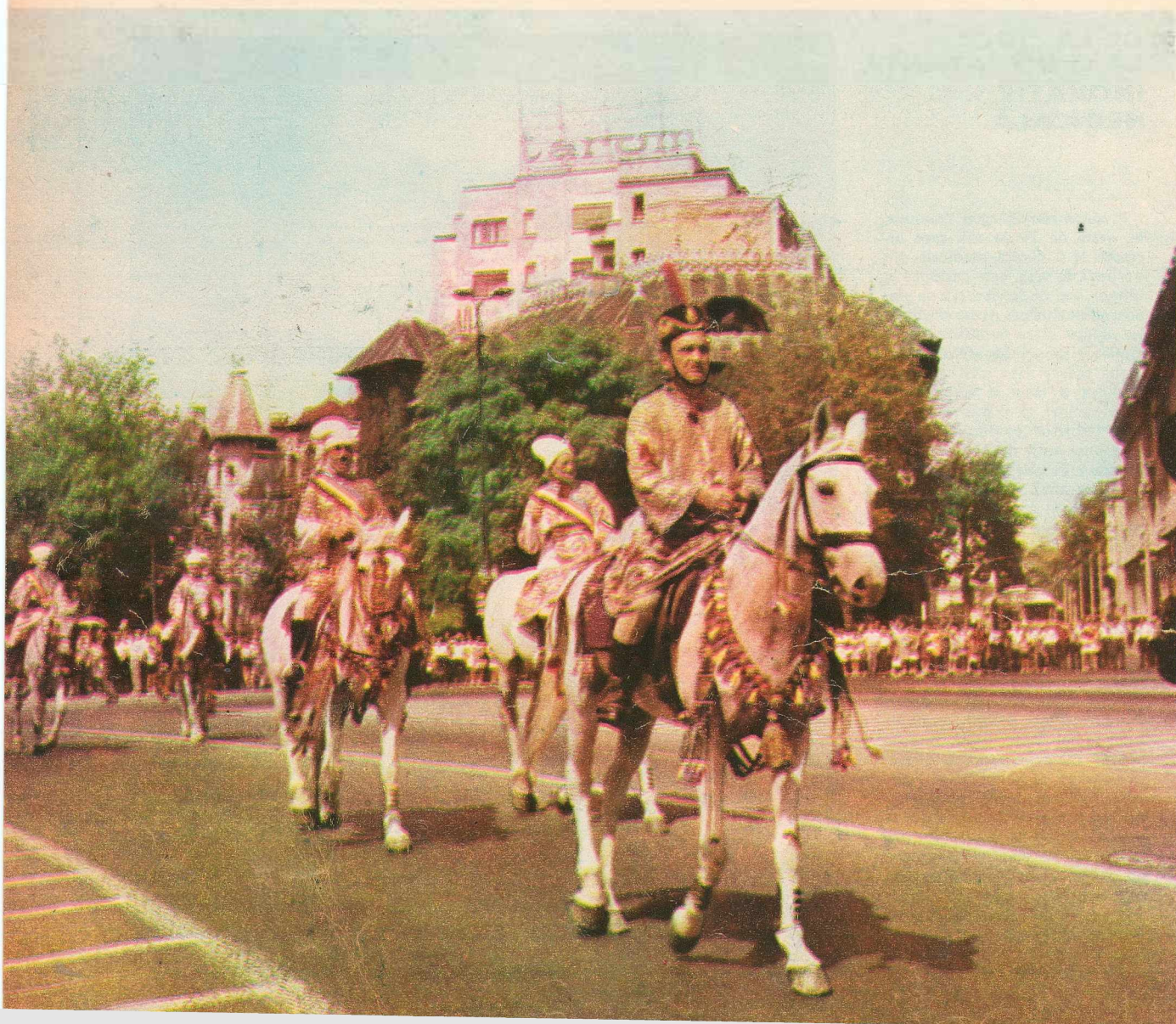
Căminelor culturale, prin diferitele lor echipe artistice, le revine o cu totul altă sarcină: păstrarea curată a obiceiurilor, tradițiilor cîntecului și jocului popular. De-altminteri, preluînd indirect de la alte formații sau căutînd să fim neapărat «originali», lunecăm, fără să băgăm de seamă, încetul cu încetul pe panta «poluării» (of! cît îmi e de lehamite de acest termen).

Cea mai grea sarcină revine fără îndoială celor care trebuie să-î învețe pe metodiști care le este rostul. Pe lângă temeinice cunoștințe folclorice, oricine își desfășoară munca pe tărîmul socio-cultural trebuie, mai înainte de toate, să fie însuflețit de o nobilă pasiune, o dragoste desăvîrșită pentru bunurile sufletești ale poporului, dragoste care să-î impună o totală dăruire. Numai în felul acesta va fi în stare să înțeleagă, să îndrumeze, va lucra cu tact și discernămint.

Să se înțeleagă o dată pentru totdeauna că nu este permis să se facă comparații între două lumi diferite. Cum ai putea oare asemui un covor oltenesc, o iconă pe sticlă cu pictura lui Tucelescu, cea care își are obîrșia tocmai în aceste izvoare? Care-i nepriceputul ce caută să stabilească între ele judecăți de valoare, ierarhizări? Poate că este bine ca artistul să se inspire din moștenirea artistică a poporului, dar confundarea creației culte cu cea populară este un nonsens de evitat categoric.

Revenind la cele spuse mai sus, susținem că trebuie să fim cei mai hotărîți dușmani ai «prelucrărilor scenice» ale folclorului. Nu-i poate fi permis celui căruia îi revine sarcina îndrumării, introducerea unor năstrușnice «inovații». Un exemplu. Pe scena unui cămin cultural se desfășura un mare concurs folcloric. În sală, printre alții, Paul Anghel. Îmi povestește cu mîhnire un fragment de spectacol. În timp ce un cîntăreț cînta un autentic cîntec popular, îi ținea hangul în modul cel mai original «corul antic» (expresia îmi aparține), traducînd printr-o mimică infantilă și o gestică stîngace textul adînc al cîntecului. Și-a exprimat nedumerirea. Metodistul îi dă un răspuns ce mi s-a dat și mie de multe ori. Pasămite țăranul de azi, mult mai evoluat, nu mai este satisfăcut de felul cum cîntau bătrînii, mai puțin cultivați. Prin urmare, mai puțin pretențioși. Prin urmare... inițiativa acestor penibile apariții «scenice» ale unor țărani, puși în situații de-a dreptul ridicole, evoluînd stîngaci pe scenă cu atitudini vulgare, lipsite de gust, le-ar aparține lor, țărănilor. Iartă-mă, tovarășe metodist, cu asemenea argumente am impresia că faci eroarea de a vinde grădinarilor castraveți. «Ei» (adică sătenii) au evoluat. «Ei» (noi și ei?!?) ne impun așa... Sînt argumente prea puțin convingătoare. Oare «pe undeva» nu-ți place chiar mătăluță ceea ce i-ai învîțat să le placă și lor? Tare mi-e teamă că aceste ifose de parvenit nu sînt decît simple maimuțări ce-ți aparțin.

Pentru că dacă ai dreptate... tot nu ai dreptate. Dacă cumva sătenii dimitale, dezorientați de ceea ce, de mai mulți ani, le-a servit orașul, au început să preferă aceste exhibiții, mata, tovarășe metodist, îndrăgostit de tezaurul folcloric care le aparține, ai datoria să le deschizi ochii, să-î înveți ce e bun, ce este rău, ce este sănătos și frumos. Barem încearcă. În ceea ce mă privește, te asigur dinainte că «ei», sătenii, te vor înțelege, te vor urma, ba chiar îți vor fi recunoscători și... te vor iubi.

Cimentul și mediul ambiant

Sintem și devenim, din ce în ce mai mult, o țară mare producătoare și consumatoare de ciment. Se prevede că pînă în 1990 România va ajunge la o producție de 35 000 000—40 000 000 tone pe an. Nevoia masivă de ciment, implicată în tot ce durăm pentru edificarea civilizației socialiste, este și ea un semn al patosului nostru constructiv. O producție gigantică de ciment, avînd în vedere dimensiunea țării, este, în sine, un fapt excelent. Cu mențiunea că trebuie acompaniată de măsuri care să împiedice poluarea spațiilor limitrofe.

Peste tot în lume, producătorii se confruntă cu aceleași probleme. În zonele poluate cu praf de ciment au fost observate și studiate o serie de urmări: creșterea numărului de afecțiuni acute și cronice ale aparatului respirator, creșterea bolilor inflamatorii ale ochilor, precum și o frecvență sporită a rahitismului, datorită faptului că pulberile absorb cea mai mare parte a razelor solare. S-a stabilit, de asemenea, că ajunge în mare suferință și vegetația locului, deoarece depunerea prafului de ciment pe suprafața frunzelor afectează procesul de respirație intimă și împiedică fotosinteza. În sfîrșit, urîțirea peisajului și o înconfortabilă situație pentru oameni se adaugă datelor de mai sus.

Desigur, nimeni nu înțelege să prevină poluarea cu pulbere de ciment prin renunțarea la producția de ciment. Sau prin scăderea acesteia. Producția de ciment nu este, fatalmente, o activitate poluantă. Asemenea efecte sînt doar consecința lipsei mijloacelor de prevenire sau a precarității mijloacelor. Asemenea efecte sînt secundare și tratabile. Acolo unde sînt utilizate asemenea mecanisme de calitate, și unde ele sînt întreținute cu neobosită exigență, rezultatele au fost și rămîn excelente, procentul de praf ajuns în atmosferă fiind practic neglijabil.

Și în țara noastră au fost întreprinse eforturi considerabile, în sensul prevenirii poluării cu pulbere de ciment. Dar cum în astfel de situații rezultatele parțiale nu pot fi acceptabile multă vreme, este necesară o nouă sumă de acțiuni.

Se estimează că, în prezent, fabricile noastre de ciment aruncă anual în atmosferă aproximativ 1,2 milioane tone pulbere. Pe de o parte, cifra reprezintă o fracțiune care se pierde, se risipește. Și este vorba de fracțiunea cea mai fină, cea mai de calitate, din întregul care se fabrică. Dacă vom mai adăuga la paguba astfel înțeleasă pierderile pe care țara le înregistrează prin afectarea sănătății oamenilor, precum și prin distrugerea vegetației, atunci vom ajunge la dimensiunea reală a daunelor. Vom înțelege de ce este atît de necesar și cu mult mai ieftin să investești pentru prevenirea poluării cu praf de ciment.

Lupta împotriva pulberii se poartă cu ajutorul electrofiltrelor. Este necesar ca acestea să fie de foarte bună calitate, rezistente, ușor de întreținut și îngrijite cu permanentă responsa-

bilitate. La noi, dificultatea constă în faptul că electrofiltrele pe care le producem se dovedesc încă vulnerabile. Proiectanții garantează eficacitatea lor mergînd pînă la 99,1 la sută, dar, în realitate, ele retin mult mai puțin, se defectează ușor etc.

Avem zone în care poluarea cu praf de ciment trebuie combătută mai riguros decît pînă acum: Medgidia, Bîrsești (Gorj), Biczaz, Doicești, Turda, Brăila, Aleșd (Oradea), Comarnic, Brașov, Cernavoda. Grijă conjugată a celor care tutelează sectorul materialelor de construcții și a celor care conduc întreprinderile proiectante și realizatoare de electrofiltre ar putea ridica mult calitatea și eficacitatea armelor de luptă împotriva pulberilor de ciment risipite în atmosferă.

Pornind de la ideile Conferinței Naționale a partidului, ne îngăduim, în numele opiniei publice, să adresăm forurilor responsabile întrebările care se degajă din prezentarea problemei. Ce anume intenționează să întreprindă departamentele care pot coopera pentru ca, dezvoltînd în continuare — după necesități — producția de ciment, poluarea cu ciment să înceteze?

Romulus BALABAN

Pentru traducerea în viață a hotărîrilor Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român

«Este o datorie de onoare a partidului, a întregului nostru popor să facă totul pentru asigurarea cadrului ambiant propice ocrotirii sănătății oamenilor, pentru păstrarea nealterată a frumuseților patriei, pentru a transmite generațiilor viitoare toate darurile cu care natura a hărăzit România».

NICOLAE CEAUȘESCU

... și statuile suferă din cauza poluării.

Fotografie de
Radu CONSTANTINESCU

— Maria Flucșă, am impresia că în ochii multora ați devenit simbolul femeii moderne, atrăgătoare și inteligentă, care a reușit să se afirme profesional, rămânând în același timp și mamă, și soție.

— Ei, nu-i chiar așa. Nu sînt nici una, nici alta.

— De ce? Nu mai sînteți căsătorită?

— Ba da. Dar nu prea mai am timp să fiu nici soție, nici mamă. Adevărul e că sînt doar una din multele femei ale acestei epoci și nu sînt foarte deosebită de ele. Asta, fără falsă modestie.

— Haideti să încercăm să găsim împreună — deși nu știu cît de eficient poate fi un asemenea gînd — cam ce ar trebui făcut ca femeia să poată exista armonios și ca om al muncii, și ca mamă, și ca soție.

— Risc să spun numai banalități. În primul rînd, femeia trebuie degrevată de multe, prea multe îndatoriri — sînt lucruri arhicunoscute... Apoi mai e ceva. Noi păcătuim și prin prea multa pasiune pe care o aruncăm tie asupra profesiei, tie asupra copilului sau asupra sotului. Ne îngrămădim, repet, pasiunea, așa cu totul, asupra unuia dintre aceste «domenii». Nu e distribuită în mod rațional. Chiar dacă e paradoxal, mă rog, pasiunea nu se poate împăca cu rațiunea... dar un control trebuie să existe. Trebuie să existe un mod de gîndire ordonat. O preocupare pentru a duce o viață intelectuală.

— Asta nu se poate obține decît prin educație. Și atunci — care sînt criteriile după care să educăm?

— Evident, munca! În primul rînd munca! Nu e alt secret pentru a fi echilibrat...

— Totuși, ce fel de muncă să facă femeia?

— Asta e! Ce să muncească? Dacă vrem s-o facem roaba cratiței și a sacoziei... Dar noi nu vrem o asemenea femeie. Nu știu pe care o doresc bărbații, deși cred că nu e prea greu de imaginat... Trebuie deci s-o degrevăm de anumite greutăți ale muncii casnice... Oricît aș fi eu de modernă, nu mi-ar plăcea să-mi văd bărbatul făcînd omletă și eu să citeșc ziarul... Ideal ar fi ca gospodăria să-i răpească cît mai puțin timp — ca să poată să citească ziarul. Adică de ce un bărbat să citească, să aibă în obiceiurile lui ziarul, și o femeie nu?

— Bine, dar pentru asta ar trebui ca anumite servicii publice să vină în ajutorul femeii. Am constatat, să-i zicem, un conservatorism la femei. Există casele acestora de comenzi care nu sînt prea folosite... poate unde sînt guvernate de niște «criterii» economice cam ridicute.

— A, asta e altceva! Cînd nu te ține buzunarul, nu ai altceva de făcut decît să fii conservator! Drept să-ți spun, am fost și eu la «Gospodina» să văd cum ar putea să se descurce una dintre salariale mele... și m-am uitat la prețuri și m-am gîndit... și hai să-ți spun că nu prea mi-a ieșit aritmetica acolo!

— Atunci?

— Atunci ar trebui să existe asemenea semipreparate la prețuri mai accesibile, iar nu pe lîngă localuri teribile, cu cheltuieli ridicute, care grevează, într-adevăr, prețul de cost al produselor alimentare. De ce să nu se facă pe lîngă cantine? Dacă nu o să începem niciodată, sigur că n-o să realizăm niciodată și o să spunem că femeile sînt conservatoare. Că le «place» lor să stea la coadă și apoi să fiarbă în oală cinci ore o mîncare, care dispăre într-o jumătate de oră.

— Iertați-mă, dar dumneavoastră, ca director general al Centralei industriei bumbacului, ați încercat să aplicați cîteva din aceste idei?

— Cînd cantinele depindeau de întreprinderi — da! Începusem timid, ce-i drept, dar se făcuse un început cu semipreparatele. Apoi se aducea gustarea la 10 dimineața, și nu sandvișuri, ci ceva cald. Se ducea și în secții și la o după-masă. Nu suferea nici producția, — nu rămîneau utilajele nesupravegheate —, nu sufereau nici oamenii.

— Și acum?

— De cînd cantinele au trecut la T.A.P.L. lucrurile s-au schimbat. Eu am fost unul dintre puținii directori generali care au fost de părere să nu se treacă la T.A.P.L. ...Am fost și criticată și într-un ziar din cauza asta. Dar eu cred că asta e adevărul.

Sînt doar una din multele femei ale acestei epoci...(I)

T.A.P.L. a scumpit prețul și a scăzut calitatea. Asta e! Iar în fabricile unde există tineret mult — și unde nu există tineret la ora actuală? — este o problemă. O femeie mai în vîrstă e gospodină, vine cu ceva de acasă. Nu știu de ce fetele astea tinere nu-și aduc nimic, nici un pachetel, nici o gustare, nimic!

— Le e rușine. Nu e elegant. Nu e modern.

— Oare? În orice caz, nu e prea bine. Gîndește-te la salariul lor de tinere angajate — ce să facă mai întii? Să plătească gazda? Să se îmbrace? Sau să mînce? Evident că economiile, mai ales cînd se cheltuiește prea mult pentru garderobă și nu întotdeauna pe ce e strict necesar, se fac de la mîncare. Și atunci unele din ele se îmbolnăvesc, se anemiază. Aproape, aș spune, că ar trebui luate măsuri de ordin mai general. Și, în nici un caz, nu numai așa cum a început în presă campania împotriva speculei chiriilor. Eu zic că se face speculă, dar că și aici trebuie văzut mai departe, care sînt cauzele reale — și tăiat răul de la rădăcină.

— Adică?

— Ideal ar fi să se rezolve problema prin cămine speciale pentru tineret. Și atunci ar putea să ceară speculanții și 1 000 de lei pentru o cameră, și nu s-ar mai duce nimeni să-i tragă de mîncă! Am și început să facem ceva în direcția asta, dar nu-i destul. Așa am putea să-i orientăm în timpul liber. S-ar putea face și programe comune culturale — mai atractive, mai plăcute. Că formele actuale de educație — ce mai, de ce să ne mințim? — nu dau întotdeauna rezultate! Nici conferințele, nici ședințele! Sigur, nu ar trebui să renunțăm la ele, dar nu în astea să conște principalele forme de educație.

— Eu vreau, exact ca la ședințe, să veniți cu propuneri concrete. Asta, pentru că — totuși — ne mișcăm între limitele date,

reale

— Să pui la dispoziția femeii, și nu numai a ei, cluburi diversificate, pe preferințe. Poate că nu ar trebui să li se spună cluburi, ci altfel. Să fie un loc unde să se poată asculta muzică, dacă le place asta, sau să danseze. Ne mirăm că tineretul se duce în baruri, unde trebuie să consume băuturi sau să fumeze... ne indignăm! Dar uităm că discotecile sînt aproape numai în baruri. Și astea numai pentru o anumită categorie de tineret... Dar nu ar fi necesar să existe aceeași posibilitate și pentru cei mulți?

— Dar pentru asta e nevoie de o bază materială. Eu nu prea văd cum s-ar putea face în mod concret.

— Nu vezi, pentru că ți se pare că ar costa foarte mult. Dar eu pot să-ți demonstrez că se poate face foarte ușor într-o sală, cu un picup, cu un magnetofon și cu niște discuri.

— Atunci, întreb din nou: dar dumneavoastră...?

— Da. Noi avem un mare păcat. Considerăm accidentul caz general, regulă. Și ne speriem teribil. Și, de fapt, de aici ne vin toate necazurile. Aveam și noi joile tineretului, cînd eram în fabrică. Veneau tinerii, dansau, se zbenguiau, rideau, că de aia sînt tineri, și nu o să poarte din copilărie barbă, ochelari și cocuri — decît dacă sînt moderne!

— Și?

— Și, mă rog, au făcut prea mult zgomot, tărăboi... știi cum e... și s-au interzis. A fost și o slăbiciune de-a mea că am cedat prea ușor. Dar am fost furată de alte probleme. Și din păcate cam așa se întîmplă: sîntem furăți de alte probleme, nimic de zis, importante și ele, dar uităm uneori cea mai importantă problemă — ce trebuie «să facem pentru om!»

Uite, de pildă, ședințele inutile... te oboresc, te solicită de cele mai multe ori fără

folos! Cînd, probabil, în același timp ai putea rezolva ceva cu adevărat necesar.

— Am întîlnit la Arad o tînără, secretara Comitetului U.T.C. de la U.T.A., o fată foarte atentă și responsabilă cu ce se petrece în jurul ei. Îmi spunea același lucru.

— Utile ar fi dialogurile scurte, concrete. Dacă ar fi după mine, nu aș da voie ca o ședință să țină mai mult de o jumătate de oră, o oră. Atunci toți cei prezenți ar fi obligați să spună ce-i doare. Nu așa — peltea, și discuții de cînd a fost lupu' cătel, și să auzi de la fiecare același lucru, de zeci de ori. Cei care conduc ședințele ar trebui să fie și buni psihologi, să vadă cînd oamenii s-au plictisit și să facă totul ca să încheie onorabil. Și util. Există un grad de saturație... cînd oricît am da noi cu creionul în masă și am striga «sst!», tot nu mai poți solicita atenția auditoriului! Am încercat și eu să schimb modul de desfășurare a ședințelor Consiliului oamenilor muncii la mine, la centrală... De ce să mă vadă numai pe mine, de ce să se obișnuiască cu prezența mea la conducerea ședinței? Nu! Să conducă și alt director de întreprindere, un om cu experiență, să nu aștepte «să se» rezolve situațiile, să spună că «i» s-au dat sarcini? Nu. Ci că este membru activ al Consiliului oamenilor muncii. În definitiv, asta înseamnă democrație, asta înseamnă responsabilitate — ca fiecare să gîndească și să aplice ceea ce gîndește bine. Dealtfel, așa mă pot verifica și eu. Să văd cum gîndesc cînd sînt în sală. Cînd sînt de partea cealaltă. Pentru toți este bine să facem din cînd în cînd schimb de locuri. Cred că legătura permanentă cu producția e una dintre formele cele mai eficiente de reciclare.

Rodica POP
Fotografii de Elena GHERA

(Continuare în numărul viitor)

memoriile lui Șerban Cioculescu (II)

Fotografie de Traian PROSAN

bunica

Cernătească cu moș de „hobolină” din Florești Doljului, ea fusese frumoasă în tinerețe. La șizeci de ani tot mai arbora părul negru închis, toți dinții intacți și o energie de leoaică. Pierdutul portret în ulei din tinerețe, destul de convențional, nu-i putuse surprinde caracterul dominant, de stăpână absolută a casei. În fața ei, doctorul, bunicul meu, n-avea cuvânt. O suportă ca pe o stihie, așteptând să-i treacă toanele. Avea o singură slăbiciune, ca și teribilul colonel Grigore Lăcusteanu: Mișu al ei (nu soțul, ci fiul unic, avocatul!). În băiatul ei, ochesul ca și dinsa, lovit din copilărie de un ușor strabism, pe care și l-a corectat mai târziu cu monocul, Maria Milloteanu îl vedeă pe Dumnezeu: era religia ei, singurul altar înaintea căruia îngenuchea! Băiatul se vădea inteligent, îndrăzneț și epicureu. Deprinsese din copilărie să i se facă toate chefurile, iar la vîrsta mijirii mustăților, cînd în liceu donna o disciplină de fier pînă la absolvire, el obținuse de la buna lui mămică duplicatul cheii din dos, ca să se întoarcă acasă la orice oră din noapte. Dintre nepoții ei, numai fratele meu, Radu, care i se părea că este un fel de-a doua ediție a scumpului ei Mișu, beneficia de indulgențele ei, greu acordate. Se vede că-i plăcea la el aceeași adolescență precoce, isteția, golănia de băiat zburdalnic. În fața acestei calități, dirzenia ei dezarma

și capitula fără condiții. Pe verișorul meu, Mircea, viitorul magistrat, îl tolera pentru că «mama Tity», fiica ei de-a doua, contribuia substanțial la întreținere și declarase ritos că se va muta din casa părinților ei dacă băiețelul ei ar primi o singură palmă (care nu era pentru apriga stăpînă a casei decît floare la ureche!). Rămăsesem eu, mînea de antrenament a pumnilor ei, punching-ball-ul bunei bunici! Se vede că o agasam prin simpla prezență: eram pîrpiriu, palid, închis în mine după ce-mi pierdusem ambii părinți, nu participam la jocurile băieților, aveam pasiunea cititului și nu-mi puteam stăpîni, ocazional, cite un răspuns obraznic. Am să dau o singură mostră. La masă, legea impusă era tăcerea. Bunica supraveghea meniul, stătea pe capul bucătăresei toată dimineața, era vestită ca un «cordon bleu» pentru ghiveciurile, sarmalele, vinetele umplute (imambaldî) și plăcintele ei și nimeni nu se putea ridica de la masă pînă nu da ea semnalul. Într-o zi am simțit nevoia să mă scol și să trec discret, vorba neamțului, «wo der Kaiser zu Fuss geh» (unde se duce împăratul pe jos). Cînd m-am întors, ea m-a fulgerat cu mustrarea: «Pe o gură bași și pe alta scoți». Lucrul fusese, din nefericire, strict exact. Eu însă, care agonisem de curînd, la zoologie, unele cunoștințe elementare de anatomie și fiziologie, i-am replicat: «Numai ambele, fînte inferioare, au un singur orificiu pentru ambele funcțiuni». Și asta era strict exact, dar bunica mi-a sancționat orificiul superior cu dosul palmei aplicat în viteză, ca racheta imparabilă a lui Ilie Năstase. Cred că nefericita mea replică n-a îndemnat-o pe bunica să-și completeze noțiunile ei de științe naturale. Dovadă această întîmplare, care a umplut de haz toată casa noastră, de la mic la mare.

și-și cerea scuze, ea le primea cu reflecția:
— Pardon cu capul spart!

Cînd un om nu-i plăcea — și asta se întimpla destul de des — ea ridică glasul:

— Cine-a mai văzut cal verde și sîrb cuminte?!

Ce e drept, bunica nu era la curent cu pictura modernă.

Cînd fata din casă era neatentă și executa o poruncă pe dos, ea spunea cu dispreț:

— Nebună din amor!

Nu-l putea suferi pe cuscrul ei, pe celalt bunic al meu, maziul Ștefan Cioc din Bălțații de Jos (astăzi comuna Dumbrava, județul Mehedinți), un om colțos, ca și dinsa de dirz și de intolerant. Cînd îi cășunase pe mine că ar mocni în pricășitul ei nepot duhul neascultării și al răzmeriței, îmi spunea cu adînc dispreț:

— Cioc al bătrîn pus pe picioare.

Sintagma «pus pe picioare» pentru airdoma, identic, a fost poate primul deliciu filologic pe care l-am cules de pe gura rea a scumpei mele bunici. Să nu se mire nimeni că m-am folosit de epitetul scumpă cu privire la bunica mea care mi-a terorizat copilăria și adolescența. Ei îi datorez puterea de rezistență, voința inecată și dirză, într-un cuvînt, caracterul. Ea m-a făcut om. Fericirea nu are virtuți educative.

În anii aceia grei (1914—1918), în acel cincinal de pomină, cînd făcuse din mine hamalul casei, n-aș putea spune că-i plăteam creștinește cu iubire ura. Nu! O detestam în petto și cred că ea nu-și făcea nici o iluzie despre cel pe care-l numea ipocritul. Asta mi s-a tras din copilărie, cînd părinții mei trăiau și ea nu-și dăduse arama pe față, deși mă urmărea pas cu pas. După-amaza trebuia să mă culc pe o canapea și să dorm preț măcar de o oră. Prostul de mine, cînd ea trecea să mă controleze, în loc să țin ochii închiși normal stringeam din pleoape, crezînd că numai așa o puteam amăgi că dorm. Bunica îmi dibuise navoul subterfugului și-mi ardea o palmă usturătoare la părțile moi.

Nu tolera în casă vocea mea, pe atunci în schimbare, între sopran și tenor secund, și-mi țipa:

— Ia mai ca tacă-ți a gură!

Eu eram un exemplu negativ pe toată linia sau pe limba ei:

— Ca nimeni pe lume și ca dracul în cîneș!

În genere, avea urechea de o mîre exigență muzicală.

La auzul unor vocalizări de soprană dramatică, la gramofon (instrumentul de senzație al timpului), ea protesta:

— Ce se sparge aia așa?

Nu-i plăcea cînd o fixam, exercitîndu-mi spiritul de observație, și mă repezea astfel:

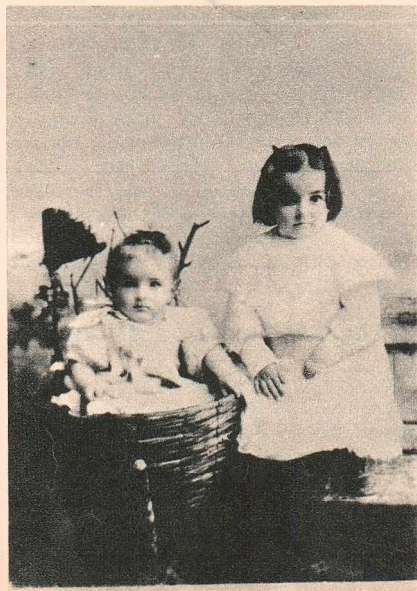
— Ce te uîți așa, gură-căscată, ochi belii?

Cînd îi cerea cineva vreo socoteală, ea răspundea invariabil:

— Fac ce vroi, fac ce-mi place și nu dau socoteală nimărui!

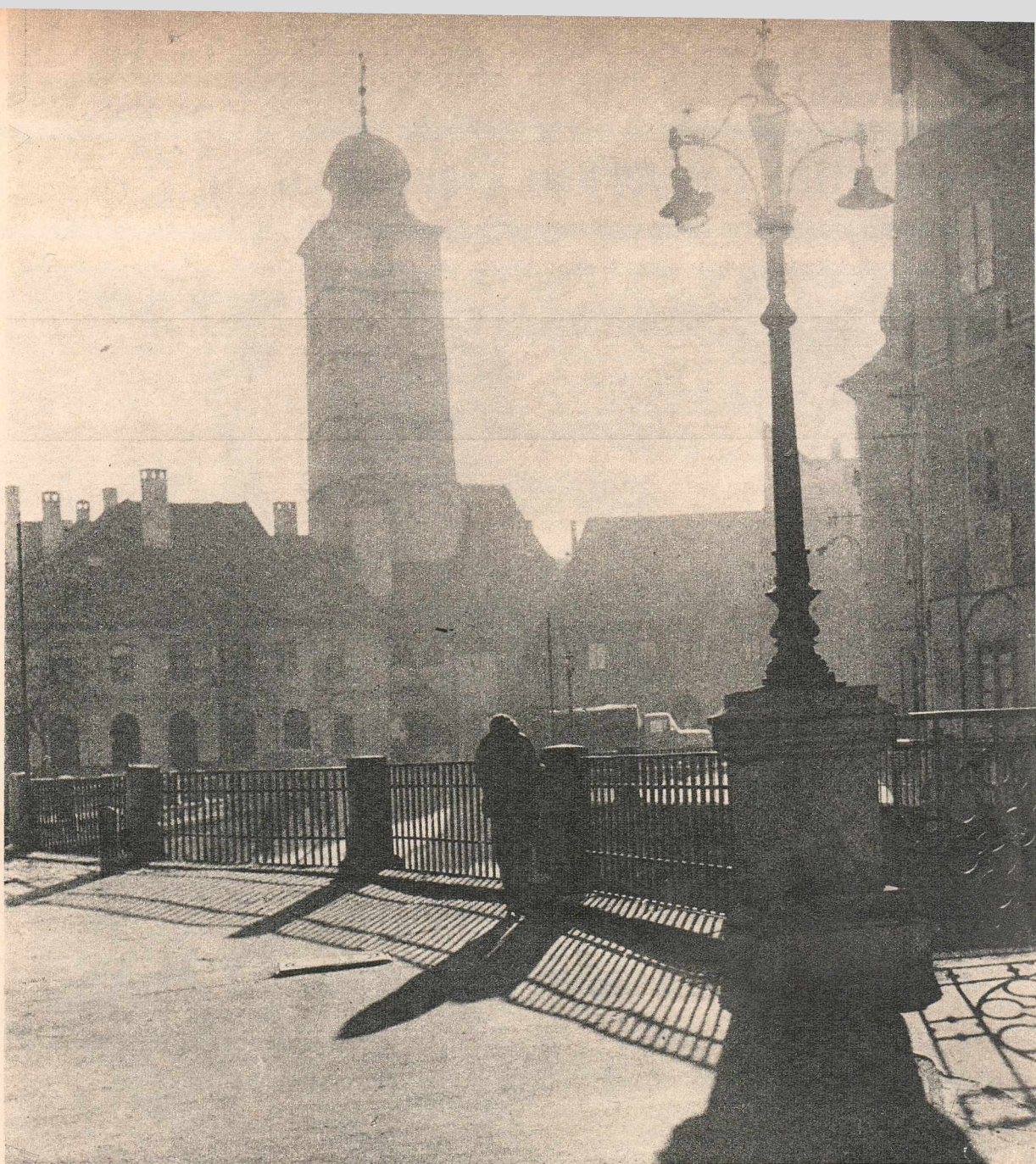
Garantez rotacismul ca absolut autentic!

Autorul la 10 luni.
Radu, fratele lui,
la 2 ani și 4 luni.

Șerban Cioculescu la 11 ani
și fratele lui, Radu,
la 12 ani și 6 luni.

mai multe naivități

și o imensă deturnare de încredere

**Cine l-a ajutat
pe asasinul
de la Brașov
și Sibiu.
Procesul
unui escroc
care fură,
ucide
cu sînge rece,
și rechizitoriul
nescris
al credulității
de «gură-cască».**

omenească

Cei care ajută cu bună-știință, în orice fel, un criminal sînt numiți de legea penală complici (sau tănuitori, favorizatori) și pedepsiți cu aceeași asprime ca și autorii infracțiunii. Nu despre aceștia este vorba, ci despre oamenii creduli, naivi, care se vor «inimoși», «de treabă», chiar atunci cînd nu este cazul, săvîrșind în folosul unor solicitanți, mai mult sau mai puțin dubioși, «acte de amabilitate», neglijînd diverse și «mărunte» prevederi legale. Este vorba deci de cei care ajută un infractor fără luciditatea de a intui ceea ce fac, fără știință. Lor voim să le așezăm în față o oglindă, povestind aici un caz pe cît de trist, pe atît de edificator.

FIŁATELIE CU PETE DE SÎNGE

Locuitorii imobilului de pe strada Școala de Înot nr. 10 au început să discute cu îngrijorare despre situația ciudată a apartamentului ocupat de bătrînii Iakotz, unul de 80, iar celălalt de 78 de ani. De aproape trei săptămîni seara nu se mai vedea lumina aprinsă. Unii au încercat ușa, constatînd că

e încuiată. Au sunat din cînd în cînd și nu le-a răspuns nimeni. Atunci și-au adus aminte de faptul că soții Iakotz obișnuiau să spună vizitatorilor mai intimi, la o ceașcă cu cafea pregătită excelent întotdeauna de către bătrîn, că ei «vor pleca împreună». Domol, privind unul spre altul cu o duioșie tînească, depănînd amintirile vieții petrecute unul alături de altul într-o uimitoare înțelegere, soții Iakotz țineau să pomenească nu o dată de hotărîrea lor: dacă unul va «pleca», celălalt îl va urma. Hotărîseră și cum vor proceda; totul, în amănunt. Da, va fi totul mult mai simplu, spuneau ei, întrucît cel rămas nu va putea suporta durerea singurătății. Dacă unul dintre ei... atunci și celălalt... spuneau vecinii, îngrijorați. În fine, au anunțat miliția.

Cînd au pătruns în apartament s-au cutremurat. Bătrînul Gheza era întins pe un covor de sînge încheșat, în cămară. Pe spate, urmele unor lovituri de cuțit. Soția lui, strangulată în pat. După opinia medicului judiciar, crima a avut loc în urmă cu aproape trei săptămîni, ceea ce reprezenta o perioadă destul de lungă, în care crimi-

nalul, nebănuit, neurmărit, a avut timp să-și ia toate măsurile pentru a se ascunde și pentru a-și încropi un eventual alibi. Întreg apartamentul fusese scotocit sistematic, ceea ce denota atît scopul crimei, cît și sîngele rece al criminalului care, nestingherit de prezența cadavrelor, a operat liniștit, metodic. Deși scotocise peste tot, nu se găseau amprente. Era deci un cunoscător care a lucrat cu mînuși. Dar cum de obicei orice infractor trebuie să săvîrșescă o greșală, și de astă dată criminalul a lăsat o urmă, una singură, o amprentă pe sticla de vin. Se putea deduce că s-a servit singur în timp ce opera. Și-a însușit o colecție valoroasă de timbre, argintărie, ceasuri și tot ce a putut înghesui în cele două geamantane, care de asemenea lipseau din apartament.

Cine îi putea ucide pe cei doi bătrîni simpatici, care își tratau musafirii cu vin «curat», adus de bătrîn «din regat», și cu excelența lui cafea? Singura lor pasiune era filatelia, singurul lor dușman posibil era un vecin cu care se judecaseră pentru un acces la niște dependențe, dar după cîști-

◀ În Sibiu,
la ora străzilor pustii.

sională două cadavre și, acum, știa că urmează să-l examineze pe al treilea, în timp ce, poate, criminalul pune la cale noi planuri. Dincolo de tot ceea ce constituie sentimentul datoriei, mândria profesională, dorința de afirmare, copleșitor era acel film reconstituitiv al modului în care a fost săvârșită crima, atât de viu ilustrat de către urme, și care nu trebuia să se mai repete. Era un strigăt interior, un strigăt bărbătesc, drept, chinuit, răzvrătit împotriva propriei neputințe: «Să nu se mai repete!»

Criminalul era, evident, același. O bătrână singură, care anunțase în ziar că vinde cristaluri și aurituri, o femeie credulă și bolnavă. Vecinii au văzut un tip brunet, tânăr, elegant, manierat, care o vizita și se interesa de obiectele de valoare. A fost găsită strangulată pe pragul ușii ce dă spre baie. Același minuțioasă și calmă inspectare a tuturor sertarelor și dulapurilor în prezența cadavrului și sfidând primejdia unei posibile surprinderi la fața locului. Apoi plecarea cu lucrurile de valoare în valize.

Dacă individul depune geamantanele deocamdată la gară? De această dată alarma se dăduse imediat după crimă și ipoteza era posibilă. Astfel că, în fața ghișeului de depozitare a valizelor, un ofițer de miliție în civil, pîndind, a învățat pe de rost toate titlurile ziarului pe care se prefăcea că îl citește. A așteptat mult, neverosimil de mult pentru rezistența unui om, dar nu în zadar. Criminalul alesese, în adevăr, soluția de a depune, pe un anumit timp, bagajele la gară.

UN BULETIN DE... ÎMPRUMUT PENTRU «DOMNUL INGINER»

Cum a reușit să se ascundă criminalul în perioada dintre crimele de la Sibiu și cea de la Brașov?

Ajuns la Predeal, este cazat de către cabanierul Stoenescu Constantin la cabana schiorilor, deși nu poseda buletin de identitate. A doua zi, face cunoștință la barul Cioplea cu Cleja Viorel din Hunedoara, care era însoțit de două fete. Se oferă să plătească întreaga consumație și apoi obține de la noua sa cunoștință buletinul de identitate, înregistrându-se la cabană sub numele acestuia. Astfel, și-a asigurat cu multă ușurință cazarea sub un nume de împrumut, fapt ce l-a pus, într-un fel, la adăpost. Se prezintă drept inginer din Hunedoara, venit la odihnă și ca să cheltuiască o însemnată primă, obținută în urma depășirii planului de producție. La aceeași cabană face cunoștință cu Adelaide Manole din București și cu nepoata acesteia, Anca Ionescu, căreia criminalul începe să-i facă o curte asiduă. După câteva zile le invită cu un taxi la Brașov și le face cadouri în valoare de aproape 500 lei. Cele două femei primesc cadourile.

După plecarea bucureștenilor, criminalul face cunoștință și, relativ repede, întretine relații cu laboranta de la atelierul fotografic, Nyarady Hermina, fată simplă, epataată de ușurința cu care «domnul inginer» plătea prin localuri consumații de câte 300-400 lei. «Tânărul galant, curtenitor, cu maniere elegante», cum este descris de cei cu care vine în contact în această perioadă, are nevoie de bani, și după ce vinde unor străini o parte din colecția de timbre începe să tot vină la Brașov pentru a valorifica parte din obiectele de preț, îndeosebi aurituri, ce aparținuseră victimelor sale. «Ajutoarele» lui vor fi și de astă dată femeile care se lasă flate de frazele lui pompoase, de complimentele și poveștile despre unchiul din America la care este chemat. Îndeosebi Kiss Mina, responsabilă unei unități: «Sîrguința», Șerbu Alexandrina și Barbos Catrina îl ajută să valorifice cerceii smulși de la urechile bătrînei lakotz, tacimurile «de sărbătoare», verigheta de pe degetul celui ucis și altele. Face cunoștință chiar cu respectate familii de ingineri brașoveni, în compania cărora apare la restaurant. Escrocându-și partenerile în afacerea de valorificare a obiectelor obținute prin crimă, se deplasează la Tîrgu Secuiesc. Nu înainte de a obține o sumă de bani de la

preotul Albu Dezideriu din Brașov, pe care l-a înduioșat cu povestea unui accident de circulație. Cum fratele său era președintele cooperativei din Tîrgu Secuiesc, profită de această situație pentru a cere bani de la mai multe cooperative, în contul fratelui. De la medicul Kepiro Pall din Sfîntu Gheorghe ridică un aparat de radio, în «calitate» de reparator.

Anunțul din ziar despre vânzarea de cristaluri și obiecte de valoare îl readuce în Brașov, unde studiază terenul loviturii ce o va da și a cărei victimă va fi femeia bolnavă Lichn Katarina. După această lovitură este ajutat, în valorificarea obiectelor sustrate, de către Hermeniuc Elisabeta și Grigore Ana de la rotiseria restaurantului «Postăvarul». Acestea cumpără ramele și capacele ceasurilor de aur, care abia cu o zi înainte erau ale victimei. Își amintește de «credincioasa» Nyarady Hermina din Predeal, căreia îi dă cadou o serie de obiecte ce aparținuseră victimei, chiar și ciorapii acesteia.

PALMARESUL IMPOSTURII, ÎNTE GĂINĂRIILE DE ÎNCEPUT ȘI ORORILE FINALE

Kissantal Ion a fost un copil isteț; dovadă mediile obținute la școală, cu toate că nu prea învăța și era mereu exmatriculat pentru diverse înșelăciuni sau furturi. Primul său furt: dinții de aur ai mamei. Apoi o bicicletă. La vârsta de 19 ani se află în închisoare pentru tentativa de trecere frauduloasă a frontierei. După trei ani, eliberat, recurge la un sistem de înșelătorii pe care îl va practica intens: se prezintă la familiile celor pe care i-a cunoscut în penitenciar, le dă vești despre cei internați, adăugînd diverse minciuni pentru a pune mîna pe diferite sume de bani (de pildă, de la soția deținutului Vajna obține 2 000 lei pentru ușurarea regimului de detenție al acestuia). Este surprins de către organele de miliție furînd o motocicletă în Tg. Mureș și condamnat din nou. La eliberare, pentru a storce bani de la familiile celor pe care i-a cunoscut în penitenciar, practică alt truc: se prezintă drept felcer la colonia Periprava, susținînd că acolo s-ar afla și deținutul cu mîna anchilozată sau altfel, așteptînd ca el să-i ducă medicamente foarte scumpe. Așa a primit bani de la familia Ursu din Făgăraș și (cu o minciună similară) de la familiile Szebestien Gheza din Căpeni, Bodi Ana din Miclășoara și Boița Alexandrina din Făgăraș.

La Sibiu, prezentîndu-se drept ofițer de securitate, se instalează și locuiește nestîngerit în casa lui David Mihai, promițînd că se va căsători cu fiica acestuia. Fata, mai prudentă, află adresa părinților lui Kissantal, le scrie și primește un răspuns sincer, adevărat, foarte trist pentru niște părinți, care își calcă pe inimă și scriu tot adevărul despre fiul lor, sfătuiindu-l să-și caute un

Kissantal: finiș!

alt soț. Este unul dintre puținele cazuri în care actul de prudență al unei fete îl demască. Poate tocmai de aceea, dezorientat și surprins, Kissantal este prins și condamnat pentru actele de înșelăciune.

«Eliberarea» îl readuce din nou la vechile sale îndeletniciri, dar cu un plus de «stil», de prudență și rafinament. Prima victimă a fost bătrîna Balaz Rozalia, îngrijitoarea unei biserici, femeie miloasă, de la care a stors prin diverse minciuni toate micile ei agoniseli pentru bătrînețe. Într-o cofetărie din Turda o cunoaște pe profesoara Bara Maria, căreia i se recomandă ofițer M.A.I. din București, aflat în inspecție la Turda. O invită la un restaurant, femeia acceptă prompt, iar în prealabil are grijă să fie galant, să-i ducă cele două geamantane pline și să le depună spre păstrare. O părăsește spre finalul mesei copioase, și în timp ce credula trebuie să plătească consumația el dispăre cu geamantanele ei îndreptîndu-se spre Cluj, unde vinde toate obiectele. S-a întîmplat însă că aici a dat peste o femeie mai puțin credulă, Szas Suzana, de la care voia să se aleagă cu un portmoneu cu 815 lei, dar s-a ales în schimb cu predarea lui la organele de miliție. Din nou închisoare, din nou eliberare și din nou revenire la același mod de a trăi viața. În prima zi de libertate îl invită la restaurant pe inginerul Vaida, șeful șantierului unde lucrase ca deținut, comandă un prînz festiv și spre final dispăre. Noaptea și-o petrece la hotelul «Dacia» împreună cu K. Magdalena, cunoscută pe același șantier, care va suporta toate cheltuielile. A doua zi o înșală pe F.I. de la care obține, cu o minciună, bani și pleacă la Sibiu. În timp ce pe Soită Dorothea o încintă cu promisiuni de căsătorie (și ea crede în dragostea fulg-rătoare), vizitează pe bătrîni lakotz, pozînd în amator de colecții de timbre și obiecte de artă. Încrăzătorii, bătrîni îi arată tot ce au mai valoros, îi povestesc trecutul lor, îl servesc cu ce au mai bun. Dintre toate deturnările de încredere omenească, dintre toate acele crime morale de înșelare a bună-tății și sincerității oamenilor pe care le-a săvîrșit, aceasta este cea mai odioasă. Cînd bătrînul se duce în cămară spre a-i aduce puică tare, fiindcă musafîrul s-a plîns de dureri de stomac, îl lovește cu cuțitul în spate de mai multe ori și apoi, poate fiindcă bătrînul se dovedea mai vital decît părea, îl calcă în picioare, fracturîndu-i mai multe coaste. Se întoarce la bătrîna care zăcea bolnavă în pat — ce va fi simțit ființa aceea cînd a auzit ce se petrece la ușa cămării? — și o strînge de gît. Și nu ar fi putut să scape de urmărirea miliției, dacă nu ar fi beneficiat de tot felul de acte ilegale de «amabilitate», începînd cu înscrierea la cabană fără buletin și cu buletinul de... împrumut. În orice caz, cu siguranță nu ar fi putut valorifica lucrurile obținute prin crimă, dacă totuși cei ce le primeau cadou sau le cumpărau ar fi cerut o explicație plauzibilă asupra provenienței lor și l-ar fi legitimat pe vînzător.

LA CAPĂTUL LANȚULUI SLĂBICIUNILOR

Lanțul slăbiciunilor, atât de abil speculat de criminali, îi permite lui Kissantal să trăiască o viață de lux, plină de aventuri amoroase și, apoi, să cîștige încrederea femeii Lichn Katarina, bolnavă de inimă, căreia i s-a prezentat medic. Într-o seară, cînd erau numai ei doi, i-a cerut un pahar cu apă, și cînd femeia a intrat în baie să-l servească a simțit la gît strînsoarea unui batic.

...Procesul a durat mult. Numai interogatoriul inculpatului a durat șase ore. Rînd pe rînd, apărînd ca martori, cei amintiți și mulți alții începeau să înțeleagă, fiecare în parte, ce urmări a avut faptul că prin credulitatea lor nesăbuită acest criminal a putut trăi, mai mulți ani, numai din înșelarea încrederii oamenilor.

Am reținut pentru final cuvintele unui ofițer de miliție care l-a urmărit pe infractor în zile de grea tensiune: «Kissantal este de două ori criminal odios. Întîi pentru că a suprimat trei vieți omenești, și în al doilea rînd pentru că a răstălmăcit în instrument de crimă încrederea, omenia victimelor sale. A ucis și bunătața omenească...»

Emil POENARU

prezentul social

cronica serviciilor către populație

despre dejunul, prânzul și cina orășeanului

Despre consecințele bune sau rele ale nutriției s-au scris tomuri întregi. De la Hipocrat și Claudius Galenos și până în zilele noastre, medicii igienisti au fost însă în unanimitate de acord că necesitățile nutritive ale omului reclamă respectarea criteriului științific în alcătuirea dietei alimentare zilnice. Atât doar că astăzi, în condițiile trecerii la o producție industrială a produselor alimentare, prescripțiile noastre devin practic nule dacă industria și comerțul nu realizează o convergență fericită în cadrul formelor de manifestare a relației om-aliment. *Hrana* «fabricată», părăsind sacoșa cumpărătorului, trece în atelierele lui digestive și de aici pe «piața metabolică» a organismului. Ei bine, «*ți dintre concetățenii noștri cunosc și onorează prescripțiile dietei științifice și mai cu seamă în ce măsură rețeaua comercială își adaptează rețetarul gastronomic în funcție de criteriile unei alimentații raționale?*»

Adresăm această întrebare tovarășei conf. dr. **Paraschiva Șuțescu**, de la Institutul de igienă din București:

— Considerând că avem de-a face cu oameni sănătoși și că necesarul de alimente pentru o persoană însumează zilnic 3 000-3 200 calorii, atunci dietă rațională se cheamă alcătuirea unui meniu variat care să cuprindă principalele produse bogate în substanțe nutritive. Le voi enumera în ordinea importanței: lapte și brânzeturi, carne și pește, ouă, legume și fructe, cereale și leguminoase uscate, produse zaharoase, grăsimi, băuturi. O recomandare importantă: necesarul zilnic al celor 3 000 de calorii trebuie să fie distribuit în mod echilibrat: 30 la sută la micul dejun, 50 la sută la prânz și 20 la sută seara. Din păcate, o știm cu toții, foarte puțini dintre noi se conformează acestor prescripții științifice... «Breakfast»-ul englezului și «Frühstück»-ul germanului — deprinderi extinse de altfel în tot nordul Europei — nu s-au împămîntenit și în țara noastră, cu toate că eficiența lor a fost dovedită științific.

— **Așadar, în general, un dejun frugal și în «compensație» o cină abundentă. Îmi permit totuși să vă amintesc că marea majoritate a cetățenilor noștri își încep programul de lucru între orele 6 și 7. Omul se scoală cu noaptea-n cap, deci la ore când stomacul refuză orice fel de aliment.**

— Cu bunăvoință și perseverență deprinderile alimentare pot fi însușite în orice situații. De fapt problema e ceva mai complicată. Organizarea celor trei mese după principiile gastrotehnicii (știința nutriției) reclamă și existența unor condiții obiective. Or, în această privință, rețeaua de alimentație publică și bufetele organizate în cadrul întreprinderilor și instituțiilor nu numai că nu contribuie la instituirea unei nutriții echilibrate ci, dimpo-

trivă, susțin un adevărat program pentru apariția maladiilor gastrointestinale. Fenomenul poate fi, de altfel, sesizat cu ochiul liber. Plecând de acasă, omului i se face foame pe drum și atunci asaltează, împreună cu mii de confrăți, brutăriile, chioșcurile cu dulciuri și răcoritoare, gogoșeriile și nu rareori unitățile cu băuturi alcoolice.

— **Să le luăm pe rând. De pildă, chioșcurile cu răcoritoare.** — Aceste unități, care ar trebui să fie un soi de mini-ospătării, cu sandvișuri, produse lactate, preparate din carne și sucuri de fructe, sînt în fapt niște veritabile anticamere ale bolilor de nutriție. Grăbit și cu stomacul gol, cetățeanul cumpără de aici biscuiți, cartofi prăjiți și, în special, dulciuri: prăjituri, napolitane, ciocolată etc. Toate acestea sînt preparate cu zahăr rafinat, produs lipsit de vitamina B₁. Consumarea exagerată a dulciurilor (și mai cu seamă pe stomacul gol) determină apariția unor grave defecțiuni umorale în sine și în ultimă instanță un pronunțat dezechilibru tiaminoglicidic. Cu alte cuvinte: tulburări ale sistemului nervos, irascibilitate accentuată, diminuarea capacității de muncă, slăbirea memoriei,

— **Gogoșeriile?**

— **Alta pacoste!** Aici elementul nociv îl constituie grăsimea supraincălzită, din care, prin fierbere îndelungată, se separă o suită întreagă de polimeri și izomeri ai acizilor grași, substanțe care acționează defavorabil asupra ficatului. În sfârșit, circumiile, aceste «terenuri minate», frecventate «în fugă» în orele dimineții și după sfârșitul programului de adevărate cohorte de bărbați. Și, evident, alcoolul, aruncat pe stomacul gol, provoacă după un timp leziuni interne și o acută incidență a fenomenelor de scleroză hepatică. Asta e situația. În necunoștință de cauză omul mănîncă și bea ceea ce găsește în drum. Atitudinea consumatorului față de hrană este determinată de obiceiurile lui alimentare. Acestea nu sînt altceva decît reflexe condiționate dobîndite, și tocmai de aceea mult mai slabe decît cele moștenite. Ele pot fi însă ușor modificate prin așezarea alimentației pe baze științifice. Dar cum, cînd și în ce fel, din moment ce pe străzi, în fabrici, uzine și instituții, consumatorul e nevoit să cumpere exact ceea ce contravine unei diete raționale.

— **Vom înfățișa aceste observații și mai marilor dregători ai comerțului bucureștean. Îmi permit să anticipez mintal și răspunsul acestora și deci, pe baza lui, să vă adresez o ultimă întrebare: promovarea criteriului nutrițional pe baze raționale poate prejudicia rentabilitatea economică?**

— **Aprovizionarea populației cu un volum mai mare de produse agroalimentare — s-a precizat în recente documente ale Plenarei C.C. al P.C.R. — trebuie să se facă și prin studierea mai atentă a cererii populației, prin lărgirea gamei sortimentale. Or, în cadrul acestei largi acțiuni — considerăm noi — va trebui să se țină seamă și de normele de igienă și de modul în care aceste produse vor fi livrate consumatorilor. Cu alte cuvinte, comerțul și alimentația publică pot influența în mod eficient deprinderile alimentare ale publicului larg. Dacă admitem că alimentația rațională înseamnă menținerea sănătății, reducerea îmbolnăvirilor și sporirea capacității de muncă, atunci vom fi de acord că, pe întreaga economie, respectarea criteriului științific este mult mai importantă.**

Liviu TIMBUS

lumea în care trăim

lupta pentru energie

Oricît ar părea de paradoxal, oricîte argumente contra s-ar putea invoca, două sînt materiile prime pe care contează viitorul: inteligența creatoare a omului și energia. Sigur că în fața lor nu vom pune semn egalității, nici al priorității, nu vom ignora nici aportul altor constante ale materiei la dezvoltarea și destinul civilizației noastre, dar pornind de la simpla și elementara învățătură a înțelepței naturii, vom relansa observația milenară potrivit căreia orice organism are nevoie de energie pentru menținerea funcțiilor sale.

Cert este că lumea în care trăim, grăbită (sau poate în întirziere?...), are o imensă nevoie de energie.

Statisticile ultimelor decenii ne arată că în balanța materiilor prime energetice au loc mutații spectaculoase, cu implicații pentru destinul lumii tehnologice și al colectivității umane. Dacă în 1955 energia consumată pe plan mondial provenea 54,5 la sută din combustibilii solizi (cărbune și lignit), 33,2 la sută din petrolul brut, 10,5 la sută din gazele naturale și 1,8 la sută din electricitate, cincisprezece ani mai târziu (1970), într-un timp extrem de scurt, asistăm la o mutație spectaculoasă a proporțiilor: combustibilii solizi scad la 34 la sută, hidrocarburi urcă la 45,8 la sută, iar gazele naturale la 19 la sută. Specialiștii estimează creșterea anuală a consumului mondial de energie la 5,2 la sută (între 1955 și 1970), urmînd ca ea să se accentueze în deceniile următoare, competiție la care va participa și energia nucleară.

Încă de la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, vorbind de strategia dezvoltării României în deceniile următoare, atrăgea atenția asupra necesității de a privi cu luciditate științifică viitorul economiei noastre, insistînd asupra soluțiilor celor mai eficiente.

Sîntem o țară care, spre deosebire de multe altele din lumea de azi n-am epuizat nici resursele apelor și nici nu considerăm că era cărbunelui, în producerea de energie, s-a încheiat. Dinamismul economic constant, creșterea rapidă a producției în condițiile industrializării, lărgirea continuă și consolidarea bazei tehnico-materiale a țării, apoi urbanizarea și, nu în ultimul rînd, ridicarea nivelului de civilizație a națiunii, ne impun un efort considerabil pentru punerea în valoare a surselor energetice. Vom remarca însă că la acest splendid efort e necesar să participe fiecare dintre noi, cu inteligența sa, cu priceperea sa, dar și cu un spirit gospodăresc mai accentuat. În cuvîntarea rostită la recenta Plenară a C.C. al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, abordînd problemele depășirii unor cheltuieli de producție planificate, remarcă: «Pentru aceasta trebuie dusă o luptă intrinsigentă împotriva consumurilor exagerate de materii prime și materiale, împotriva rebuturilor, a oricărui forme de risipă care măresc prețul de cost, diminuează venitul național, dăunînd prin aceasta însăși bunăstării poporului. Așa cum am menționat și la Plenara din noiembrie, pînă și consumul luminii la un bec de 25 W trebuie să constituie o preocupare a conducerii întreprinderilor; fiecare kilowatt consumat inutil ridică prețul de cost, aduce daune economiei naționale, bunăstării întregului popor».

Pe măsură ce ne apropiem de sfîrșitul secolului și civilizația se instaurează în viața noastră, cu întregul cortegiu al binefacerilor sale, energia consumată sub formă de electricitate va spori. Avem nevoie de această energie pentru producerea luminii ori a electrolizei, pentru crearea forței motrice ori a transmiterii informațiilor. E singura energie întru totul curată. Dacă e adevărat că toate lucrurile se învață, e necesar să învățăm, și nu în ultimul rînd, să nu fim risipitori cu bunurile naturii care nu sînt totuși inepuizabile, nici cu produsele inteligenței și nici cu munca responsabilă a altor oameni de aici, de la noi.

Cornel BOZBICI

starea comerțului

jumătate de secol „închis pentru inventar”

În ciuda îmbunătățirilor aduse comerțului, mai ales în ultimii ani, cumpărăturile tot mai mușcă o porție prea mare din bugetul de timp al cetățeanului. Ele devin uneori un fel de cursă cu obstacole — multe obstacole fiind ridicate în mod artificial sau uitate în calea cumpărătorului dintr-o veche obișnuință.

Iată, de pildă, inventarele! Cînd ai mai mare nevoie și te duci cu sacul la magazinul lăudat, îl găsești cu zăvorul pus! Știți cîte zile au fost «închise pentru inventar» în anul 1972 numai unitățile din sistemul Direcției generale comerciale a municipiului București? Vă spun eu: 18 736 zile! Aceasta înseamnă că într-un singur an timpul răpit

comerțului din cauza inventarelor s-a ridicat la jumătate de secol! Nu vi se pare prea mult?

Tovarășul Mihai Mureșan, șeful serviciului control-financiar din Direcția generală comercială a municipiului București, a subliniat, în convorbirea pe care am avut-o cu dînsul, că «inventarele sînt o necesitate și ele sînt reglementate prin dispoziții legale», totuși, a continuat dînsul, «se simte nevoia unor noi reglementări care să ducă la scurta-re operațiilor de inventariere. Acest aspect a stat în atenția Direcției generale comerciale și s-au făcut în repetate rînduri propuneri concrete».

În condițiile în care rețeaua comercială nu este încă suficient dezvoltată, se cer măsuri mai eficiente și hotărîte pentru a curma cît mai grabnic orice irosire a timpului cetățeanului precum și perturbările care se produc din cauza inventarelor în desfășurarea normală a circuitului economic.

Am stat de vorbă cu gospodine din diferite cartiere: Maria Cristea din Bd. Miciurin se plîngea că atunci cînd «Textila» din cartier este închisă pentru inventar, trebuie să se ducă în centru să cumpere. Margareta Răuteanu din Piața Chibrit ne-a relatat că se întimplă să găsească și al doilea magazin tot în inventar și, pentru te miri ce, să-și piardă timpul mergînd la un al treilea maga-

zin. «Chiar dacă se indică pe anunțul «închis pentru inventar» unitatea cea mai apropiată, ne-a spus Maria Niculescu din strada Silfidelor, acel magazin este atît de aglomerat, că pierdem o groază de timp».

Din consultările cu diverși factori de răspundere, cu gestionari și cu specialiști din comerț, reiese că există posibilități multiple de scurtare a operațiilor de inventariere, chiar în cadrul legal existent. În general, recomandările și propunerile făcute vizează o mai bună organizare, intensificarea ritmului de lucru, comisii care să lucreze paralel în aceeași unitate. Alte propuneri se referă la industrie, care trebuie să rezolve mai grabnic cerințele comerțului privînd în primul rînd preambalarea, ștantarea prețurilor și indicațiile de metraj.

Trebuie să mărturisesc că am fost plăcut surprins de marelui număr de propuneri care ar putea fi aplicate cu cea mai mare ușurință și, în același timp, mirat că ele n-au fost încă puse în practică.

Ar mai fi bine să se procedeze ca în toate marile orașe civilizate, adunînd la un loc stocurile greu vandabile, care lungesc inutil și complică de fiecare dată timpul de inventariere. Aceste mărfuri se pot desface cu mai mare ușurință în magazine speciale. De asemenea, ar fi util ca echipele de inventariere să fie dotate cu mașini simple de

calculat portabile care, de altfel, se fabrică la noi în țară.

După cum se vede, propuneri de remediere există. Dar mai există și inerție și, de ce să nu spunem, o atitudine de cocoșeală față de «bieții lucrători din comerț». Nu vrem să susținem că munca lor este ușoară sau lipsită de răspundere; totuși, e bine ca ea să fie comparată și cu alte munci — din uzine, de pe marile șantiere, din transporturi — unde domnește un spirit de abnegație și de răspundere față de societate, unde cea mai mică greșeală se poate solda cu mari pagube.

În cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român se subliniază: «Trebuie simplificate în mod radical raporturile, la nivel central, între ministere și diferite organe de sinteză, precum și pe verticală, între ministere, centrală și întreprinderi».

Deoarece responsabilitatea pentru marea frecvență a inventarelor și pentru procedura greoaie și complicată cade pe umerii a două ministere, cel al finanțelor și cel al comerțului interior, ne permitem o sugestie: ce ar fi ca într-una din zilele următoare, reprezentanți ai ambelor ministere să se așeze în jurul unei mese, să analizeze

cronica pretențiilor

profesorul de istorie

De ce mi-am adus aminte de profesorul Lucăcel? Poate fiindcă afară în cepe să se simtă primăvara și poate pentru că, din când în când, orele noastre au un ritm istoric. Pe o asemenea vreme l-am însoțit sus, pe crestele Mezeșului. «Vino, mi-a spus, am să-ți arăt un castru roman, unul dintre numeroasele castre romane din regiune». Ore întregi, apoi, i-am ascultat prelegerea pasionată și — ceea ce este mai important — documentată despre caracteristicile castrului cu pricina, despre rolul acestuia și al altora din același perimetru geografic în mai vastul sistem de apărare roman al regiunii. Priveam dreptunghiul acela săpat nu prea adânc, vagile reliefuri care cândva fuseseră ziduri, palisade, creneluri, luam în mână fragmente de vase și amfore, de cărămizi arse acum aproape două mii de ani. Profesorul Lucăcel perora, mă trăgea de mână, mă silea să cobor în șant, să pun mâna, pentru a mă convinge. Ne însoțeau câțiva copii de la liceul din Zalău familiarizați cu locul, cu «șantierul arheologic», cum, cu simpatie importantă și gravitate, numeau acel dreptunghi abia marcat de brazde și șanțuri puțin adânci. L-am urmărit cu interes. Aveau gesturi aproape profesionale, trădând în orice caz o îndelungată deprindere în felul cum culegeau cu atenție resturile de ceramică și îndepărtau cu migală pământul. Vin aici, de mai multe ori pe săptămână, conduși de micul, rubicondul lor profesor, și cunosc mai multe fapte de istorie de pe urma unor asemenea periple pline de farmec, decât dacă ar fi stat zile întregi «cu burta pe carte», cum se spune. Nimeni nu-i obligă să bată muntele, după cum nimeni nu-l obligă pe profesor ca în timpul său liber să investească depozitul arheologic atât de bogat din jurul orașului Zalău. Și cu toate acestea, de cum se desprimăvărează, siluete mici și agitate urcă — îi vezi din oraș — largile serpentine ale Mezeșului.

În Zalău pe atunci proaspăt declarat reședință de județ, nu exista, sau încă nu se gândise nimeni la o clădire adecvată care să adăpostească bogata colecție de vestigii istorice strânse de profesor și de alții. Asta era marea sa mîhnire. Dar imediat după ce treburile județului s-au statornicit, insistențelor sale li s-a răspuns favorabil și eficient. Edili cu dragoste de prestigiosul trecut istoric al locurilor s-au făcut luntre și punte și au găsit în chiar centrul orașului o clădire care să merite într-adevăr numele de «muzeu». Profesorului Lucăcel i s-a dat tot concursul, și de mai bine de trei ani Zalău are un muzeu de istorie cum nu posedă orașe mari. Iar director a fost numit — după cum era și normal — inimosul profesor de istorie.

Pasiunea sa, care, la un moment dat, a putut să pară în unora ușor donchișotescă, a prins roade. I-a cucerit pe copii, mai apoi, pe dregătorii orașului. Mă gândesc că oriunde există asemenea oameni, activitatea lor merită încurajată și susținută de forurile în drept, chiar dacă aparent ea nu se înscrie între cele «productive». Ei caută și dovedesc dramatismul, noblețea, durata și înflorirea fiecărui colț de pământ românesc, și nu există sentiment mai tonic decât acela de a ști că țaria unor permanențe și continuități în timp sprijină ceea ce construim azi în România socialistă.

Mihai HETCO

aceste propuneri precum și altele studiate, desigur, de multă vreme de domniile lor și să dispună neîntârziată lor punere în aplicare? Ar fi atât de simplu și foarte necesar!

Eugen IAROVICI

Textila din Calea Rahovei 444.

Perioadă de inventariere: 12. II. — 2. III.

Nu s-a acordat cu prea multă larghețe un termen atât de lung?

dialog cu cititorii

De data aceasta vom răspunde foarte pe scurt la mai multe scrisori care s-au adunat pe masa noastră de lucru.

Mai e nevoie să subliniem că sintem întru totul de acord cu părerea cititoarei **Angela Pădureanu** din Botoșani cu privire la agresiunea mitocăniei? Nu știm însă dacă lecțiile de bună-cuviință și sfaturile moralizatoare constituie într-adevăr soluția cea mai bună împotriva unui fenomen a cărui nocivitate nu mai trebuie demonstrată. Mai degrabă sintem de părere că mijlocul cel mai eficient de luptă este formarea și extinderea unei opinii publice care să nu tolereze și să nu lase fără replică ieșirile grosolane. Și aceasta pentru că lupta împotriva mitocăniei este, în fond, o chestiune politică. Lipsa de respect față de semenii tăi, plăcerea sadică a umilirii și terorizării celor mai slabi (sau considerați ca atare), lipsa de răbdare și de interes pentru păreriile altora, propulsarea zgomotoasă spre «locurile din față» și atâtea și atâtea alte manifestări asemănătoare constituie expresii ale unei filozofii a vieții (termenul nu trebuie să ne sperie!) apărute în mlaștina morală din care s-au ridicat atâtea concepții retrograde (culminând cu fascismul). Nu există mitocan progresist, mitocan iubitor de dreptate, mitocan umanist. Termenii unor asemenea formule se exclud reciproc.

Cititorului **Valentin Saftu** din Ploiești, care ne întreabă (în vederea aderării?) despre «o asociație de celor mai inteligenți oameni din lume» îi reamintim că despre această asociație numită «Mensa» am mai scris chiar în această rubrică. Se știe că după standardele admise de majoritatea psihologilor, coeficientul normal de inteligență (determinat prin teste) este de 100. În «Mensa» sînt admiși cei care au un coeficient superior lui 150; în momentul de față există peste 20 000 membri, în special din țările vest-europene și din America de Nord. Nu rezultă însă de nicăieri că această masă de supradestepți ar exercita vreă influență oarecare asupra mersului treburilor în lume. Trebuie precizat de asemenea că sînt extrem de rare cazurile în care cineva realizează un coeficient de peste 170 (Einstein avea 172). Acum vreun an și jumătate s-a anunțat că o tînră dansatoare de varietate din New York a obținut fantasticul coeficient de inteligență de 186, cel mai înalt cunoscut pînă acum. Ce e mai interesant pentru noi e faptul că e vorba de o tînră de origine română, pe nume Carolina Dinicu (nume care nu mai are nevoie de nici o recomandare!). De unde se vede că, vorba cronicarului, «nasc și-n Moldova oameni!»

Cititorul **Simion Barbu** din Iași se declară de acord cu cele câteva considerații expuse în această coloană cu privire la funcția de revelator social al senzaționalului. În aceeași ordine de idei, dumneasa ar vrea să afle care este — după părerea noastră — cel mai senzațional fapt apărut în presă în ultimul timp. Greu de răspuns. La întimplare, aleg din ziarele americane o știre din săptămîna trecută. Nu știu dacă e senzațional, dar în tot cazul e deosebit de revelator pentru o anumită lume, pentru o anumită mentalitate. Iată știrea: «David Huffstetler din Salt Lake City, în vîrstă de 25 de ani, s-a sinucis, după ce a așteptat în ger 11 ore ca cineva să-l ajute să-și repare mașina. Incidentul s-a produs pe o șosea circulantă și nici unul dintre sutele de conducători auto care au trecut pe lângă locul în care mașina lui D.H. stătea imobilizată de o pană de motor n-a vrut să oprească». Orice comentariu ar fi inutil.

Un cititor din Mediaș, **Toma Sabău**, se arată mirat de știrea apărută în presă, după care cel mai mare oraș din lume este nu Tokyo sau New York, după cum se credea, ci Șanghai. «Dar Londra, Paris, Chicago, Los Angeles, ce loc ocupă?» — întreabă corespondentul nostru. Față de situația de acum 15—20 ani, lucrurile s-au schimbat mult. Mutațiile intervenite în structura socială și demografică a globului au avut repercusiuni însemnate și asupra clasamentului principalelor metropole. Iată cum se prezintă acest clasament după ultimul anuar demografic O.N.U.: 1. Șanghai, 2. Tokyo, 3. New York, 4. Pekin, 5. Londra, 6. Moscova, 7. Bombay, 8. Seul, 9. Sao Paulo, 10. Cairo (toate cu peste 5 milioane locuitori). Paris, Los Angeles, Chicago, Calcutta etc. intră în categoria a 2-a, a orașelor între 3 și 5 milioane de locuitori.

Despre năstrușnica idee de a schimba numele vestitei Ozane, pe malurile căreia a copilărit Ion Creangă, s-a mai scris. La întrebarea cititorului **Matei Aldiu** din Constanța «Ce o fi în capul celor care au avut o asemenea inițiativă?», nu putem răspunde. Capacitatea noastră de investigație zoologică are și ea limite. Nici cu propunerea de a li se citi cu glas tare respectivilor «Amintirile din copilărie» nu putem fi de acord. Nu putem admite ca operele clasicele noastre să servească la asemenea exerciții inutile și dezonorante.

H.DONA

tipuri și tertipuri

arta denunțului

Anonima căzînd în ultima vreme în desuetudine, se observă o recrudescență a denunțului semnat. De unde se poate deduce și o definiție: denunțul e o anonimă iscălită. Dar, mai întîi, cum se fabrică un denunț. Se ia un tovarăș, de cele mai multe ori un om serios, muncitor și onest, care a avut naivitatea să demonstreze într-o ședință că ai «oarecare lipsuri în muncă», — observație însușită autocritic și pentru care ai mulțumit emoționat —, se ia deci acest tovarăș la o analiză profundă și principială, așternută pe hîrtie. Și ce se demonstrează? Că respectivul — pe care nici nu mai poți să-l numești «tovarăș» — e în viața lui publică, obștească și privată, ultimul individ descompus, o lepră și o lepădătură care «te miri ce mai caută în mijlocul nostru». Dacă ai timp și răbdare, poți să-l iei de la naștere, demonstrînd că, atît prin trecutul său pătat, cît și prin antecedentele sale de ordin familial, acest impostor — fiindcă altfel nu-l poți socoti — anunță în special pruncie ce corp străin și dăunător va constitui, ulterior, în sînul familiei noastre socialiste, bazată pe muncă.

Te ocupi de pregătirea lui profesională, nulă, și faci dovada, peremptorie, că «pe oriunde a trecut a fost dat afară pentru incapacitate crasă și incorectitudine». Ești gata să arăți că s-a folosit de certificate și diplome false, «singura explicație a incapacității lui». Te referi, în continuare, la nenumărate anchete «mușamalizate însă cu ajutorul unor tovarăși la fel de vinovați». Îți exprimi indignarea și mînia pentru pagubele aduse avutului obștesc și te întrebi «împreună cu alți colegi de muncă» de unde și cum poate «acest om» sau, mai bine, acest «așa-zis om» să justifice veniturile sale exorbitante și scandalozose, «atunci cînd atîți oameni cinstiți trăiesc din leafă». Faci apel la mărturiile celor care îl cunosc și care vor declara toți, «dacă mai păstrează o urmă de demnitate cetățenească și umană», că individul în speță e un bețiv înrăit, scandalagiu și trivial, că și-a părăsit soția și familia ca să trăiască «în hăitac cu fel de fel de persoane de aceeași morală cu el». Îți exprimi convingerea că această situație nu mai poate dura, îți mărturisești încrederea, nestrămutată, în spiritul de justiție al celor «chemați să facă lumină» și iscălești senin, dîndu-ți adresa, locul de muncă și numărul de telefon la care poți fi găsit, «dacă sînt necesare lămuriri suplimentare». Iar după ce trimiți scrisoarea recomandată, te culci liniștit. Și dormi ca un înger, fiindcă știi cîteva lucruri. Că oricum, orice s-ar întîmpla, «tovarășul» în chestiune nu mai are somn cîteva luni. Și că oricum s-ar termina ancheta, chiar dacă se dovedește că toate învinuirile au fost false, ție tot nu ți se întîmplă nimic «fiindcă, să ne înțelegem, tovarăși, eu am fost de cea mai perfectă bună-credință și am vrut să ajut».

Lăsînd la o parte faptul că, eventual, poți s-o iei de la capăt și să denunți mai sus. Totul e să fii un om întreg și de curaj.

Aurel BARANGA

„FUGIT IRREPARABILE TEMPUS“...

— De fapt, aş vrea să ştiu ce am de făcut de acum înainte, pentru că ce am făcut — şi mai ales ce nu am făcut pînă acum — ştiu pe de rost. Există energii, elanuri, credinţe care se cam irosesc printre degete şi, cum să vă spun, noi actorii nu prea avem timp de pierdut. Vieţile noastre vin şi se duc, trecînd fără a lăsa urme, prin stagiuni şi teatre. Ei bine, eu nu vreau să mor înainte de vreme! M-am hotărît să lupt, să nu mă las îngropată într-o diluţie de mediocritate, de «nimeni» şi «nimic».

Rîndurile acestea îi aparţin Olgăi Tudorache. Marii noastre artiste Olga Tudorache. Fireşte, tonalitatea vehementă şi tonul aprins sînt proprii acestui temperament vulcanic, atît de înalt profitabil pe scenă dar, sigur, mai incomod în, cum se zice, viaţa de toate zilele. Dincolo de stilul bătaios şi dincolo de sinceritatea aceasta care nu acceptă să îmbrace haine protocolare desluşeşti o amărăciune reală. Olga Tudorache este profund nemulţumită. De ani de zile, această actriţă mare (repet cu convingere epitetul) joacă numai roluri mici. De ani de zile, stagiunile trec pentru ea şi pe lângă ea amorse şi cenuşii, fără a-i oferi prilejul unui mare rol, unei mari creaţii.

De ani de zile aşteaptă. «Ca să nu fiu uitată de public, ca să nu mor de tot, am jucat ce mi s-a oferit: mama «fetei cu minunea», mama «Antigonei», mama lui Ion Marinescu în «După cădere», mama lui Rebenjiuc în «Tango», mama lui Dan Nuţu şi a altor flăcăi în «Maria 714» şi alte mame şi mătuşi de trei vorbe care îmi asigurau norma, salariul şi ruşinea şi mă făceau ca la întrebarea «Ce mai jucaţi, tovarăşa Olga?», răspunsul meu să fie invariabil: «Nimic, tovarăşele!» De zece ani — două roluri: în «Vulpile» şi «Baltagul». De ce? De ce au trecut şi trec pe lângă mine Hecube, Medei, Lady Macbeth, Virgini Woolf, Mutter Courage?... De ce?»

Olga Tudorache ştie bine că acestui «de ce?» nu i se poate răspunde cu un singur şi simplu «pentru că», ştie bine — sînt absolut convinsă — că nimeni nu o urmăreşte cu o specială şi diabolică antipatie, că nimeni nu vrea să o distrugă sistematic, printr-o sistematică şi perfidă ignorare, că nimeni, şi mai ales propriul ei Teatru Mic, nu este interesat să se piardă, prin nefolosinţă, un asemenea talent. Publicul o aşteaptă. Directorul teatrului e încîntat — sînt din nou convinsă — că are o asemenea valoare actoricească în trupa sa. Şi totuşi, acesta este adevărul: Olga Tudorache şi-a risipit în ultimii ani harul pe fleacuri. Pe rolişoare. Ne plingem că trec unele stagiuni fără prea mari evenimente teatrale şi cînd colo aici, lângă noi, în însăşi inima teatrului, zac forţe formidabile care ar putea duce la fenomene artistice formidabile: actorii. Teatrul românesc are, se ştie, actori care sînt realmente competitivi pe oricare mare scenă a lumii. Teatrul românesc are un potenţial actoricesc şi regizoral de-a dreptul exploziv. Dar forţele acestea nu sînt totdeauna gospodărite cum trebuie: de două ori grav, dacă ne gîndim ce misie are scena — de la începuturile ei văzută în ţara noastră ca o tribună a adevărului, a înălţării şi innobilării gîndirii omeneşti; şi dacă nu uităm că acest nobil material omenesc are tristul destin al perisabilităţii. O stagiune fără un rol bun înseamnă pentru un actor bun un pierdut de tinereţe ireversibilă, înseamnă eventual

Olga Tudorache: «Am tot jucat mame şi mătuşi de trei vorbe care îmi asigurau norma, salariul şi ruşinea...»

un rid în plus, o şuviţă căruntă şi, cu vremea, poate însemna o întreagă suită de roluri ce nu mai pot fi jucate de vreme ce nu au fost jucate la timpul lor. Olga Tudorache nu este, fireşte, singura actriţă în această situaţie. Trece un an teatral, mai trece încă unul, vezi spectacole mai aşa sau mai altfel, le consemnezi, tu spectator profesionalizat, cu bucurie ori amărăciune, şi dintr-o dată observi că în goana acestei munci mărunţite ai scăpat din vedere faptul că un actor de primă mînă nu a fost distribuit mai deloc. Cum e cu putinţă că Ileana Predescu să fi dispărut aproape cu desăvîrşire din orizontul teatral al ultimilor trei ani? De la «Leonce şi Lena» — unde a avut un rol secundar, de la «Transplantarea inimii necunoscute» — unde a trebuit să anime o schiţă de personaj — nimic. Nici un rol mai acătării. Nici o piesă montată anume pentru ea. Dintr-o dată, aceşti trei ani — preţioşi pentru oricine, dar mai ales pentru o actriţă care nu a ieşit chiar ieri de pe băncile institutului! — apasă greu parcă pe umerii tuturor celor care iubesc teatrul şi răspund de destinele sale. Ileana Predescu a jucat, se ştie, totul, absolut totul, cu egală fervoare şi dăruire, cu egală strălucire: imensa suferinţă a cunoaşterii şi a neputinţei, a inutilităţii acestei cunoaşteri în Casandra antică; voluptatea euforică de a trăi a Celiei shakespeariene; capriciile maliţioase şi inteligente ale Cleopatrei lui Shaw; răutatea în stare pură a Alicei lui Strindberg; puritatea, nevoia de ideal comunist a Adei lui Titus Popovici...

Ileana Predescu: «Mă interesează orice rol, numai să fie făcut «la fierbinte», cu un regizor care are de spus ceva».

Orice regizor ştie că un rol dat pe mîna Ilenei Predescu îi este redat în aur curat. Fie şi un rol mic: «Nu mă întefesează numărul replicilor, îmi spune actriţa. Mă interesează ca personajul să spună ceva. Şi mai ales să fie făcut la fierbinte, cu un regizor care are şi el de spus ceva. De un regizor alături de care să pot arde. Nu pot arde de una singură. Un regizor neutru mă anihilează. Munca mea cu el nu-mi poate oferi experienţa, trăirea specială pe care o doresc. Şi pentru care fac teatru».

Ileana Predescu reacţionează altfel decît Olga Tudorache în faţa acestei insule de tăcere din existenţa ei artistică. Fiind şi suferind o vreme, ea a reacţionat, la rîndul ei, prin tăcere. Şi aşteptare. Fierbinte, pasivitatea nu este formula cea mai eficientă de a ieşi dintr-un con de umbră. Olga Tudorache, altă fire, se zbate, se agită, caută, încearcă: joacă sub egida A.T.M. cea «Premieră» într-un act — excepţional recital de virtuozitate actoricească, care însă moare rapid din lipsa sediului şi trebuie să aştepte vreo doi ani ca să poată fi pusă pe afişul de matinee ale Teatrului Mic. Pleacă la Brăila şi îşi încearcă acolo mîna de regizoare, punînd în scenă (şi jucînd totodată) «Ospăţul scafandrilor» de Ilie Păunescu. Olga Tudorache se infurie, vrea să plece din teatrul său, face memoriile şi conchide: «Consider că după 21 de ani de teatru, care mi-au adus nu numai o platformă de presă dar şi suficientă maturitate artistică, am dreptul să doresc, să cer şi să obţin a juca, pe lângă rolurile de serviciu pe care le-am făcut pînă

acum fără să crîncesc, măcar un rol pe an pe măsura posibilităţilor mele, care, sînt convinsă, ar servi şi teatrului, nu numai mie».

Ileana Predescu tace. Tace, aşteaptă, şi nici măcar nu mai rîde cu acel luminos, ciudat şi deconcertant ris al ei, cu care cîndva se salva politicos de la orice interviu incomod. Acum preferă să refuze dialogurile profesionale ducîndu-şi conversaţia spre terenuri mai puţin minate. Ileana Predescu tace şi acceptă, disciplinată, un rol în cea «A douăsprezecea noapte» care îşi tot schimbă, la «Bulandra», regizorii şi viziunile regizorale. Simţul disciplinei este o însuşire valoroasă, ce e drept, dar nu poate ţine loc de pasiune...

Rîndurile acestea, care se ridică în apărarea a două din marile noastre actriţe, capătă totuşi o rezonanţă specială prin faptul că ele nu pun în discuţie doar două cazuri izolate. Folosirea judicioasă — sau mai bine-zis nefolosirea judicioasă — a actorilor noştri este o problemă mai largă, exemplele pot fi servite în continuare, şi o vom face poate într-un număr viitor al revistei. A da verdicte, a împărţi vinovăţii, a arăta cu degetul pe cel anume răspunzător de aceste rele, ar fi o uşurinţă prea mare din partea noastră. Actorul, se ştie, are condiţia artistică cea mai spectaculoasă dar şi cea mai ingrătă: el este cel cunoscut şi iubit de public, el trăieşte în vitrina spectacolului, prin el ajunge piesa la public; dar acest creator este poate cel mai puţin independent dintre toţi artiştii. Actorul depinde de text şi de regizor, de programul repertorial şi de director, de conjuncturi favorabile sau de subiectivisme nefavorabile. Ca să-ţi poți conduce în linie dreaptă destinul artistic prin asemenea hăţişuri, e nevoie de o forţă, de o abilitate şi chiar de un noroc cu totul aparte. Oricum, un director care are în trupa sa mari talente nu poate dormi liniştit noaptea: le poartă răspunderea mai mult chiar decît îşi poartă actorii înşişi răspunderea propriului har. Încep aproape să înţeleg situaţia paradoxală (care circula sub formă de anecdotă în teatru!) cînd un director plin de umor a replicat unui actor: «Cum să angajez un talent ca dumneata? Cum pot să-mi iau o asemenea răspundere?»

Sanda FAUR

culise

■ **Pauză muzicală:**
 Ne mai desparte foarte puțină vreme de sfârșitul stagiunii și totuși la Opera română din București n-au fost decât două reluări (Ilon Vodă cel Cumplit de Gheorghe Dumitrescu — e drept, într-o nouă versiune scenică — și «O noapte furtunoasă» de Paul Constantinescu) și nici o premieră absolută! (Ingeniosul nu e oare prea bine temperat?)
 Cît despre Teatrul satiric muzical «C. Tănase», unde, iarăși, de la începutul stagiunii pînă acum n-a avut loc încă nici o premieră, ce să mai spunem? Poate că au descoperit dinșii vreo nouă metodă de conservare a revistei, deși, sincer vorbind, preferam ritmul premierelor de la revista de altădată.

■ **Un cuvînt de laudă se cuvine în schimb redacțiilor de muzică ușoară și varietăți de la radio (Daniela Caraman-Fotea și Maria Ioina) și televiziune (Tudor Vornicu și Radu Gheciu), care promovează cu consecvență și curaj — e și aici nevoie de curaj! — compozițiile unora dintre cei mai tineri (și mai îndrăgîți) compozitori ai noștri de muzică ușoară.**

În acest sens apreciem și prezentarea făcută remarcabilei compozitoare Ileana Toader, despre care am aflat că a debutat în urmă cu aproape 2 ani, are pînă acum 90 de piese, dintre care 17 imprimare în studiourile de radio și televiziune, cu unii dintre soliștii de frunte ai muzicii ușoare.

N-ar fi oare cazul să se întrebe cineva cum sînt promovați tinerii compozitori de muzică ușoară — larg apreciați de public și bine primiți de presă, chiar dacă n-au absolvit Conservatorul — în Uniunea compozitorilor? Sau trebuie să mai aștepte să se «maturizeze» generația care-i numără astăzi, între alții, pe nemembrii Mihai Constantinescu, Marcel Dragomir, Petre Magdin, Ileana Toader, Marius Teicu și Romeo Vanica?

■ **Secretarii literari în ofensivă:** după turul de forță al lui I.D. Sirbu, au prins curaj și au predat piese Lia Crișan, sub pseudonimul Matei Mușat — «Între noi doi n-a fost decît tăcere», intrată în repetiții la Constanța, Andrei Băleanu, care a oferit spre lectură Teatrului «Bulandra» piesa «Caii albaștri», și B. Elvin, care a predat Teatrului Mic piesa «Totul de la început».

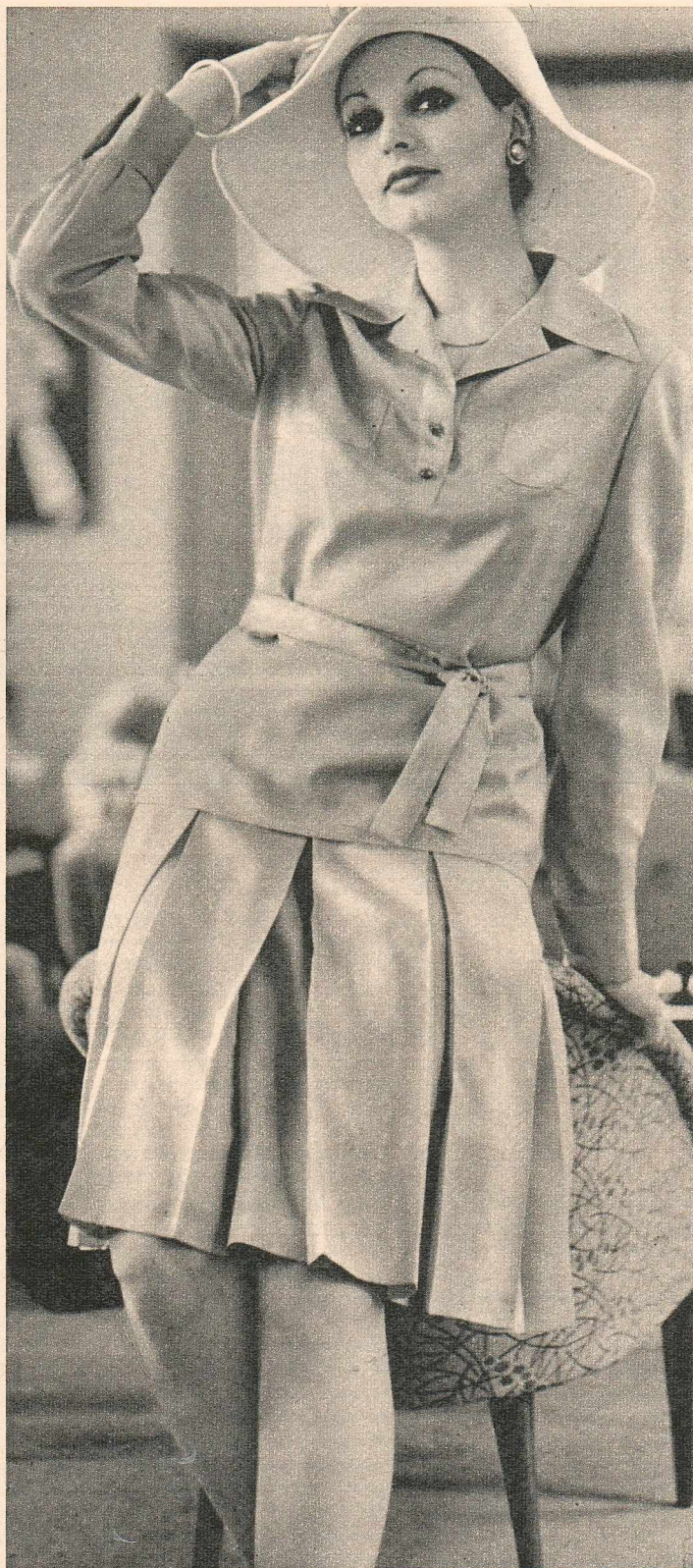
■ **În cu totul altă ordine de idei, semnalăm secretariatelor literare din București și din țară, în calitatea lor de apărători ai autorilor români sau străini, în viață sau decedați, faptul că piesele care urmează să fie puse în scenă au, în general, un singur titlu și acesta trebuie să fie respectat. De ce adică, la Ploiești, «Albert și ceilalți» și nu «De seara pînă la amiază»? Sau la Teatrul Mic, de ce «Dragostea noastră», dacă piesa se cheamă «Dragostea noastră moare o dată cu noi», titlu cu care o joacă Piteștiul? Nu dorim să dăm și alte exemple, să zicem de la Giulești, dorim să nu ni se mai ofere asemenea exemple de titluri arbitrare și derutante, care numai scuza comercialității lor n-o mai au!**

■ **Avalanșa de turnee ale teatrelor din provincie în București nu se dezminte nici în această stagiune.**

Nu mai întrebăm cine și cum le programează, — are și candoarea noastră o limită! —, nu ne mai mirăm că vin de la Galați și de la Sibiu, ca să-și facă în aceeași seară «concurrentă» la public și la critică sau că, uneori, alegerea spectacolelor este departe de ceea ce ar trebui să fie o selecție reprezentativă pentru valoarea teatrului. Pentru a nu mai aminti de situațiile — e drept, mai vechi, dar repetabile — în care se venea cu orice preț în București și cu spectacolul X, numai ca să tacă din gură actorul Y și actrița Z, adică să se facă și ei de ris și să vadă că noi (adică direcția) am avut dreptate, chiar dacă pentru a ne face ambiția ajungem să nesocotim firma teatrului care ni s-a încredințat și reputația lui în fața publicului.

Toate astea nu se vor putea rezolva, credem, decît prin înființarea Teatrului Teatrelor și numai dacă acesta va fi sub patronajul direct al A.T.M., singurul for de competență profesională, apt să transforme haotica mișcare a turneelor făcute de teatrele din provincie într-o prezentă activă și reprezentativă, în București, a mișcării teatrale din întreaga țară. Subscriem deci — și aici — acestui punct de vedere, exprimat de tot mai mulți colegi de breaslă.

Victor PARHON

Cum se vede, «noutățile» modei din acest an nu strălucesc defel prin noutate. Cu puținică răbdare, cu ceva calm și bunăvoință, traversăm noi pînă la urmă și această zonă pustie a modei...

noutăți fără noutate

Nu, nu mai e nimic de făcut. Doar să învățăm a aștepta cu calm și răbdare: să treacă. Să treacă seceta de idei a modei. Asemenea vînt uscat, asemenea sărăcie, asemenea pustietate n-a bîntuit de multă vreme prin împărăția șifoanelor. Ne mai făcuserăm, pînă zilele trecute, niște iluzii: să vedem, ziceam, cum ne descurcăm noi, moda românească, în acest moment de criză, noi, care nu ne-am aruncat niciodată cu ochii legați spre virfurile de șoc ale modei, care nu ne-am lăsat niciodată mințiți de extravagante, care am știut să-i ocolim și zonele de mohorîtă astenie. Am așteptat prezentarea de la «Intercontinental» a Centrului de creație al U C E C O M. Manechine frumoase, ca de obicei. Mai rasate chiar ca de obicei. Gazde amabile. O prezentatoare cu finețe de spirit (și doar puține bilbieli!). Jocuri de lumină. Niste copilași care luau ablauze la podiumul deschis, nu atît pentru hăinuțele prezentate cît pentru hazul și aplombul aduse de acasă. Și vreo 150 de «creații» — dacă am reținut bine cifra. Dar toate acestea scaldate într-un plictis imens. Cred că ne ajung binîșor degetele celor două mîini ca să numărăm modelele care au rămas înfipte undeva, pe retină sau în memorie. În rest, niște biete idei — cele care circulă acum în toată moda lumii — întoarse pe o parte și pe alta și stoarse pînă la epuizare. Obsesia actuală a modei se numește chemisier. Adică rochia pornită de la cămașa bărbătească (precum Eva din coasta lui Adam!) și încercînd să consfințească, în stambă, emanciparea feminină. Adică — în principiu — rochia cu guler și rever, mincă lungă prinsă în manșetă și aer sport. Asta era odată: acum chemisier-ul are și eșarfă cu fundă ca un fluture urias, și

severe tigheluri ostășești, e și din voal vaporos și din coton ieftin. e și sofisticată pentru seară și simplă pentru bucătărie, e tot, peste tot, aceeași, exasperantă, unică. Parcă moda s-ar roti numai și numai în jurul ei, ametită, fascinată, nereușind să iasă din cercul acesta magic, precum o gîză orbită de lumina felinarului. Oricît ar înălța-o moda cu epitelele de clasic, de discret, de etern valabil, chemisier-ul nu-și poate depăși propria condiție, nu poate fi mai mult decît e. Adică o soluție, o idee vestimentară. Iar cu o idee nu se face primăvară, se știe, nici măcar în garderoba noastră.

De fapt, mai există o obsesie în actualul moment critic al modei: amploarea. Tradusă în crețuri. În pliuri. În cloșuri. În bluzouri. În tot ce poate încărcă hainele și silueta. Mantourile au o platcă din care pornesc niște falduri. Jachetele se înmulțesc pornind de la umeri. Minecile se amplifică în diverse puncte ale parcursului lor: sînt mineci-balon, mineci-pelerină, mineci-fluturi. Uneori e amuzant. Alteori confortabil. Dar de cele mai multe ori, urît. Da, acesta e cuvîntul: moda nu e numai puținică în idei și fapte, ci urîtă. Calică și urîtă. Ici-colo, o rochie romantic-vaporoasă, de seară, un practic compleu bluzon-pantalón, o rochie de dimineață care mai are cît de cît o garnitură. Materialele, — imprimeuri, stofe, mătăsuri —, sărăcuțe și ele. Și fără prea multă personalitate. Ce-o să purtăm la vară, habar n-am: în afara cîtorva rochii scurte și cu nidabeuri, care vor neapărat să travestească femeii în toată firea în niște școlărițe repetente, nici un model ca lumea. Un decolteu, acolo, și un cordon în talie. Atita tot. E drept că nu ne așteptăm nici o clipă ca UCECOM-ul nostru să scoată moda internațională din impas. Nu sperăm să găsim acolo, în Sala rondă a «Intercontinentalului», ideea salvatoare. Dar parcă mai nutream ceva iluzii. S-au dus și ele. Nu ne rămîne decît să învățăm a aștepta, cu calm și răbdare, să treacă seceta. Să vină ploile...

S.

Fotografii de Elena GHEP

eveniment cinematografic

ANDREI RUBLIOV

«Cartea va ucide catedrala» — striga un erou al lui Victor Hugo. «Filmul va ucide cartea» — iată o profeție preluată și tirită peste ani. Dar, printr-una din acele răsuciri dialectice de care numai timpul este în stare, se pare că cinematograful, care omoară uneori, ce-i drept, cartea, tînjește în sinea lui după frumusețea catedralei. Există ceasuri în care filmul — el, cel obligat de atîta amar de ori să zgîrie pămîntul — se usucă de dorul marilor temple închinat omului și atunci se naște un Dreyer, un Eisenstein, un Bresson, un Jancso. Să nu ezităm a-l alătura acum pe Tarkovski, să nu așteptăm istoria, să i-o luăm înainte. Cinematograful lumii nu ne-a mai dăruit de mult o asemenea operă de proporții copleșitoare cum este acest «Andrei Rubliov». Știu că într-un exercițiu critic exclamațiile nu fac două parale, dar o artă care — mai mult decît oricare

alta — transportă cu egală mărinimie valorile și nonvalorile trebuie să suporte din cînd în cînd și arătutul de degetul. «Andrei Rubliov» nu este doar o operă, este un moment al conștiinței de sine a cinematografului, hotărît să se smulgă din propriile sale chingi, să-și asume noi riscuri.

Filmul lui Tarkovski, scris în colaborare cu Andrei Mihalkov-Koncealovski, — îl amintim aici, de la bun început, pe coscenarist, nimeni altul decît autorul «Primului învățător» și al «Unchiului Vanea» —, filmul acesta nu contemplă riscul altora, ci și-l transferă, nu se mulțumește să refacă experiența umană și artistică a unui geniu, o convertește pe loc într-o tulburătoare meditație despre condiția creației și a creatorului.

Rubliov, contemporan cu hieraticii Fra Angelico și Piero della Francesca, a trăit

într-un timp istoric crîncen, situat la limita convulsiilor sociale: Rusia începutului de secol al XV-lea, năpăstuită de sfîșierile interne și de năvălirile tătarilor. Materia primă a filmului este însăși această istorie care, privită prea de aproape, transformată într-un destin personal, ajunge să te doară cu acea intensitate căreia, peste cîteva veacuri, într-o altă vreme de restriște, pe un alt meridian, marele gînditor Unamuno avea să-i găsească o expresie definitivă: «Mă doare Spania». Ochii adînciți în orbite ai lui Rubliov (actorul Anatoli Solonițin) sînt ochii omului pe care «Ii doare Rusia». Participarea la zvîrcolirea aceluia timp a fost însuși prețul cunoașterii. «Experiența individuală se cucerește cu trudă, cu efort, cu o anumită suferință» — spune Tarkovski comentîndu-și creația; eroul său îmbătrînește străbătînd din treaptă în treaptă adevărate cercuri infernale pentru a ajunge la lumină. Filmul însuși este construit din secțiuni independente, la început de mică întindere, apoi din ce în ce mai largi, pe măsură ce evenimentele încetează de a mai însemna doar «atunci» și «acolo», devenind spectacolul total al vieții mereu amenințate de moarte, mereu gata să o sfideze.

În peregrinările sale Rubliov întîlnește măscărici, «păcătoși» pedepsiți pentru vorbele lor slobode, oameni hăituiți pentru că se închină zeului păgîn al iubirii, artiști

schingiuți, cărora li s-au scos ochii după ce au înălțat un palat pentru a nu face posibilă repetarea lui în altă parte, pentru alți semeni, și această «lectură paralelă», cu Dante în mîna stîngă, poate continua. Eroul își strivește genunchii, își zdrențuiește hainele străbătînd bolgie după bolgie, dar refuză să sporească suferința și spaima celor din jur, printr-o artă căreia i se cerea să fie terifiantă. «Nu pot picta sfinți înfricoșători și balauri care scot foc pe nări» — îi spune Rubliov lui Teofan Grecul într-un dialog-cheie. Conștiința că arta nu trebuie să lase omenirii imaginea hidoșeniei, a vremelnice stăpîniri a răului, îl determină pe Rubliov să se izoleze în muțenie, să-și interzică dreptul la comunicare. Să fie oare aici îndemnul de a feri pînă și cuvintele de umilință? Poate. Dar mai cred că tăcerea artistului înseamnă și cauza de a te descurca singur în magma realității, de a da la o parte orice nume ajutătoare pentru a ajunge la esență, la dobîndirea unor adevăruri interioare demne de a fi transmise celorlalți. Întîlnirea cu copilul care ridică un clopot, fără ca nimeni să-i fi lăsat vreodată drept moștenire secretul făuririi lui trudnice, este de fapt întîlnirea lui Rubliov cu un alter ego al său, cu artistul care, la capătul tuturor experiențelor, știe că arta înseamnă răspundere totală sau nimic. Finalul arcului este acum o punte către secvența de început — zborul, nesăbuit dar măreț, al unui mujic cu un balon meșterit din zdrențe și cojoace.

Ca orice creație cinematografică ce se încumetă să propună interogații fundamentale, «Rubliov» pune în mișcare o masă de semne vizuale de care spectatorul nu rămîne agățat neputincios, pe care le descifrează ca pe tot atîtea mesaje purtătoare de idei; răstignirea țaranului (un «citat» din plastica bruegheliană) semnifică însăși convingerea că suferința nu este un privilegiu al sfinților, ci tributul plătit istoriilor nedrepte. Ochii iconarului de geniu nu caută niciodată cerul, arta nu este inspirație transcendentă, ea aparține pămîntului și oamenilor. Glodul, clisa, pămîntul mustind sub ploile binefăcătoare, pregătit parcă pentru o continuă germinație, apele viscoase, grele de mîl fecund — toate acestea revin ca un adevărat leitmotiv. O prezență obsesivă sînt și caii — «simbol al vieții», mărturisesc autorul. Ca și în cazul lui Wajda sau Jancso, se poate scrie un eseu întreg despre cai — singurii neatinși de nici o umilință. Acolo unde sînt ei — se află speranța și încrederea.

Tarkovski spune undeva că pentru a-și sili spectatorul să nu uite imediat filmul i-a adăugat o prelungire în culori, alunecare domoală peste icoanele maestrului, martori ai biruirii timpului. N-am înțeles. Cum adică «să-l uiți»? Își închipuie cineastul că după ce-am văzut «Rubliov» ne putem a-runca în primul troleibuz, grăbiți să ajungem mai repede la ale noastre? Nu știe că vom căuta drumul cel mai ocolit către casă?

Magda MIHĂILESCU

armonii

care armonii?

...«În marea lui trecere, timpul ordonează natura... Chemat de strigătul mut al vieții în primejdie, a apărut omul... Suflarea se naște într-o geneză nouă... Timpul se consumă în clipe fecunde, desăvîrșind lucrul început... Si poate existența noastră vibrează în clipa rară în care putem fi față în față cu creația...» Amestecați printre aceste

rînduri desprinse parcă dintr-o nesăbuită caricaturizare a unor texte de Blaga, amestecați — dacă vă lasă inima — vreo două-trei fraze zdravene despre poluare, despre necesitatea repopulării apelor cu pești și despre înmulțirea păstrăvilor. Ce obțineți? Texte bune pentru emisiunea de satiră și umor? Nu. Vă spunem noi, ca să nu mai pierdeți vremea. Ceea ce ați citit mai sus este «un fragment» din comentariul unui film de scurt-metraj, «ARMONII», care de fapt trebuia să ne aducă aminte, într-o sănătoasă limbă de toată ziua, că simpaticele și gustoasele viețuitoare pe nume păstrăvi sînt cam pe ducă și că omul — aliat cu știința — face tot ce poate pentru

a le înmulți neamul. Autorii documentarului cu pricina (Maria Săpătoru și Francisc Toth) au clădit însă, cu trudă zadarnică, un comentariu pretențios ce se sufocă în vorbe despre «misterul creației», «marea aventură a existenței», «misterul devenirii», în timp ce ecranul, neavînd încotro, își vede de ale lui și înfățișează pești zburdalnici, mici și mari, ori nefotogenice operații de stoarcere a icrelor.

Nu sîntem cîtuși de puțin împotriva filmelor de inițiere științifică ori împotriva celor care ne dezvăluie taine la care ochiul nostru omenesc nu poate ajunge. Este loc destul și pentru poezie, și pentru meditație în astfel de pelicule (vezi filmele Donei

Barta), dar elucbrațiile intelectualiste sînt mai ridicole decît oriunde. Ecranul nu iartă. Să ocrotim și să iubim păstrăvii, nimeni nu zice nu (și Schubert le-a dedicat un lied). Dar să ocrotim și cuvintele.

M. MIHAIL

ULTIMA ORĂ

În cadrul noilor emisiuni ale programelor III, vom putea asculta în curînd TOP MUZICAL «FLACĂRA» LA RADIO BUCUREȘTI!

TARE CA... PULBEREA

Pe «traietoria» catedră — centru de cercetări — stație pilot — uzină, specialiști clujeni obțin importante rezultate într-un domeniu nou și plin de promisiuni al metalurgiei: metalurgia pulberilor

O tehnologie nouă «a făcut irupție» în străvechea indeletnicire a omului: metalurgia. Este vorba de metalurgia pulberilor. O alăturare de termeni, s-ar părea, ciudată: metalul sugerează ideea de rezistență, de duritate, iar pulberea... exact contrariul. Și totuși, dacă anumite pulberi metalice sînt presate și aglomerate la temperaturi înalte prin procedeul denumit sinterizare, ele se transformă în piese și materiale pe care un specialist nici nu le-ar putea deosebi de

cele «adevărate». Judecări și dumnea-voastră după fotografiile alăturata. În medallion, prof. dr. ing. Hora COLAN, șeful catedrei de tehnologia metalelor de la Politehnica din Cluj (stînga), și (dreapta) prof. univ. emert. ing. Alexandru

DOMȘA, directorul științific al Centrului de cercetări pentru metalurgia pulberilor. Sînt astăzi binecunoscute în țară și chiar peste hotare realizările școlii din Cluj, strădaniile îndelungate și entuziasmul pentru introducerea tot mai largă la noi în țară a noului procedeu de fabricație. Ne-am adresat, așadar, tovarășului profesor dr. ing. Colan, rugîndu-l să ne vorbească despre stadiul actual al acestor cercetări de mare eficiență economică.

— Marea majoritate a cercetărilor — a decărilor romnia-sa — s-au efectuat pe baza unor contracte cu industria și cu Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, concretizîndu-se prin aplicarea procedeelor în producție dezvoltarea cercetărilor în stații-pilot și semiindustriale,

prin deplasarea cadrelor didactice și de cercetare în uzine ca «Industria Sirmei» — Cîmpia Turzii (Fabrica de pulberi de fier), «SINTEROM» — Cluj (asimilarea acestor pulberi pentru piese sinterizate), «Electroanaratai»-București (linie pentru contacte electrice), Uzina metalurgică de metale neferoase Zlatna (stații pentru pulberi de aluminiu) etc.

Concoment cu aceste cercetări aplicative s-a ajuns la rezultate importante în investigațiile cu caracter fundamental metalurgiei pulberilor difuzia în metale și directă cu gaz metan aplicat în producție aproape 20 de bre-colectivului, vizind

noi procese tehnologice, obținerea de înlocuitori, reducerea sau eliminarea importului de materiale și produse cu proprietăți speciale.

Din 1969, prin înființarea pe lângă catedra noastră a Centrului de cercetări pentru metalurgia pulberilor, activitatea de cercetare și finalizare în producție a cercetării s-a intensificat, fapt marcat de valoarea contractelor realizate și economiile valutare corespunzătoare.

Întreaga activitate a catedrei se situează pe linia legării organice a învățămîntului și cercetării cu producția. Direcție care ar putea fi definită: catedră—centru de cercetări—stație pilot — uzină.

Tehnologia prelucrării pieselor din pulberi metalice reprezintă azi unul din procedeele cele mai moderne de fabricație atât a pieselor feroase cît și a pieselor neferoase, caracteristica lor principală constînd în faptul că prezintă proprietăți mecanice apropiate de cele ale oțelurilor și sînt autolubrifiante — a subliniat în încheiere tovarășul profesor Colan.

Iată deci cum tehnologia modernă — însoțită și dezvoltată de cercetătorii clujeni — va îmbogăți, poate, limba noastră cu o nouă metaforă: «tare ca pulberea»...

Lionel NIȚESCU
Fotografii de S. STEINER

noi fibre artificiale românești

Cercetătorii de la Combinatul de fibre artificiale — Brăila, în colaborare cu Institutul de cercetări chimice din București au realizat un nou tip de celofibră, denumit celofibră supraondulată. În urma încercărilor fizico-mecanice la care a fost supusă, la Institutul de cercetări textile, ea s-a dovedit că posedă calități deosebite față de celofibra normală: o capacitate mărită de prelucrare textilă și o comportare superioară la operația de vopsire, în urma căreia se obține un colorit uniform.

Dacă celelalte celofibre prezintă dese neregularități și o sarcină de rupere ridicată, prelucrarea textilă a noului produs, după cum a reieșit și din experimentările făcute la fabrica de postav «Prejmer» din Brașov, conduce la substanțiale economii de material și la productivități înalte ale mașinilor prelucrătoare. În plus, tușeul mărții finite este mai «plin», mai apropiat de cel al țesăturilor din lînă, ceea ce face ca țesăturile din celofibră supraondulată să le înlocuiască cu succes pe cele dintîi. Și încă un fapt deosebit de important din punct de vedere economic: pentru producerea noii celofibre modificate sînt doar parametrii chimici care condiționează formarea fibrei, în timp ce «materile prime» rămîn aceleași ca la orice celofibră normală.

Dacă celofibra supraondulată va înlocui — în anumite limite — lîna, cercetările care se duc în momentul de față la combinatul din Brăila au în vedere și obținerea unei fibre celulozice care să înlocuiască bambacul. Este vorba de așa-numita fibră cu modul umed ridicat, pe care multe țări cu industrie dezvoltată încearcă s-o producă. Fabricarea ei, în timp, nu va implica lărgirea actualelor capacități de producție, care urmează să fie puse la punct pentru noua tehnologie. În felul acesta se va putea renunța la cumpărarea de licență și deci se vor realiza importante economii de valută. O dovadă în plus (a cita?) că dispunem de importante resurse creatoare în domeniul tehnicii și tehnologiilor moderne — cu condiția ca ele să fie în mod just valorificate.

Fotografii de Elena GHERA

DE CE SÎNT DOBORÎȚI COPACII DIN JUDEȚUL DÎMBOVIȚA?

trîngere de inimă ne-ar produce o jertfă, o acceptăm totuși în re-
l din cenușa obiectului jertfit se naște, într-un târziu, un altul, înnoit
o idee, sau dacă putem întrezări în mecanismul acelei jertfe semnul
de austeritate al necesității. Ceea ce nu putem accepta este jertfa
a involuntară, inconștientă.

vechea șosea București-Pitești aș fi întâlnit copacii aceștia, pe care
șumele voastre, doborîți în numele ideii de sistematizare, să zicem,
plăcut, dar n-aș fi avut ce zice. Mi s-ar fi părut că doborîrea lor are
cu melancolie, ar fi trebuit să cad de acord că rațiunile mai înalte decît
fiului (cum îi plăcea lui Miron Paraschivescu să spună) au dictat acea
niște case de oameni simpli și cu venituri modeste ar fi avut nevoie
lăscuț din acești copaci, aș fi căutat în capul meu o altă soluție și,
aș fi primit resemnat, și în acest caz, incalificabilul masacru de copaci
porțiune a șoselei București-Pitești, porțiune situată, mai cu seamă,
îmbovița. Ei bine, dar nimic din toate acestea nu intră în șirul de cauze
arminat priveștiștea de trist relief la care nimeni n-a fost obligat de
itate. Acești copaci au fost tăiați, și sînt tăiați în continuare, din indi-
te indivizi îi cumpără și fac din ei albi și linguri de lemn. Ce s-ar
altceva din plute? Bătrînele plute ale bătrînei șosele îngenunchează
și nemeritat în fața trufiei unor oameni indiferenți. Sînt obligat să
ecă ar avea un sens, oricare sens, tăierea copacilor în județul Dîmbo-
rțiune umană. În fond, în locul oricărui copac bătrîn poate crește unul
problema e: la ce folosește această tăiere a bătrînilor copaci? Aceste
nt bune decît vii. Singura lor rațiune e să împodobească viața noastră,
să zîngănitul de sabie inoperantă al frunzelor lor atunci cînd bate vîn-
copacii, bătrîni de zece și zece de ani, de pe o șosea al cărei unic farmec
li, însemnă a crede, din indiferență, în iluzia periculoasă că soba din
ia dintre noi s-ar încălzi mai repede și-ar da o căldură mai durabilă
ine pe tot viorii.

A. P.

varietăți

LA FIECARE
330
SECUNDE—
UN
AUTOTURISM
DACIA 1 300

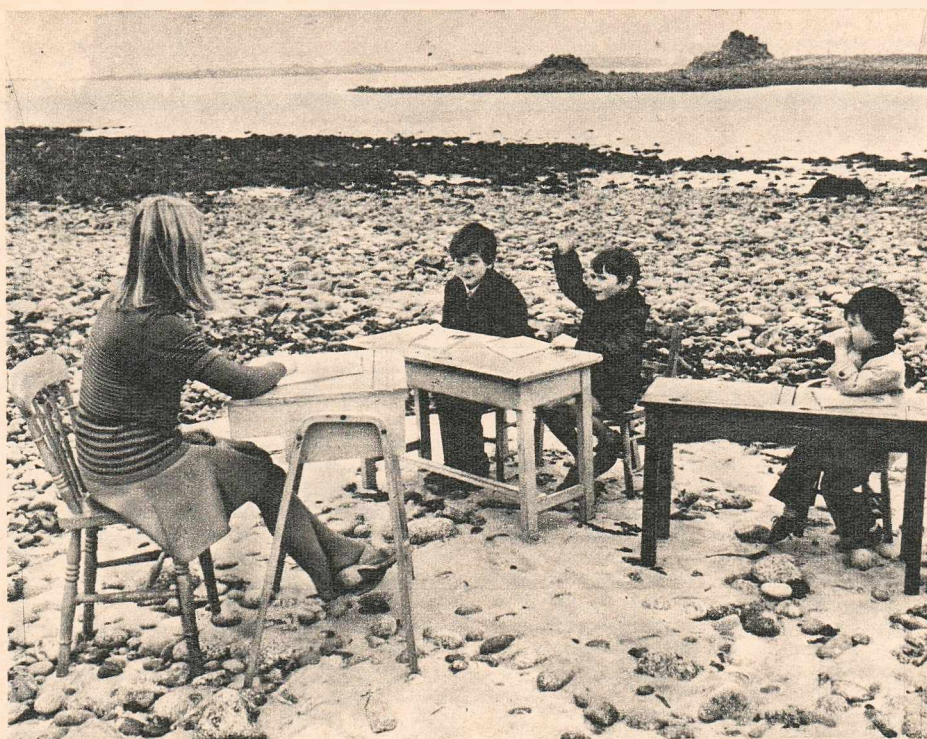
Eram obișnuiți ca asemenea imagini fotografice să poarte precizarea: făcută la Detroit sau la Torino, sau la Boulogne-Billancourt. E timpul să nu ne mai mirăm dacă sub această fotografie scrie: făcută pe Argeș în jos, la Colibași...

La fiecare 330 de secunde (acum patru ani cifra era 630 de secunde) de pe rampa de montaj a uzinei argeșene coboară — gata să plece în rodaj — un autoturism Dacia 1 300.

PROTESTEZ!

În cămașă de noapte, călare pe un porsing englezesc, actrița Michele Lisiard (25 de ani) s-a oprit în fața clădirii Camerei Comunelor din Londra pentru a protesta împotriva insuportabilelor zboruri de noapte de pe aerodromul Kingsbury care-i răpesc (o, Doamne, nu numai ei!) liniștea și dreptul de a dormi măcar câteva ore din douăzeci și patru...

SĂ FACEM APELUL!

— Wright Jimmy!
— Prezent!
— Wright John!
— Prezent!
— Peacock James!
— Prezent!

...și cu aceasta s-a terminat apelul tuturor elevilor școlii din Periglus Beach, St. Agnes, de pe coasta insulei britanice Scilly. Mica așezare, vestită pentru culturile ei de narcisi și cartofi, numără în total 70 de suflete, are o prăvălioară, o circumioară, o școală cu o clasă, o învățătoare și trei elevi. Când vremea permite, școlarii scot în tregul mobilier pe plajă și-și continuă acolo, voioși, lecțiile.

PIETĂ

Dintre toate operele de artă celebre care călătoresc prin lume, «Pietă» a făcut doar un singur drum, în 1964, la New York. Cu acest prilej, de teama unui prezumtiv naufragiu, grupului statuar i s-a făcut un mulaj de o mare exactitate în ghips. Momentul n-ar fi demn de memorat dacă tocmai această copie fidelă n-ar fi fost «portretul robot», care a permis celor 28 de experți să reconstituie opera după deteriorările provocate de acțiunea demențială a unui exaltat. Dacă în «David» Michelangelo creează esențele forței și descrie frumusețea corpului omenesc, în această operă de tinerețe care este «Pietă» (1498) el dăltuiește în marmură, cu profundă delicatețe, tumultuoase sentimente care-i tulbură sufletul. Peste patru sute de ani ea a înfruntat timpul ca o expresie a purității și ca un omagiu adus frumuseții. Se spune că «Pietă» era creația preferată a lui Michelangelo, dovadă că este singura lucrare semnată. Când ciocanul a lovit statuia, marmura a plins, oamenii au vărsat lacrimi și papa îndurerat a deus la pedestalul ei o jerbă de flori. Restauratorii au reușit până la urmă să redea posterității din nou chipul plin de adincile liniști ale Fecioarei. În panteonul artelor, «Pietă» și-a reluat locul printre capodoperele umanității.

PE O PLAIĂ DIN SUECIA

Pe această plajă de pe coasta Färödin Sandersand (Suedia) veneau pînă mai deunăzi turiști cu miile și se bucurau, așa cum se bucură oamenii cînd dau de Sfînta Treime denumită soare—apă—nisip. Priviți acum această fotografie, chiar dacă vă este greu. În apropierea locurilor unde se zbenguiau copiii și se copilăreau virstnicii a stopat de curînd un petrolier gigant, și-a lepădat reziduurile din tancuri și a plecat, lăsînd în urmă pustiu și moarte. Ce fel de petrolier era? Nu se știe. Răufăcătorii nu obișnuiesc să-și lase semnătura la locul crimei.

telegrame străine

■ B.B.C. la dispoziția telespectatorilor: începînd de la 2 aprilie a.c., televiziunea britanică va fi la îndemîna oricui dorește să prezinte un program în direct. Emisiunea respectivă va avea loc în fiecare luni seara pe canalul 2 și va avea o durată de 40 de minute. B.B.C. se obligă să furnizeze studiourile, camerele de luat vederi, să suporte costul emisiunii, în timp ce telespectatorii amatori vor trebui să se abțină de la a face publicitate și de a prezenta subiecte obscene. Amatori s-au și ivit...

■ Unul dintre veteranii dramaturgiei franceze, Marcel Achard, în vîrstă de 74 ani, sîrbătorește 30 de ani de slujire a teatrului francez cu noua sa piesă intitulată «Desfrîul», busă în scenă la Théâtre de l'Oeuvre. De remarcat că bisesele autorului celebrei «Jean de Lune» nu s-au bucurat în ultima vreme de o primire prea favorabilă din partea criticii. Poate de aceea 1968 este anul în care i s-a jucat ultima piesă.

■ După 40 de ani de «exil» în Anglia, Isa Miranda, vestita actriță italiană a anilor '30, va turna din nou un film în patrie. Pelicula realizată de regizoarea Liliana Cavani se numește «Portarul de noapte» și oferă lsei Miranda rolul unei contese în vîrstă, dar încă atrăgătoare, dominată de amintirile unui trecut pasionat. «Nu trebuie să trîștii cu vîrstă» — a declarat actrița unui reporter al cotidianului italian «Paese Sera».

■ Recent s-a sărbătorit în Iugoslavia jubileul de 360 de ani al celui mai vechi teatru din Balcani, cel de pe insula Hvar din Marea Adriatică. Înființat în 1613, la cererea populației, teatrul din Hvar a oferit spectatorilor săi, de-a lungul celor peste trei secole și jumătate de activitate, diferite genuri de spectacole, printre care piese religioase din evul mediu, comedii, piese pastorale și chiar opere.

■ Compozitorul american Leo Smit și eminentul astronom britanic Fred Hoyle pregătesc o operă muzicală dedicată marelui savant polonez Nicolaus Copernic, de la a cărui naștere se împlinesc în acest an 500 de ani. Opera este comandată de Academia de științe a S.U.A. și finanțată de «Copernicus Society of America», al cărei președinte este americanul de origine poloneză Edward J. Piszek. Premiera va avea loc în aprilie 1973.

■ Centenarul orașului Budapesta va prilejui desfășurarea în capitala Ungariei a unor importante manifestări reunite în cadrul așa-numitelor Săptămîni artistice, care vor avea loc între 24 septembrie și 25 octombrie a.c. Cele mai notabile ni se par manifestările muzicale din care spicim: concerte din muzica maștrilor secolului XX, — Schönberg, Webern, Berg, Stravinski —, premiul mondială a operei «Samson» de compozitorul maghiar Sándor Szokolay, concertele orchestrelor simfonice din New York și Copenhaga, ale cvartetului Smetana etc.

■ TV franceză, o adevărată mașină de seriale, va prezenta în curînd o nouă producție a teleaștilor francezi Jean Pierre Desognat și Marcel Cravenne: 13 episoade de aventuri inedite ale lui Arsène Lupin, celebrul erou creat de Maurice Leblanc. Distribuția: Arsène Lupin — Georges Descrîeres, strălucit actor al Comediei Franceze; Grognard, valetul său — Yvon Bouchard; M-me Imbert — pascale Roberts.

cititori cătrecititori

Pentru a putea insera un număr mult mai mare de adrese la această rubrică, vom folosi prescurtări pentru anumite teme foarte solicitate. Astfel, teme diverse = D; automobilism = A; cinema = C; enigmistică = E; filatelie = Ft.; literatură = L; limbi străine = Lb; muzică = M; prietenie = P; sport = S; teatru = Te; tehnică = Th; viața tineretului = T; schimb de foto actori = Fa; schimb de ilustrate = V.

Doresc să corespundez următorii cititori:

Stoleru Constantin, 25 ani, Galați, str. Culturii nr. 13; istoric, geografie, Fa, V; Tudor Petre, 22 ani, București, sect. 2, str. Cosaci nr. 7; D. Fa; Ionescu Nicolae, 17 ani, elev, București, sect. 5, Sos. Giurgiului nr. 261, of. p. Jilava; D; Preda Adina, 18 ani, Focșani, str. Dr. Petru Groza nr. 15; Fa, V; Șarpe Lidia, 18 ani, elevă, Bacău, str. Iasomei nr. 7; S, Fa, V; Ozarchievici Dorin, 19 ani, tehnician, Rădăuși, str. V.I. Lenin nr. 34; P, S, Th, Fa, V; Siminicu Luiza, 18 ani, elevă, Rădăuși, str. Maneiului nr. 1, bl. B2, sc. A, ap. 7; Lb, V; Krămer Iacob, Timișoara, zona tipografiilor, bl. B4, sc. A, et. III, ap. 14; M, P, Th; Simion Cezarina, 18 ani, elevă, Craiova, str. Nanterre nr. 84, bl. 3, et. I, ap. 3; D, V; Popescu Nicu, 20 ani, stud., Craiova, cart. Valea Roșie, bl. J5, sc. 3, ap. 15; D, Fa, V; Beuca Mariana, 16 ani, elevă, Sighetul Marmației, cart. C.E.I.L., str. Unirii, bl. 16, ap. 6, jud. Maramureș; P, Te, Fa; Mădăcine Marian, 23 ani, Mizil, str. Tohani nr. 24; P, Fa, V; Roșu Mariana, 18 ani, elevă, Bacău, str. Licurici nr. 20; S, V; Stuparu Lidia, 20 ani, București, sect. 7, str. Drumul Taberei nr. 37, bl. F7, sc. 2, ap. 28; D, V; Gheorghe T. Marin, 18 ani, elev, com. Cobia, sat Frasin Deal, jud. Dimbovița; M, P, S, V; Ignat Aurel, 17 ani, elev, Alexandria, str. Tr. Măgurele nr. 136; M, P, S; Gheorghiesei Mariana, 18 ani, elevă, Galați, str. 13 Iunie nr. 47; D; Stoian Gheorghe, 25 ani, lt. dr., București, post-restant, of. nr. 12; D, V; Arhip Adriana, 19 ani, elevă, Bacău, str. Spiru Haret nr. 6; D, V; Stuparu Gigi, elev, Sighișoara, str. 1 Mai nr. 2; D; Marcu Ileana, 18 ani, elevă, Moreni, str. Porumbelilor nr. 18, jud. Dimbovița; O.Z.N., P, T; Cretu Ion, 18 ani, sat Tepeș-Vodă, jud. Constanța; O.Z.N., P, Th, Fa, V; Salabar Lucia, 20 ani, stațiunea «Păltiniș», vila 18, cam. 19, jud. Sibiu; P; Marin Mioara, 18 ani, București, sect. 4, intr. Arenei nr. 22, bl. 3, sc. C, ap. 26; turism, Lb, P; Niculiță Gheorghe, 24 ani, București, sect. 4, str. Codrii Neamțului nr. 78; P, V; Luminița Stoian, 18 ani, București, sect. 8, Bd. Bucureștii-Noi, bl. 58, sc. A, ap. 7; P, T, V; Moisa Mariana, 18 ani, operatoare, Iași, str. Gh. Dimitrov nr. 14; P, V; Poppel Gabriela, 19 ani, elevă, Brăila, str. Galați, bl. H72, sc. 2, et. IV, ap. 39; D, V; Manea Vasile, funcționar, Vatra Dornei, str. Popeni nr. 56; D, V; Iacobș Mariana, 16 ani, elevă, Buzău, str. Karl Marx, bl. 12 O, sc. A, et. IV, ap. 18; P, Fa, V; Gheorghe Ion, 19 ani, operator chimist, Codlea, str. Chimistilor nr. 1, jud. Brașov; Lb, P, T, Fa, V; Andreescu Meda, 16 ani, Sighetul Marmației, str. Lazu-Sesului nr. 31/A; P, Fa; Ciurezu Clara, 18 ani, elevă, Cîmpulung, str. 1 Mai nr. 4, jud. Argeș; L, M, S; Dugășu Octavian, 32 ani, proiectant, Craiova, str. Pictor Negulici nr. 9; D; Mircea Geta, 19 ani, elevă, com. Măicânești, jud. Vrancea; D, V; Burleană Laura, 18 ani, Brașov, str. Saturn nr. 39, bl. 27, sc. F, ap. 4; D; Ghioțan Gheorghe, 22 ani, Cluj, cart. Gheorgheni, Aleea Rășinari nr. 2, sc. II, et. VIII, ap. 77; M, P, V; Păduraru Lenuta, 20 ani, elevă, Botoșani, str. Cărămidari nr. 9; D, Fa, V; Ianc C. Viorel, 20 ani, electrician, com. Runcu, sat Bilta nr. 192, jud. Gorj; P, S, V; Anton Mircea, 18 ani, elev. Reșița, Bd. Republicii, bl. 9, sc. 1, et. IX, ap. 38; D; Ion Liliana, 29 ani, învățătoare, Rm. Vilcea, zona 1 Mai, bl. 18, sc. A, ap. 19; D, V; Sorescu Paul, 20 ani, elev, Constanța, str. Alex. Lăpușeanu nr. 106, ap. 58; D; Popa Dumitru, 22 ani, lăcătuș mecanic, Motru, bl. D1, sc. B, et. II, ap. 53, jud. Gorj; D; Retezanu Nicolita, 16 ani, elevă, Drobeta Tr. Severin, str. V. Mărăcineanu nr. 50; schimb de discuri; V; Marinescu Gheorghe, București, sect. 5, Aleea Ornamentului nr. 1, bl. D7, sc. 2, ap. 21; D, V; Vulpe Elena, 17 ani, elevă, Pitești, str. Craiovei, bl. 13 sc. B, et. III, ap. 14; P, S, Fa, V; Ciupercă Gofita, 19 ani, contabilă, com. Stîncuța, sat Cuza-Vodă, jud. Brăila; D, V; Portsea Paula, 17 ani, elevă, Galați, str. Dorobanți nr. 27; D, V; Budur Costel, 19 ani, electronist, Iași, str. Cîrcic nr. 32, bl. X2, sc. B, et. VI, ap. 40; C, Lb, M, P, S, V; Vescicu Vasiliică, elev, Galați, str. M. Eminescu nr. 134, cam. 4; D, V; Pantilie Cristea, Brașov, cart. Noua, str. Brazilor nr. 66/B, bl. 4, ap. 325; D, V; Juracovschi Daniela, 18 ani, elevă, com. Milcovul, sat Răstoaca, pepiniera Dumbrăvița, jud. Vrancea; Lb, P; Sabău Sanda, 19 ani, stud., Cluj, str. Oașului nr. 41; arheologie, P; Socol Sanda, 17 ani, elevă, Tîrnăveni, str. Șoimilor nr. 102/A, sc. A, ap. 3, jud. Mureș; D; Moșneagu Dorian, Galați, str. Culturii nr. 13; M, P, Te, V; Garabet Lorry, 18 ani, elev, Galați, str. Călugăreni nr. 22; M, P, Fa, V; Dobrescu Florian, tapiter, și Dobrescu George, elev, Oltenița, str. Mihai Bravu nr. 158, jud. Ilfov; P, Fa, V; Ionescu Gheorghe, elev, Oradea, Calea 1 Mai nr. 11; P, Fa, V; Petre Eugen, 21 ani, marinar, Mangalia-Sud, str. 30 Decembrie, bl. 18, sc. B, ap. 1; D; Gogoanță Cornelia, 18 ani, elevă, Pitești, str. Schitului nr. 25; P, T, Fa, V; Proca Nicuța, 19 ani, tipografă, Galați, micro 40, bl. 3, sc. III, ap. 74; V; Cărămlău Alexandrina, elevă, Oțelu-Roșu, str. 1 Mai nr. 25, cart. Cîreșu, jud. Caraș-Severin; D, V; Dogaru Gigi, funcționar, Giurgiu, str. Cuza Vodă nr. 14; arte plastice, P, V; Spătaru Elena, 18 ani, elevă, com. Albești, jud. Botoșani; L, P, V; Avram Viorela, Roman, str. Smirodava, bl. 7, ap. 1; D, Fa, V; Timiș Violeta, 16 ani, elevă, Năsăud, str. Republicii nr. 56; L, M, P, S, Fa, V; Pușcaș Lenuta, sat Cernetez nr. 198, jud. Timiș; D, Fa; Chitu Marilena, 16 ani, elevă, com. Călinești, jud. Prahova; L, M, P; Jora Victoria, 23 ani, muncitoare, Galați, str. Posta Veche nr. 107; D, Fa, V; Ionei Otilia, elevă, Medgidia, str. Avram Iancu, bl. A1, sc. A, et. III, ap. 12; C, P; Chiriac Lucia, 19 ani, Bacău, cart. Cremenea, str. Andronului nr. 33, bl. B5/2, sc. A, et. IV, ap. 18; M, P, S, T, V; Andreescu Elena, 17 ani, elevă, Constanța, str. Ștefan cel Mare nr. 67, bl. 36, sc. C, et. I, ap. 25; D; Pirju Magda, 19 ani, țesătoare, Fălceni, str. 13 Decembrie nr. 11; P, V; Lazăr Romulus, 22 ani, com. Barnar, jud. Suceava; D, Fa, V; Girban Zoia, 19 ani, Rm. Vilcea, zona Nord, bl. M1, sc. A, ap. 12; D, V; Tănase Aurelia, 19 ani, și Radu Aurelia, 18 ani, Fetești, str. Bucegi nr. 13, jud. Ialomița; D, V; Soas Gheorghe, com. Ghiocar nr. 489, jud. Bihor; P, S; Uțică Florinel, București, sect. 4, str. Mămulari nr. 7; M, P, schimb de discuri; Teodor Mirela, 17 ani, Constanța, str. Mercur nr. 9; D; Radu Luciana, Brăila, Șos. Vizirului nr. 17; O.Z.N., P, Fa; Cazacu Valentina, elevă, com. Beregsău Mic nr. 229 jud. Timiș; V.

POP SIMION: cimitirul vesel

Monografia sentimentală a scriitorului Pop Simion. «cu 116 fotografii de Ion Miclea-Mihale», ne pune în față imaginea subiectivă a unui document tulburător de mitologie românească. Documentul este o opera meșterului Ion Stan Pătraș, cioplitor, zugrav, rapsod din Săpînța Marmației.

«Cimitirul» din Săpînța nu este un «memento» înfricoșător. Cei care trăiesc și mor aici n-au deșarta ambiție de a învinge Timpul, ci pe aceea, mult mai umană, de a-și cuceri fiecare un timp al lui, un adevăr al lui, o moarte a lui. S-ar putea ca un asemenea monument funerar să le apară unora, în special străinilor, — ceea ce se și întâmplă după cum rezultă din câteva impresii produse de Pop Simion —, ca o încercare de eludare a morții prin transfigurare artistică sau prin joc. În orice caz, o judecată neautorizată ori doar neprevenită ar putea acredita ideea îmblinzirii morții, a luării ei în deridere, ceea ce n-ar face decât să traducă printr-o primă impresie, falsă, un adevăr mai profund și mai specific. Cînd G. Călinescu nota undeva că *Amintirile* lui Creangă, în ciuda aparențelor, nu sînt «gustate» de cititorii nerafinați, criticul semnala prioritatea valorii de artă a unei opere inspirate dintr-un fond de viață popular. În același timp, el surprindea, în treacă, faptul esențial că aceia care se confundă cu acest fond, trăindu-l, nu mai percep arta cît *adevărul* vieții. *Amintirile*, așadar, nici nu pun problema accesibilității, ca operă de artă aceasta fiind surclasată de la început de aspectul ei *adevărat*. La fel trebuie înțelese lucrurile cu opera lui Sadoveanu. Și în același chip arta folclorică este pentru cel ce o creează *adevărată* și nimic mai mult. Numai pentru cineva obișnuit să nu mai poată judeca lumea ca lume ci doar prin prisma categoriilor întemeiate de artă și literatură, un monument cum este acela de la Săpînța reprezintă o «transfigurare» artistică și, pe această bază, o eludare sau îmblinzire a morții prin ris. În adevăr însă, «transfigurarea» este numai în mîntea noastră obișnuită să cunoască și să clasifice realitatea prin categorii consacrate de operele de artă. Fenomenul identificării în lumea cea de toate zilele a personajelor ori a situațiilor cunoscute din marile opere de artă se explică numai în acest fel. Cîți inși care se numesc Mitică sau Lache sau Pristanda ș.a.m.d. nu cunoaștem? Și pe cîți constructori nu-i încadrăm în categoria Manole? Dacă și în ce măsură această percepere a lumii prin categoriile morale ale marilor opere artistice nu tinde să devină o subtilă deformare, rămîne de văzut. Ceea ce voiam să subliniez este însă că a atribui excesiv creației populare o valoare de transfigurare este o eroare ce poate duce la interpretări contradictorii. Iată, de exemplu, chiar în legătură cu această admirabilă monografie lirică a lui Pop Simion: se observă limpede o tendință de a accentua caracterul de operă artistică prin insistența cu care în anumite locuri ni se vorbește despre transfigurare, joc, absurd, funambulesc, grotesc ș.a.m.d. Această tendință pare îngroșată și confirmată de unele impresii transcrise de reporterul Pop Simion: «Românul moare glumind», scrie un vizitator, iar altul, din Geneva, adaugă: «Viața este foarte frumoasă. Moartea este, iată, de asemeni frumoasă în acest loc. Grație dumneavoastră, meștere. Mulțumesc pentru acest moment al adevărului». Desigur, omagiul trebuie privit cum se cuvine, dar el nu poate fi consi-

derat și o interpretare valabilă. În *Miorița*, document fundamental pentru înțelegerea atitudinii față de moarte, «românul nu moare glumind». Risul, dacă este, reprezintă nu atît o sfidare, minoră și în fond fricoasă, aruncată morții, ci exprimă un plîns de dincolo de moarte, un plîns eroic, bărbătesc. În privința dacilor («Dacii întîmpinau moartea cu risul lor nebun», «batjocorind astfel moartea posibilă, care-i pîdea»), ei mureau rîzînd exact în spiritul eminescian din «Rugăciunea unui dac» sau din fragmentele din «mitul românesc». Într-un caz, dacul își atribuie moartea ca supremă formă de sustragere de sub tutela divinității, gest eretic în esența lui; în celălalt, risul din moartea lui Decebal (de la care Sadoveanu va prelua și «prelucra» «zîmbetul păstorului din veac», «risul interior» al lui Kesarion Breb) este un ris al conștiinței învinsului asupra destinului precar, neglorios, al învingătorului. Murind, dacul știa că în mărirea romanilor stă pieirea lor, și, homeric sau nu, a ris. El nu rîdea pentru că nu se temea de moarte, ci pentru că știa ceva mai tare și mai presus de moarte. Ce știi cei ce mor? Ce știa Decebal, ce știa dacul eminescian, ce știe omul de la Săpînța? Atitudinea lor în fața morții este una din care iluziile au dispărut și în special iluzia fundamentală: aceea că timpul ar putea fi oprit conform dorinței și voinței noastre. Ei au învățat «viclenia istoriei» care a pedepsit întotdeauna pe cei care s-au încredințat, naivi, acestei iluzii. Nu te poți sustrage — de aceea e fără importanță să-ți măsoari vîrsta cu numărul anilor.

Ceea ce vedem în cimitirul de la Săpînța nu-i artă ci, așa cum scrie foarte frumos în multe pagini Pop Simion, mult mai mult: adevărul «gol-goluț». Cuvîntul lămuritor asupra «transfigurării artistice a morții» îl aduce însă meșterul însuși: «Oamenilor le

place cînd moartea e judecată, vin să asiste. Pe alții îi aduce dorința de a vedea o moarte reușită, mai pe gustul lor. Sincer să fiu, vizitatorii mă cam ostenesec. Mereu întrebă (deși aici nu-i nimic de întrebare), arată cu degetul, aleargă de ici-colo, sînt flecari, rîd mult și necuviincios». Și iată mobilul operei atît de departe de orice idee de «transfigurare», de joc sau de «cimitir vesel»: «Poate vor să aibă o amintire (cei care comandă «lemne de căpătii» — n.n.) nu atît de la mine cît de la cel ce vede această față a morții. Ei nu știu, bieții, că eu nu născocesc, eu arăt ceea ce ei n-au văzut întru totul». Judecînd așa, vom înțelege mai ușor de ce fiecare om are o moarte a sa ori nu o are deloc, de ce moartea însăși este o problemă de adevăr, de atitudine radicală și nu de transfigurare artistică. Ce atitudine mai clară și mai sacră decît asumarea riscului de a spune adevărul despre viața și moartea unui om, de a nu schimba, sub nici o amenințare, adevărul? «N-ai avut greutăți?» — întrebă scriitorul pe meșter în fața crucii unui om descăpăținat. «Cum de nu?! — zice meșterul. Mi s-a promis aceeași moarte, apoi mi s-au promis bani; au venit doi inși zicînd că îmi dau zece mii de pengă dacă schimb textul de pe lemnul cu blestem. Nu l-am schimbat; din contra, l-am înnoit ori de cîte ori a trebuit, să se vadă clar». Clar și definitiv. Ne mișcăm într-un spațiu moral a cărui lege scrisă este respectarea adevărului. Cum să mai înțelegem risul în cimitir sau că «românul moare glumind»? Ipoteze ce presupun, într-adevăr, transfigurare sau chiar mistificare, dar într-un ținut moral aspru, ce nu suportă nici un fel de minciună și nici măcar pe aceea frumoasă. Cultura lemnului, perisabilă, e susținută aici de coloana morală a adevărului viu peste moarte. «Ucenicul și cuiele», «Marșul alb» — capodopere ale intere-

santului eseu «sentimental» — ne vorbesc, în cel mai convingător mod, despre valoarea de inițiere morală a cimitirului de la Săpînța. Să ne mai oprim, cu autorul acestei monografii, asupra «perisabilei» culturi a lemnului, «dulgheria de vis». Obsesia durabilului și monumentalului nu traduce neapărat și întotdeauna sentimentul plenitudinii glorioase și invincibile. Ea lasă destul loc și presupunerii asupra unei neliniști oarbe în fața timpului, o spaimă de distrugere care se cere tocmai înfrîntă de monumentalul de tip ciclopic (faraonic), cu dimensiuni inumane, întreținînd iluzia că dă omului siguranța dăinuirii. Însă acest tip de monumental interzice spiritului uman tocmai ceea ce caută cu mai multă înfrigurare: regăsirea, recunoașterea de sine în cei ce au fost. Cine se poate regăsi în piramide, în mausoleele ciclopice făcute nu să conserve amintirea omului, ci să o facă de neînțeles? Cultura lemnului creează un spațiu memorial accesibil și revelator, un spațiu profund uman. Pietrele piramidelor au fost aduse de nu se știe unde și nu se știe cum. Crucea de lemn de la Săpînța este copacul ce a străjuit casa și drumurile omului în acest loc. Ritmul și felul vieții își spun cuvîntul și asupra morții, transformînd-o în confruntare perpetuă, cu ecou neșters. «Crucea devine, astfel, un laic remember: stîlp de intrare în somn, în repaus, în vis». Cimitirul, operă umană, vorbește despre om. Acest om nu se teme de Timp, dar simțîndu-i presiunea îl convertește în timp interior, îl aduce la ritmul său: el cunoaște valoarea morală a timpului, nu-l măsoară înspăimîntat cu anii care fug și îl investește cu adevărul vieții lui. Nu «cît voi trăi» dar «cît adevăr în ceea ce trăiesc» este dificila întrebare pe care, ca atîtea opere ale spiritului românesc, ne-o pune și acest monument funerar.

C. STĂNESCU

întrebări pentru un critic

Răspunde

AI. PALEOLOGU (II)

Întrebare: Ce trăsături noi au intervenit în structura literaturii noastre actuale, în comparație cu literatura ce se scria în România interbelică?

Răspuns: Un fenomen notabil al deceniului al VII-lea în materie de poezie, la noi, a fost receptarea de către generația în plină formare a operei unor mari poeți ce fuseseră până atunci ignorați: Lucian Blaga și Ion Barbu. Prin absența lor din circulația publică a valorilor se produsese cu opera lor un fenomen de ocultare. Revenirea la lumină a operei acestor poeți a produs un adevărat impact asupra generației ce urma să se manifeste. (La aceasta trebuie să adăugăm și extraordinara urcare a cotei lui Bacovia.) Impactul acesta a avut un efect însemnat nu ca influență, ci ca etalon. Influența lui Barbu, Blaga sau Bacovia nu a putut produce, cum de altfel era și firesc, decât un fenomen de epigonism. Influența lor nu se vedește, în tot cazul nu în mod direct și nici precumpănitor, la nici unul dintre poeții actuali de primă mărime (care, așa cum arătam data trecută, nu sînt deloc puțini). Cele mai frumoase poeme ale lui Ioan Alexandru, de exemplu, nu prea seamănă cu ale lui Blaga. Dar etalonul, cum spuneam, al marilor poeți restaurați în aura lor reprezintă repere de nivel pentru situația celor care, mergînd pe cu totul alte căi, ilustrează epoca noastră. Există o tradiție «de stînga» a poeziei noastre, care de la Ion Vinea și apoi Geo Dumitrescu și C. Tonegaru pînă la Ion Gheorghiu, neavînd nimic sau prea puțin cu Ion Barbu, Blaga sau Bacovia, corespunde cu ei pe un plan superior de confruntare. Cei mai buni poeți ai noștri de azi nu sînt descendenții celor restaurați, dar sînt confirmați prin raportare la ei. Editarea în «Biblioteca pentru toți» și în tiraj de mase a operei lui Ion Barbu (fapt care l-ar fi uluit pur și simplu pe poet) este una dintre cele mai exemplare manifestări ale socialismului în cultură.

2) Oricît ar părea de ciudat, tot ce am spus rîndul trecut despre superioritatea poeziei nu mi se pare un fapt atît de îmbucurător dacă îl considerăm în contextul general al literaturii noastre actuale. O mare literatură se face cu o mare proză. Oricît de uscat ar părea tabloul unei epoci literare în care poezia nu ar avea culmi, dacă în acea epocă există mare proză, nivelul superior al literaturii e asigurat (iar reciproc nu e tot atît de adevărat). Deși avem cîțiva prozatori remarcabili și poate mai

mult decît un singur mare prozator, în total proza noastră de acum găsesc că suportă totuși destul de greu comparația cu cea interbelică (Iorga, Sadoveanu, Rebreanu, Papadat-Bengescu, Matei Caragiale ș.a.) și cu cea a lui I.L. Caragiale, Creangă, Ion Ghica. Proza ca artă literară nu e numai cea de ficțiune. În epocile clasice, marea proză o găsim și în operele de istorie, în jurisprudență, memorii, oratorii, tratate de economie politică, opere filozofice etc. De la Tacit la Montaigne, Saint-Simon, Bossuet, Montesquieu, Buffon, Michelet, Macaulay, P.L. Courier, Schopenhauer, Nietzsche, Bergson, Iorga (unul dintre cei mai formidabili artiști pe care i-a avut omenirea), prozatorii aceștia stau, ca literatură, alături de Balzac, Tolstoi, Los-tovski, Caragiale.

Marea proză, ca fenomen dominant, o vom avea, putem fi siguri de asta, dar e necesar să se risipească anumite confuzii și false criterii nu numai în aprecierea, dar și în producerea ei.

De pildă: unul dintre fenomenele de confuzie este supra-licitarea poeticului și invazia lui în proză. «Proză poetică» sau, și mai rău, «poematică» — iată niște formule pe care le întîlnim foarte des și prin care se recomandă, de obicei cu un soi de euforie ce obnubilează inteligența și gustul, niște produse literare bastarde și fastidioase. Proza mare e prozică, iar sublimul în proză nu se obține niciodată cu sublimități ci numai cu cel mai acut și radical realism (vezi Balzac, Tolstoi, Dostoevski). Despre *Craii de Curtea-veche* am citit undeva că ar fi un «poem în proză». Ce idee! Doar dacă dăm termenului de «poem» accepția sa etimologică de «creație», așa cum opera lui Sadoveanu constituie ca totalitate un vast poem cosmologic, iar *Comedia umană* de asemenea un vast poem vizionar. Dar *Craii de Curtea-veche* sînt un roman, oricît s-a contestat aceasta, un roman în esență social și realist, iar acest caracter nu-i este deloc diminuat nici prin somptuoșitatea stilului, nici prin visarea și melancolia romantică (și bovarică).

Mai există și tendința către o literatură parabolică, de mituri și simboluri. Sînt exemple ilustre de felul acesta, și vechi și recente. Ele ating grandoaarea numai dacă sînt adînc impregnate de realitate, cum e cazul la Rabelais, Cervantes, Melville sau Kafka.

Realitatea empirică nu este adevărul, dar îl conține; privirea artistului trebuie să pătrundă pînă la el. Fuga de realitate e totuna cu fuga de adevăr. Forța marii proze constă în încălcarea ei de adevăr, în aptitudinea ei de a cuprinde și pătrunde realitatea. Prin definiție nu poate exista realism hagiografic, idilic și jubiliar. Anevoie înțeleg aceasta cei care în principiu recomandă realismul, dar în fapt se sperie de el. Aceștia au o teribilă spaimă față de anumite cuvinte sau anumite teme și situații funciar-umane și sociale. Spaima de cuvinte și de subiecte înseamnă în fond credință în magie și încă într-o formă a ei degradată pînă la superstiție. Nimic nu e mai incompatibil cu gîndirea marxistă.

AL. CERNA-RĂDULESCU:

arbori din țara promisă

Vechi gazetar și încăpăținat «salahor» al muncii de redacție (cum însuși se definește nu fără o secretă voluptate), Al. Cerna-Rădulescu ne-a dat, de curînd, o carte de reale calități scriitoricești și, surprinzător, cel puțin, pentru noi, de pătrunzătoare investigații critice.

Liviu Rebreanu, Petre Pandrea, Nicolae Iorga, D. Tomescu, N. Ploșor, Tudor Arghezi, Gala Galaction — numele sînt citate în ordinea stabilită în sumarul cărții — sînt scriitorii asupra cărora se oprește autorul, evocîndu-le personalitatea și analizîndu-le scrisul în *Arbori din țara promisă* (Ed. Cartea românească).

La prima vedere, opțiunea aceasta pentru structuri scriitoricești diferite și, desigur, inegal reprezentative ar părea oarecum arbitrară. Ne sugerează această impresie chiar tonul cărții. Al. Cerna-Rădulescu nu se limitează la un rece exercițiu critic, ci toată cartea se constituie într-o declarată pledoarie. Fiecare subiect se bucură de adieziunea puternic afectivă a autorului. Chiar dacă în anumite cazuri ochiul critic dezvăluie lăsură în atitudinea spirituală și civică a celui prezentat, aceasta nu stîrbește, nicicum, patetismul caracteristic volumului. Afecțiunea autorului e mărturisită cu aceeași intensitate pentru toate personalitățile evocate. Observăm însă că tocmai acest fapt salvează de la arbitrar *Arbori din țara promisă*. Mai mult chiar: justifică opțiunea autorului. Spune, la un moment dat, Al. Cerna-Rădulescu: «N. Iorga, Arghezi, Gala Galaction, alături de Panait Istrati și alții, au fost călăuzele mele în epoci de seisme ideologice și sociale prin care mi-am purtat tinerețea». E aici criteriul exclusiv al elaborării cărții, punctul de vedere care a decis structura ei. Subiecții sînt aleși datorită participării lor la formarea spirituală a autorului, fie pe calea livrescă a asimilării creației acestora, fie prin contactul direct cu ei.

Într-o vreme, precum cea a războiului, improprie unei lirești dezvoltări morale a tinerețului, în acea durată cînd generația careia îi aparține Al. Cerna-Rădulescu intra în viață «încă efervescentă și nelimpzită sub tunetul apocaliptic al masacrelor... și al marilor seisme istorice doboritoare de trunchii și distrugătoare de state, în atmosfera infectată de fumul irespirabil al cuptoarelor morții și al lagărelor de concentrare», tînărul, de atunci, afla în scrierile și comportamentul celor pe care ni-i înfățișează astăzi modele de existență spre care căutau să se îndrepte aspirațiile nobile, dar încă nebulose, ale unui caracter în formare. Se obține astfel acel amintit ton de pledoarie și confesie, care sudează inextricabil componentele eterogene ale cărții, care-i dă o unitate organică. Factura de ordin memoriaistic a cărții se îmbină astfel armonios, fără hiaturi stînjenitoare sau treceri bruște, cu aceea de eseistică și exegeză critică. Emoția confesiei unifică, armonizează părțile dispartate. Fără a fi deloc liricoidă, cartea e scrisă sub tensiunea unei irepresibile mărturisiri, a unei nedismulate afecțiuni. Nu o dată, autorul ne avertizează că el nu relatează, ci «face depoziție».

E de relevat că modelele alese își exercită acțiunea de influențare prin laturile morale și civice ale operei și ale atitudinii creatorilor. Nu se neglijează factorul estetic al scrierilor, dar tînărul e mai atent la cel moral, necesar fazei de cristalizare a caracterului său. La Rebreanu se observă «o supunere totală față de legea morală, pe care scriitorul știe s-o convertească în lege estetică»; la Petre Pandrea, virtuțile morale ale omului și gînditorului «erau semnele de noblete ale stirpei oltene, căreia îi aparține cu mîndrie întotdeauna declarată, căci Petre Pandrea, împreună cu marele său prieten Braicușii n-au ostenit niciodată a spune că ei țin de «pravila de la Craiova», ceea ce vrea să însemne că amîndoi aparțineau energiilor umane din Carpați și de la Dunăre, energii în a căror posibilitate de afirmare ca factori de civilizație și de cultură nutreau o încredere nezdruincată». La Nicolae Iorga se desprinde ca unificatoare a complexei sale personalități «o singură iubire puternică, mistuitoare», care «încendia odată pentru todeauna inima acestui om excepțional, topind pînă la incandescență toate celelalte facultăți spirituale și generînd în cugetul său o forță de gîndire, de expresie și de acțiune similară marilor iluminați: era iubirea fanatică pentru țară și pentru neam, era iubirea covîrșitoare față de pămîntul românesc și față de oamenii dintotdeauna ai acestui pămînt». La Tudor Arghezi găsește fundamentale aceste gînduri ale autorului *Cuvintelor potrivite*: «Omul sentimental e un degenerat dacă nu știe, iubind frumos, să urască admirabil», care explică pamfletul și psihologia argezeană.

Și acum, destul de sumar, despre amintitele, liminar acestei prezentări, daruri scriitoricești și ascuțite observații critice. Primele ni se relevă în reconstituirea, printr-un montaj ingenios de referințe și date, a personalităților cercetate, în frazarea clară și suplă, de o deosebită plasticitate în portretizarea spirituală a autorilor, în momentele pur memorialistice de puternice accente epice și dramatice (vezi, mai ales, scenele evocatoare ale odiosului asasinat al lui Nicolae Iorga).

Cît privește investigațiile critice, vom spune că de pertinența unora va trebui să țină seama orice istoric și cercetător literar. Mărturisim că ni s-au părut de-a dreptul revelatoare subtilele și inedite considerații asupra celui «croniciar și crainic al sensibilității populare» care a fost mai puțin comentatul, de către criticii și istoricii literari, N. Ploșor și a cărui literatură își trage sevele, într-un mod destul de original, tot din creația populară. Interesante și surprinzătoare sînt interpretările lui Al. Cerna-Rădulescu asupra acestei literaturi ca sorginte autohtonă a absurdului în peisajul literar contemporan. E de luat în seamă demonstrația care ajunge la concluzia că «Romanul lui Ploșor (Tivisoc și Tivisoc — n.n.) invită pe critici la reconsiderarea rolului pe care folclorul românesc l-a putut avea în apariția lui Urmuz și, mai recent, a lui Eugen Ionescu, cu alte cuvinte în apariția literaturii absurde, ale cărei izvoare au fost permanent căutate numai în zone străine».

Arbori din țara promisă e, deopotrivă, cartea unui experimentat meșter al cuvîntului și a unor nobile și tinerești întreținute simțăminte.

Traian STOICA

vorbiți și scrieți românește

convenție și opțiune (I)

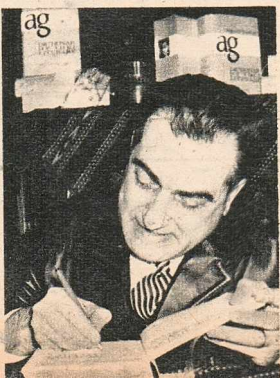
Vorbitorul este pus aproape în permanență în fața unor opțiuni privitoare la modul în care urmează să comunice ceea ce are de comunicat. Posibilitatea de opțiune se bazează pe faptul că, în limbă, există un număr destul de mare de cuvinte sau construcții care spun același lucru sau «cam» același lucru; a hotărî și a decide spun același lucru în am hotărî și să plec din București și am decis să plec din București; propoziția vreau să plec spunem «cam» același lucru cu propoziția doresc să plec, tot așa cum propoziția acum temperatura la București este de 4° spune «cam» același lucru cu propoziția mercurul termometrelor indică acum la București. Dintr-un punct de vedere pe care l-aș numi «intern» sau «intralingvistic» posibilitățile de opțiune ale vorbitorului sînt nelimitate dacă este satisfăcută condiția identității — fie chiar și numai aproximative — de conținut cognitiv al expresiilor sau al elementelor lor constitutive. Există însă o serie de restricții care limitează posibilitățile de opțiune și care derivă dintr-un număr de convenții sociale. Sînt convenții de aceeași natură cu celea care guvernează diversele aspecte ale comportamentului social. Faptul este perfect explicabil, dacă ne gîndim că folosirea unui limbaj este un fapt de comportament social.

Există cuvinte, formule, expresii, moduri de exprimare care sînt acceptabile sau acceptate în anumite împrejurări, după cum există cuvinte, expresii, formule și moduri de exprimare care sînt categoric excluse din aceleași împrejurări. Tot așa cum o anumită ținută vestimentară este acceptabilă și acceptată în anumite împrejurări, în timp ce o altă ținută vestimentară este categoric exclusă din aceleași împrejurări. Nu mă pot duce la o recepție oficială în costumul cu care mă duc dimineața la plajă și, invers, nu mă pot duce dimineața la plajă în costumul cu care m-aș duce la o recepție oficială. Există un număr de «sanțiuni» pentru cei care încalcă într-un fel oarecare convențiile vestimentare: cu caracter material (se poate să nu fii primit la recepție, dacă nu sînt în ținuta de rigoare) sau moral (nu mă pot duce dimineața la plajă îmbrăcat ca pentru o recepție oficială fără certitudinea ridicolului). Același gen de «sanțiuni» se aplică și în cazul încălcării convențiilor care guvernează opțiunile lingvistice. Să ne imaginăm ce s-ar întimpla dacă într-o cerere adresată unei autorități administrative în loc de *vă rog să binevoiți a dispune să mi se elibereze adeverința solicitată* am scrie *vă rog să binevoiți a porunci* etc., etc. sau: *vă rog să fiți atît de amabil încît să dispuneți* etc., etc.

Ansamblul de convenții lingvistice care sînt legate de o anumită «împrejurare» extralingvistică sau de o anumită clasă de astfel de împrejurări determină ceea ce se numește un anumit «stil funcțional» al limbii. Se poate spune că libertatea de opțiune (lingvistică) a unui vorbitor se poate exercita, în general, numai în limitele convențiilor care caracterizează un anumit stil funcțional și că, atunci cînd această libertate depășește limitele impuse de convenții, vorbitorul devine pasibil de sancțiune. Există stiluri mai «liberale» și stiluri mai puțin «liberale»; stilul administrativ, se pare, este cel mai puțin «liberal». Trebuie însă observat că, chiar și în limitele unui stil destul de «liberal», cum este stilul vorbirii «de toată ziua», există convenții care trebuie respectate; sînt convenții care caracterizează acest stil în general sau convenții ale «substilurilor» acestui stil.

Emanuel VASILIU

Criticul Adrian Marino dînd autograful, la librăria Mihai Eminescu, pe recentul său volum «Dicționar de idei literare».

terom[®]

terom
modern
ieftin

terom
elegan
practic

terom
modern
ieftin

terom
elegan
practic

terom
modern
ieftin

terom
elegan
practic

terom
modern
ieftin

terom
elegan
practic

—MEZINUL FIBRELOR SINTETICE—ÎN COMPETIȚIE
CU CEI MAI BUNI POLIESTERI CUNOSCUȚI PE MERI-
DIANELE GLOBULUI!

«terom» înlocuiește cu succes lina, bumbacul, inul;

Cum se explică marele și rapidul succes al «terom»-ului, atât pe piața internă, cât și pe cea mondială?

Prin înalții săi indici calitativi;

Prin paleta largă a utilizării lui;

● «terom» — excelentă *lină sintetică* de 3 și 4 den

● «terom» — excelent *bumbac sintetic* de 1,3 și 1,5 den

● «terom» — excelent *în sintetic* de 6 den

● «terom» — *fire textile* de 45 și 68 den pentru țesături subțiri, cu aspect mătășos, luciu plăcut, folosite la confecționarea lenjeriei, perdelelor, cămășilor bărbățești etc.

● «terom» — *fire texturate* de 150 den, vopsite în culori moderne, pentru producția de tricotaje cu tușeu plin, linos, cu aspect frumos, care pot fi spălate mai ușor și uscate rapid, fără a-și pierde dimensiunile inițiale.

● «terom» — *fire tehnice grosiere* de 250 den și 1 000 den simple sau multiplicare, cu remarcabilă stabilitate, mare elasticitate și alungire mică, excelente pentru producția curelelor de transmisie, confecționarea plaselor pescărești etc., iar cele tratate special pentru aderență la cauciuc, indispensabile în industria cordului pentru anvelope.

● «terom» — un produs românesc ideal, de prima calitate, cu multiple caracteristici și întrebuințări.

De curând, noi mărci de fabrică: «Moldalen», «Dacilen», «Dunatex p.p.», și-au semnat certificatele de înmatriculare, depășind cu rezultate excelente fazele de cercetare și laborator, înscriind noi succese, alături de fibrele și firele poliesterice «terom», în palmaresul uzinei și definind producția de rășini poliesterice și fibre polipropilenice românești.

Adresați comenzi, solicitați asistență tehnică pe adresa:

**UZINA DE FIBRE
SINTETICE**

**ȘOSEAUA ȚUȚORA Nr. 27
IASI—ROMÂNIA**

**Exportator al produselor
cu marca de prestigiu**

«terom».

**CENTRALA INDUSTRIALĂ
DE FIBRE CHIMICE SĂVINEȘTI
— ROMÂNIA —**

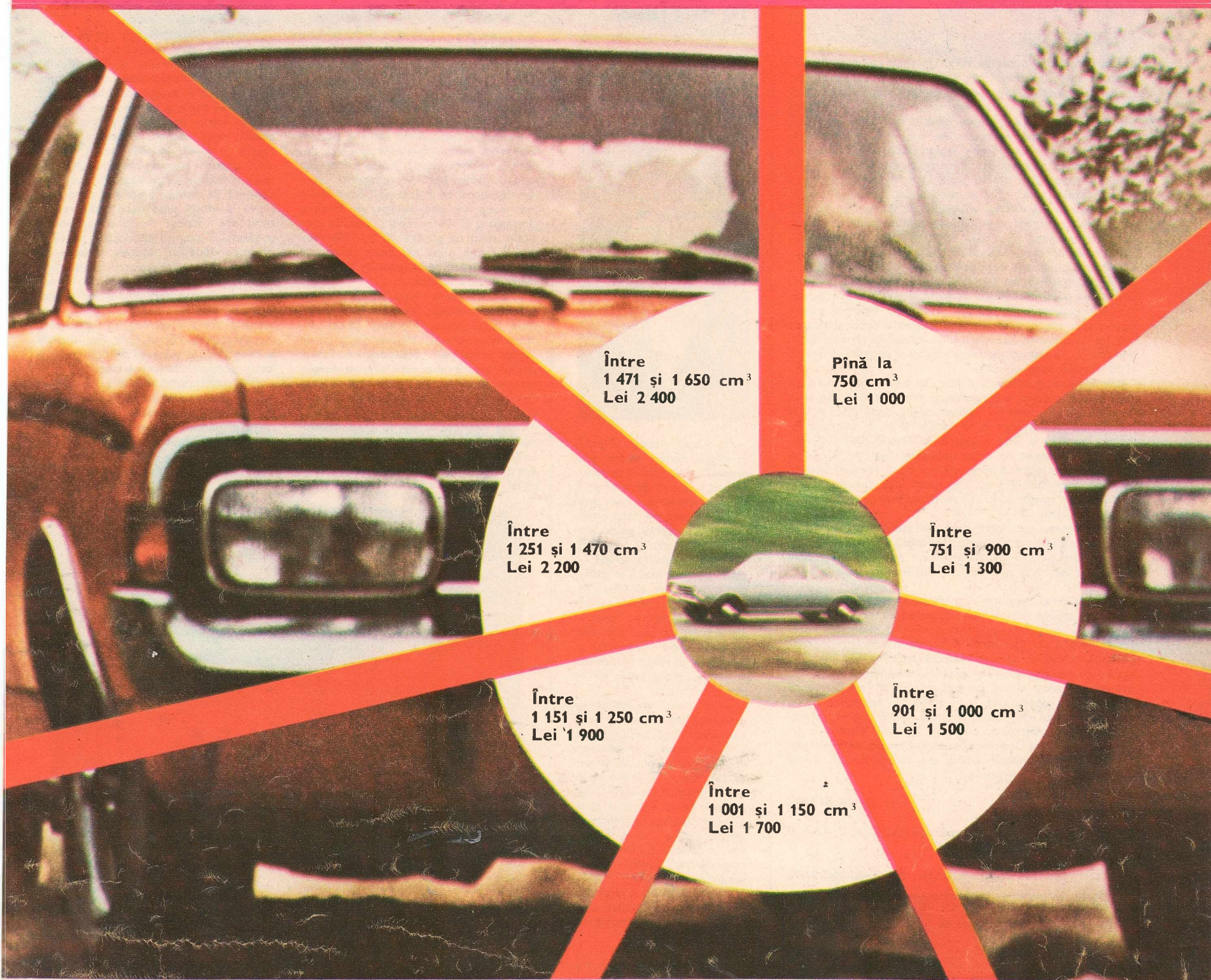
UZINA DE FIBRE SINTETICE
terom
IASI

AUTOMO- BILIȘTI!

În afară de asigurarea de răspundere civilă auto, care se aplică prin efectul legii, Administrația Asigurărilor de Stat vă pune la dispoziție o formă de asigurare facultativă avantajoasă care, în cazul unor evenimente nedorite, vă poate scoate din impas: asigurarea auto pentru avarii.

În timp ce asigurarea prin efectul legii de răspundere civilă auto acoperă pagubele pe care dumneavoastră le produceți altor persoane din culpă proprie, prin accidente auto, asigurarea auto pentru avarii acoperă pagubele din accidente subite la propriul dumneavoastră autoturism.

Vreți să știți care este volumul primelor de asigurare pe care le veți plăti pentru asigurarea de avarii a autoturismului dumneavoastră? Nimic mai simplu, le puteți calcula singuri consultând schema de mai jos, luând ca bază capacitatea cilindrică a autoturismului dv.:

La primele de asigurare arătate în schema de mai sus, puteți obține următoarele reduceri:

— 10%, dacă prima de asigurare se plătește anticipat, pe un an întreg, direct la unitățile teritoriale ADAS sau prin lucrătorii scriptici;

— 15%, dacă asigurarea — încheiată pe un an — se reînnoiește pe încă un an, iar pentru anul de asigurare anterior nu s-au plătit și nu se datorează despăgubiri.

La aceste avantaje se mai adaugă încă unul:

— puteți plăti prima de asigurare în trei, patru și șapte rate; de exemplu, la asigurările cu plata primelor în 3 rate: rata I — 40% din prima anuală, iar ratele a II-a și a III-a de câte 30% din prima anuală de plată la 1 lună și, respectiv, 4 luni de la începutul asigurării. În acest caz, reducerea de primă se acordă la ultima rată de plată a primei.

În ce privește suma asigurată, autoturismul se asigură la valoarea lui. Despăgubirea se acordă în limita cuantumului pagubei, fără a putea depăși valoarea autoturismului la data producerii accidentului (adică valoarea din nou calculată la prețul practicat în comerțul

de stat, mai puțin uzura) și nici 80% din valoarea din nou a acestuia.

Asigurarea de avarii auto este doar una dintre multiplele forme de asigurări facultative puse la dispoziție de ADAS, special pentru dumneavoastră. Iată însă și alte asigurări interesante, demne de a fi în atenția dv.:

— asigurarea facultativă suplimentară a autovehiculelor pentru furt;

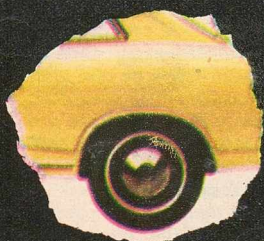
— asigurarea facultativă de accidente a conducătorilor de autoturisme și a altor persoane aflate în autoturisme;

— asigurarea facultativă suplimentară pentru cazurile cînd autovehiculul este condus de alte persoane decît asiguratul;

— asigurarea facultativă a autoturismelor pentru pagubele produse de incendiu și alte calamități;

— asigurarea facultativă a conducătorilor amatori care conduc autoturismele altor persoane fizice și altele.

Nu rămîne decît să alegeți pe cea care corespunde cel mai bine intereselor dumneavoastră!

cronica ringului

trișorii pierd totuși

Doi oameni au urcat pe ring. Un timp, au devenit prietonii celor 12 corzi care împreună fac magic. La primul sunet de gong pentru public începe spectacolul, pentru cei doi — marea aventură sportivă. Întrecerea dintre boxeri oferă o reprezentare fascinantă și unică, deoarece niciodată «artiștii» nu vor mai putea repeta piesa jucată. Pe ring începe lupta. Dacă vă închipuiți că acest conflict rezolvat cu ajutorul pumnilor înmănuși este doar ciocnirea dintre două forțe fizice înseamnă că nu ați înțeles nimic din ce se petrece în careul magic. Încrâncenarea pugiliștilor aduce în joc măiestria, curajul, loialitatea, inteligența, prietenia — calități profund umane, cultivate excelent de «nobila artă». Chiar și prietenia? — vor întreba cei care confundă boxul cu o simplă încăierare. Da. Pe ring, cei mai buni prieteni vor lupta fără menajamente, bărbătește, așa cum cer regulile scrimei cu pumnii. Dar odată cu ultimul sunet de gong, ostilitățile vor înceta, iar adevărații sportivi se vor îmbrățișa, fără a-și păstra unul altuia vreun gând rău. Ion Monea a ratat câștigarea titlului de campion european din... cauza lui Dan Pozniak, dar asta nu i-a împiedicat pe cei doi ași ai ringului să devină și să rămână buni prieteni.

Un adevărat gentleman al ringului primește victoria cu modestie și acceptă înfrângerea cu demnitate. A rămas în legendă finalul meciului dintre negrii Sam Mac Vea și Joe Jeannette, disputat la 17 aprilie 1909, la «Cirque de Paris», partidă la care a asistat și Tristan Bernard, cunoscutul romancier și autor dramatic francez. După 48 de reprize de luptă înverșunată, cu două runduri înainte de final, Sam Mac Vea s-a îndreptat spre partenerul său de întrecere spunându-i: «Cred că nu mai pot continua... Ai câștigat, Joe!...»

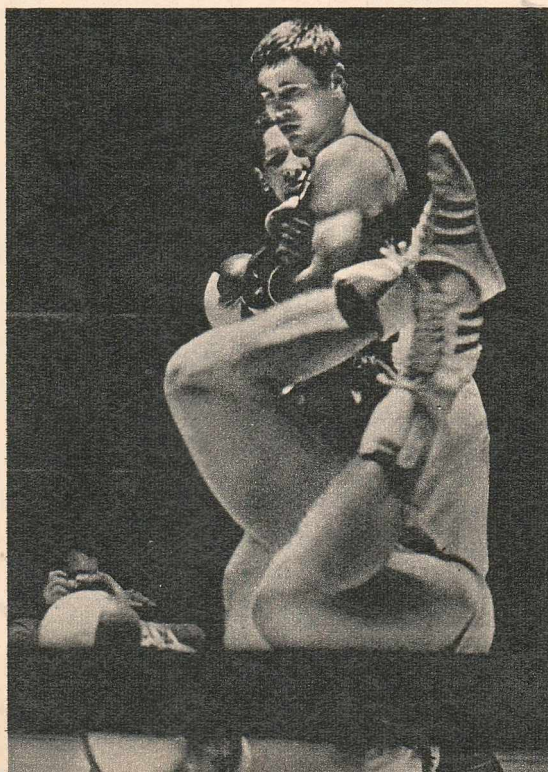
Cine ar putea uita, oare, demonstrația de curaj și dârzenie pe care a făcut-o Nicolae Linca la J.O. de la Melbourne, unde a luptat pentru medalia sa de aur, suportând teribilele dureri pe care i le provoca degetul fracturat de la mîna dreaptă?

«Nobila artă» cunoaște numeroase exemple de sportivi care și-au apărut șansele loial, cucerind victoria cu armele cavaleresti ale scrimei pugilistice, oferind publicului spectacole de neuitat. Dar boxul poate deveni o reprezentare penibilă, atunci când unul dintre sportivi nu respectă legile «fair-play»-ului. Un exemplu l-a oferit de curînd brăileanul Costel Gutui, care în meciul cu Paul Dobrescu a simulat recepționarea unei lovituri nepermise și s-a tăvălit pe fetru ringului în speranța că va obține decizia. Spectatorii și arbitrul nu s-au lăsat înșelați. Victoria a revenit pe drept lui Dobrescu. În careul magic, ca și în viață, trișorii pierd întotdeauna. Așa cum a pierdut și Costel Gutui. Prin descalificare...

Petre HENȚ

Un meci de box este un spectacol fascinant și unic. Cine ar putea repeta o asemenea... scenă?

Foto: Paul ROMOȘAN

cum putem progresa în scrimă?

Răspunde
Maria VICOL

Nu e ușor, firește, să expui în câteva rînduri soluția progresului într-o ramură de sport. Cu atât mai mult într-o ramură foarte pretențioasă cum este scrima. Cîteva idei însă, cîteva «chei» ale acestei vitale probleme, poți să le înfățișezi.

Vom progresa în scrimă — după părerea mea — atunci cînd vom reuși următoarele:

— să ne asigurăm un mult mai bogat echipament tehnic — din import, dar mai ales prin eforturi proprii (polonezii și maghiarii au reușit să fabrice, de pildă, lame proprii; noi de ce n-am izbuti?);

— să facem din scrima românească un organism viu, care să trăiască 12 luni pe an, prin concursuri — de toate gradele (concursuri de propagandă, dar și concursuri de înaltă ținută sportivă) — programate pe tot cuprinsul țării;

— să dăm lotului (reprezentativ) ceea ce este al lotului, dar să nu uităm — noi, federația de specialitate — marile nevoi ale cluburilor;

— să polarizăm în jurul scrimei un interes înfinit mai mare din partea copiilor, «mușchetarii de mîine».

tenis

virginia ruzici, câștigătoare la forest hills?

Federația română de tenis a hotărît înscrierea echipei feminine în Cupa Federației Internaționale. Așadar, vom juca pentru prima oară în competiția care le-a consacrat pe Margaret Court, Billie Jean King, iar mai recent, pe Evonne Goolagong și Chris. Evert. Decizie cam tîrzie, dacă ne gândim că în 1966-1967 echipe egale nouă sau chiar inferioare se aflau printre participantele la această Cupă Davis a fetelor.

În spatele acestei hotărîri, un grup de autentice speranțe, Virginia Ruzici, Mariana Simionescu, Florența Mihai, Simona Nunweiler, Mariana Hagiu (și un inimos antrenor — profesorul A. Segărceanu), bate de mai mult timp la porțile atenției forurilor de specialitate. Cartea de vizită — mai multe succese individuale și un prim succes de răsunet: câștigarea «Cupei Prințesa Sofia», în 1972, organizată de federația spaniolă.

Virginia Ruzici și Mariana Simionescu domină grupul și, de ce n-am spune-o, chiar tenisul nostru feminin.

Ștefan GEORGESCU
antrenor

confidențial

VALENTIN STĂNESCU: Îmi pare foarte rău că nu l-am luat pe Marcu în turneul franco-spaniol!

În fotbal, ca și în viața noastră de toate zilele, se găsesc destui tehnicieni care — pînă să-ți spună o vorbă, o problemă — ocolesc cireșul, ocolesc prunul, ocolesc grădini de cireși și de pruni. Stilul misterios-echivoc se cultivă și pe teritoriul sportului-rege, mai cu seamă atunci cînd este vorba de o răspundere.

Spre reala noastră mulțumire, antrenorul Valentin Stănescu nu este (și n-a fost niciodată) omul care să-și bălmăjească vorbele — și atitudinea — în declarații «mixte», «și așa, și așa», care să împace toate caprele și toate verzele...

«Da, au fost mai buni ca noi!», «Au meritat să câștige», «Nu arbitrul, ci noi am fost de vină, noi am pierdut meciul» — iată genul de declarații de o bărbătească franchețe cu care ne-a obișnuit V. Stănescu și pe vremea cînd conducea «Rapidul», și-atunci cînd a fost la cîrma «Steagului roșu» sau a «Stelei».

O ultimă mostră de recunoaștere demnă — care-i face cinste tehnicianului aflat la conducerea echipei naționale —

am primit-o de la el după turneul întreprins în Franța și Spania. «Îmi pare foarte rău — ne-a spus Valentin Stănescu — că nu l-am luat pe Marcu în acest turneu. Aveam nevoie de el. Am greșit. Voi căuta să repar această greșeală. Eu cred în acest jucător».

Și noi credem în asemenea antrenori.

GH. OLA: Pierduți fiind la ora asta, avem totul de câștigat.

Curios să vedem cum abordează returul antrenorul «lanternei» (Sportul studentesc), i-am solicitat lui Gheorghe Ola o declarație de start. Iat-o:

— Preluînd o echipă gata... scufundată — pe care destui o consideră de mult victimă sigură a acestui campionat — am reușit, cu timpul, să mă desprind de neagra stare de spirit pe care am avut-o la un moment dat, și pe care cred că ar fi avut-o orice antrenor în locul meu. Împreună cu băieții, judecăm acest retur de pe poziția celui care are totul de câștigat, tocmai pentru că la această oră totul este ca și pierdut!

În ce mă privește, am reușit în această iarnă să-mi fac o adevărată echipă — cu o structură nouă, surprinzătoare pentru mulți iubitori ai fotbalului (Sandu Mircea, de exemplu, va juca fundăș central, iar aripa Manea va evolua pe post de fundăș stînga) — care este ferm hotărâtă «să moară pe teren» pentru a supraviețui în Divizia A.

sport și sociologie

sportivul nu se joacă, el joacă...

Un joc de cuvinte? Nu. Rîndurile de mai jos se vor tot ați de serioase, pe cît de serios abordează orice sportiv autentic partida care-i stă în față. Dealtminteri, în treacăit fie spus, titlul articolului ne-a fost sugerat de un bun crainic al nostru, care, referindu-se la un sportiv în adevărul sens al cuvîntului, spunea că acesta «nu se joacă, ci joacă... tenis». (Era vorba de Țiriac.) Nu știu dacă în comentariul său crainicului a scăpat o expresie împinsă de avalanșa de cuvinte care caracterizează o transmisie sportivă, a vrut să facă o figură de stil sau a gîndit anticipat cele spuse? Fapt este că a spus un adevăr. Și nu un adevăr oarecare, produs și acceptat de bunul-simț, ci un adevăr profund, ce se cere întemeiat și mai ales apărat împotriva prejudecăților și aparențelor. Întemeiat, pentru că știința ezită încă să-și spună cuvîntul cu consecvență, apărat, pentru că, din conformism, dar și dintr-o conjunctură obiectivă, onora li se pare periculos să te bați pentru un asemenea punct de vedere.

Sportul este un produs al epocii noastre. El se clădește însă pe gama largă a jocurilor practicate de omenire de-a lungul istoriei. La prima vedere el este divertisment, plăcere, reacție. Este, spun cei mai mulți, o formă a loisir-ului. Nu trebuie uitat însă că principala particularitate a sportului este competiția, care, generalizată, determină restructurări profunde în natura intimă a acestuia.

Competiția nu se limitează numai la cadrele jocului, nu se manifestă numai în limitele unei partide, ci, dimpotrivă, își subordonează partidele. Întrecerea nu se desfășoară de dragul jocului, ci jocul este mijlocul prin care întrecerea triază valorile, ierarhizează.

Iar ierarhia impune celui antrenat în vîrtejul jocului eforturi fizice și morale deosebite, maxime, în raport cu specia umană. Sportul este bucurie, dar este și durere, suferință. Sportul este joc, dar mai ales muncă, epuizare, creație. Și cît de greu este să joci, dar să nu uiți că n-ai voie să te joci. Este sacrificiul suprem pe care sportivul îl aduce ca omagiu omului contemporan, care nu poate trăi fără lumea sportului.

...Și cu toate acestea, sau poate că tocmai de aceea, sportul rămîne la noi un bun al tuturor.

Conf. dr. FI. GEORGESCU

fotbal

primăvara speranțelor noastre

O nouă primăvară fotbalistică începe miine pentru sute de jucători. Pentru unii dintre ei va fi penultima sau poate chiar ultima. Alții nici nu mai apucă acest martie pe dreptunghiul de iarbă. Cursa lor după minge s-a încheiat astă-toamnă. Să ne gîndim la un Lereter sau la un Codreanu. Ne mai gîndim însă nu numai la asemenea fotbaliști, care au ieșit demni, cu fruntea sus, din arenă, ci și la cei care au eșuat ca niște jalnice epave, în pofida vîrstei lor tinere înscrise pe buletinul de identitate.

Rebuturile fotbalistice sînt foarte triste. Nu o dată, ele semnaleză adevărate rebuturi sociale. Jucătorul bețiv, de pildă, se elimină treptat din fotbal, dar nu sînt puține cazurile în care «stația» următoare a acestui individ este tot la marginea societății, condiția sa de «inadaptabil» rămînînd o permanentă pe care oamenii din jur se luptă în zadar s-o schimbe. Și mai sînt altele piese rele în hățîșul așa-zisei «vieți invizibile» a fotbalistului.

Acum cîțiva ani, la Budapesta, Bodola, celebrul nostru jucător de acum patru decenii (48 de meciuri în echipa României!), îmi vorbea despre capcanele pe care trebuie să le evite tînărul sportiv de performanță. Spunea, printre altele, Bodola: «Pe vremea aceea (n.n. — cînd era tînăr jucător), femeile fugeau după mine, iar eu fugeam de ele! Alcool? 10 pahare pe an. Poate nici atît. Așa am rămas, mulți ani, puternic, în fotbal, în vreme ce foștii coechipieri de-ai mei aveau de multă vreme locul lor rezervat în tribună».

S-a vorbit și s-a scris adeseori despre anturajul de «fluturi» — de ambe sexe, de zi și de noapte — care roiesc în jurul fotbalistilor. Nocivitatea acestui anturaj este incontestabilă. Dar primii care trebuie să fie pătrunși de acest adevăr sînt înșiși fotbalistii.

Miine începe o nouă primăvară a fotbalului românesc. O primăvară ca multe altele, dar pe care noi am dorii-o mai fertilă pe multiple planuri. Printre ele ar fi și acela al înțelegerii fotbalului ca o primăvară a vieții, o primăvară pe care o dorim cît mai rodnică și cît mai lungă.

Marius POPESCU

cititori-comentatori

...și voleiul?

Nimic mai deprimant decît involuția, indiferent de planul pe care se manifestă — biologic, cultural, sentimental, sportiv.

Preocupați de fotbal, sportul cel mai iubit, — la noi ca și aiurea —, aproape că n-am mai băgat de seamă cum penumbra se așterne încet, dar amenințător, peste voleiul românesc, atît de eclatant și orgolios acum zece-doisprezece ani. Sport care se mulează perfect pe temperamentul, elanul și agilitatea specifice tineretului, voleiul se retrage acum discret din scenă și nu ne rămîn decît amintirile nostalgice ale «bombelor» expediate cîndva de Roman, Plocon și Nicolau ori ale salturilor incredibile ale lui Drăgan și Fieraru.

E adevărat, se fac anchete, se trag semnale de alarmă, se pornesc dezbateri în presă, dar volei mare, volei «total», ca cel din anii euforicele noastre victorii internaționale, nu se face.

Nu am pretenția unor noutăți cînd spun că trebuie să se redea voleiului caracterul de masă care generează emulația, selecția și, implicit, performanța. Prin caracter de masă nu înțeleg însă că flacăii din satul X să se întâlnească într-o duminică dimineață și să-i ardă un volei de mama focului pînă la nămiezi în mai știu eu ce «duminică sportivă», organizată de ochii oficialităților sportive de la centru. Dacă nu se reînființează acele echipe cu antrenamente organizate și competiții stimulative, dacă nu se reiau atît de disputatele și interesantele meciuri dintre clase la indiferent ce școală de de cuprinsul țării, dacă nu intră, în fine, miza în joc, caracterul de întrecere continuă, atunci redresarea voleiului va fi ceva dinainte compromis, un ecou într-o găleată cu apă.

Prof. Radu IRIMESCU

CONCURSUL NOSTRU DE «CITITORI-COMENTATORI»

În ideea ca revista «Flacăra» să exprime cît mai fidel opiniile dumneavoastră, stimăți cititori, cu privire la viața sportivă din țara noastră, din localitățile unde domiciliați, vă invităm să ne trimiteți scurte articole pe probleme de sport, urmînd ca, în fiecare săptămînă, să tipărim în revistă acel articol pe care-l vom considera cel mai interesant.

Condițiile de participare la Concursul nostru de «Cititori-comentatori» sînt următoarele: articolul să aibă maximum 30 de rînduri dactilografiate, să fie însoțit de cuponul de participare publicat în numărul anterior și să poarte data fiecărei duminici premergătoare apariției revistei noastre. Concursul va fi dotat cu un important premiu anual.

Adresăm din nou cititorilor noștri rugămîntea de a nu se substitui celor ce vor aprecia calitatea și oportunitatea articolelor trimise de domniile-lor. Pornind de bunăvoie această inițiativă, menită să dea glas opiniei publice sportive, exprimată prin cei mai talentați dintre anonimi, înțelegem să ne asumăm în întregime răspunderea selecției materialelor pe care le vom primi. Pe săptămînile viitoare deci, stimăți cititori-comentatori.

Notă: La întrebarea pusă de un cititor, precizăm: numărul articolelor trimise de unul și același comentator nu este limitat.

Cupon de participare
la Concursul nostru de
«CITITORI-COMENTATORI» Nr. 3

ION NUNWEILLER despre unele probleme, mereu actuale, ale fotbalului nostru

Pașii înainte făcuți de fotbalul românesc în ultimii ani, creșterea prestigiului lui pe plan mondial sînt fapte pe care nimeni nu le mai poate contesta, dacă ne referim, mai ales, la echipa națională. Afirmarea echipei reprezentative de fotbal a României a avut loc în contextul competiției supreme fotbalistice: campionatul mondial — Mexic 1970, iar în competiția imediat următoare ca prestigiu — campionatul european — noi nu ne-am spus încă ultimul cuvînt. Cea mai simplă concluzie care se poate deduce din această situație este că în România există jucători de fotbal cu o pregătire fizică, tehnică, morală, în măsură să le dea acel sentiment de siguranță atît de necesar în întîlniri hotărîtoare cu adversari de marcă faimă. Va să zică meciurile noastre cu reprezentativa Angliei sau Braziliei sau Italiei nu mai sînt întîlniri «dinainte jucate», și asta nu e puțin lucru. Sîntem însă siliți să observăm, cu o amară nedumerire, că aceste adevăruri privesc doar echipa națională nu și echipele noastre de club. Neavînd explicații satisfăcătoare pentru această situație, cel puțin ciudată, mă mulțumesc s-o constat doar: aceiași jucători de fotbal ai echipei naționale care și-au dobîndit dreptul de a se considera egali cu vedetele fotbalului mondial își pierd acest drept de îndată ce redevin componenți ai echipei lor de club. Poate că acum, în preajma reînținerii campionatului republican, ar fi bine să privim cu un ochi cît mai lucid critic această discrepantă, să prelucrăm și să aducem la nivel de club unele constante ale echipei naționale (concepție de joc aplicată diferențiat în funcție de momentul tactic și de personalitatea și temperamentul jucătorilor, omogenitatea, disciplina, stimularea angajării totale a jucătorului, pregătirea fizică ș.a.m.d.). Sînt probleme care privesc nemijlocit federația, cluburile, pe antrenori, jucători. Bineînțeles că referirea la preluarea experienței echipelor valoroase din străinătate nu trebuie înțeleasă în sensul copierii de tipare și sisteme aplicate pe alte stadioane, ci ca o adaptare critică a unor mijloace ale fotbalului modern, modelate în funcție de realitățile fotbalului și fotbalistilor din România.

Dintre lucrurile multe care trebuie îndreptate în fotbalul nostru, de cea mai mare însemnătate mi se pare schimbarea punctului de vedere al multor tehnicieni cu privire la echilibrul tuturor componentelor antrenamentului. Prea de multe ori, din păcate, ponderea antrenamentelor cade — după curentul modei — fie pe pregătirea fizică, fie pe cea tehnică individuală, fie pe cea tactică de echipă. Se ignoră că esențialul în antrenament este includerea echilibrată a tuturor acestor laturi. Deopotrivă mi se pare hotărîtor pentru soarta fotbalului nostru să combatem acea mentalitate a jucătorilor de performanță potrivit căreia talentul este totul și că acolo unde este talent nu mai este nevoie de mari eforturi pentru a obține rezultate bune. Fals. Talentul și munca de pregătire — se știe prea bine — sînt reciproc condiționate. Lor li se adaugă, la același grad de necesitate, pasiunea, conduita ireproșabilă pe terenul de antrenament, pe cel de competiție, în întreaga viață de sportiv și de cetățean. Cine consideră antrenamentul o povară, cine ignoră necesitatea vitală a unui program de viață chibzuit, care să asigure odihna după efort și refacerea totală a forțelor, acela nu va obține niciodată — sau numai cu totul întîmplător — performanță.

Un cuvînt despre arbitri și arbitraje: uneori, din incompetență (sau mai rău), unii arbitri viciază rezultatele unor întreceri și — deopotrivă de grav — contribuie la proliferarea indiscipliniei și la poluarea atmosferei de sportivitate de pe terenul de joc și din tribună. Există, evident, căi pentru prevenirea sau, în orice caz, pentru reducerea cazurilor de arbitraje necorespunzătoare: selecționarea mai riguroasă a arbitrilor și delegarea lor eventual după consultarea conducătorilor echipelor în competiție, aplicarea de sancțiuni drastice arbitrilor subiecțivi, lipsiți de curajul de a fluiera etc., etc.

Un ultim cuvînt despre propaganda pentru fotbal în presă, la radio, la televiziune și care, uneori, se transformă — din păcate — în contrapropagandă. Datorită subiectivismului cu care unii gazetari tratează problemele fotbalului, datorită unor adevărate imixțiuni în problemele delicate ale cluburilor și ale relațiilor lor cu jucătorii, datorită — în fine — unor verdicte, adesea grăbite, cu privire la valoarea sau nonvaloarea unor jucători, se ajunge la rezultate opuse celor pe care — nu mă indoiesc — respectivii gazetari le doresc fierbinte, la un loc cu noi toți.

semnal extern

războiul fără gloanțe

Cînd la începutul lunii martie 1967 eminentul specialist financiar Jacques Rueff — pe atunci președintele Institutului Franței — îmi profetiza un nu prea îndepărtat «război fără gloanțe» în sfera monetară occidentală (generat, după opinia sa, de inechitabila discrepanță dintre cursul dolarului și prețul aurului), afirmația — cu toată autoritatea celui ce o făcea — părea excesiv de temerară. Iată însă că primele două luni ale anului 1973 au oferit ilustrări vii tezelor economistului francez. Întîi a avut loc celebra escaladă — cu punct de pornire masiv nord-american — a renunțării la comenzi pentru avionul franco-britanic Concorde. Lucrurile au ajuns pînă acolo încît dacă nu ar fi existat suportul guvernelor britanic și francez (iar pe piața internațională opțiunile societăților de transporturi aeriene din Iran și R.P. Chineză) s-ar fi putut scrie «a fost odată un avion numit Concorde». A urmat febra dolarului din februarie, soldată cu anulul faptului împlinit: devalorizarea sa cu 10%. În sfîrșit, acum se vorbește intens de deficitul record al bugetului american din acest an, 12 000 000 000 dolari, și de deficitul comercial cu Japonia, cifrat la 4 miliarde dolari anul trecut.

Nu numai din pudoare față de cavalcada cifrelor, ci și din dorința de a oferi cititorilor cîteva surse originale voi lăsa descrierea acestui prolog pe seama comentatorilor presei de la fața locului.

Iată, așadar, ce transmitea Agenția France Presse acum cîteva zile din Paris:

«În ansamblu, apreciază observatorii, călătoria lui Peterson — consilierul special al Casei Albe în materie financiară — se înscrie în ofensiva lansată de S.U.A. în vederea amplei negocieri comerciale care va începe în toamna acestui an între S.U.A., Europa și Japonia și care va constitui o adevărată încercare de forțe. Se pare că în cursul acestei înfruntări S.U.A. doresc să folosească toate armele de care dispun».

Din Bruxelles, tot Agenția France Presse relatează: «Statele comunității europene, în relațiile cu America, devin practic — și acest lucru se constată după fiecare criză a dolarului — mai conștiente de faptul că sînt mai degrabă concurenți decît parteneri uniți de interese și concepții comune. Această concurență atinge acum o etapă critică».

Cotidianul american *Washington Post*, comentînd o declarație a premierului danez, este de părere că șeful guvernului din Copenhaga «a dat glas în mod public unei opinii exprimate și în alte părți în Piața comună, în special în Belgia, Olanda și Luxemburg. Împreună cu Irlanda, aceste țări nu au luat parte în nici un fel la agitatele negocieri care au afectat nu numai economiile țărilor lor dar și structura Pieței comune».

Iar săptămînalul francez *L'Express* concluzionează: «La 31 ianuarie, o anumită lume atlantică a încetat din viață. Se pune problema de a defini din nou regulile comerțului mondial într-un moment în care deficitul S.U.A. atinge proporții necunoscute pînă în prezent. Ar fi absurd ca Europa și S.U.A. să uite interesele lor comune și să se lase să alunece pe panta unui război comercial și monetar de pe urma căruia fiecare ar avea de suferit. Totuși, orice întărire a solidarității atlantice prezintă riscul ca Europa să se dizolve într-un ansamblu în care S.U.A., potrivit expresiei lui Bernard Shaw, ar fi „ceva mai egale decît ceilalți”».

Așadar, Jacques Rueff avea dreptate. Și adaug aici ceea ce atunci îmi spunea în taină: «Prețul aurului trebuie să fie de 64 de dolari uncia (față de 32 cît era fixat atunci). Numai astfel se va putea vorbi de readaptarea sistemului monetar occidental». Deocamdată uncia de aur a ajuns să fie cotate oficial 42 de dolari, iar ultimele oscilații de bursă au săltat prețul neoficial pînă la 90 de dolari uncia! Ceea ce era de demonstrat, s-a demonstrat.

Cristian POIȘTEANU

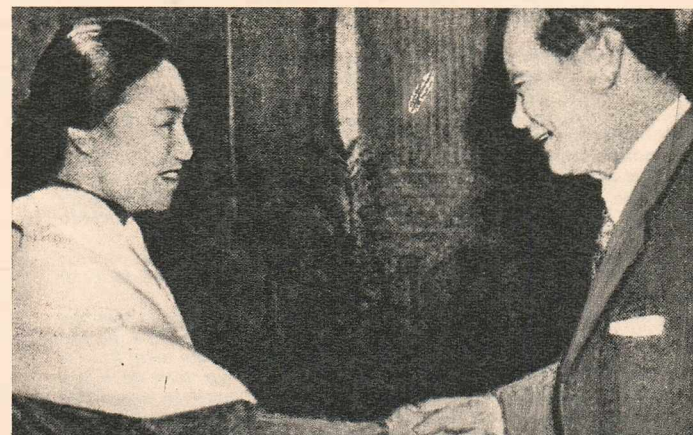

CHILE: scrutinul n-a făcut decît să confirme

Inscripții pe zidurile clădirilor din cartierele muncitorești ale localității chiliene Cocombo. Inscripții care afirmă sprijinul pentru guvernul Unității Populare, pentru politica acestuia de trecere în stăpînire a poporului a principalelor bogății ale țării. Rezultatul scrutinului de la 4 martie a constituit o confirmare a stării de spirit ce animă mase largi ale poporului chilian — acelea interesate în continuarea transformărilor innoitoare economice

și sociale ale țării, preconizate în programul Frontului Unității Populare. Procentajul voturilor obținute de candidații acestuia (43,39 la sută) este chiar superior obiectivului ce și l-a propus înainte de alegeri Frontul Unității Populare (40 la sută), în timp ce partidele din opoziție, care sperau să obțină două treimi din voturile alegătorilor, n-au realizat decît 54,7 la sută.

o primă strîngere de mînă și un prim acord

Din toate părțile flash-urile fotoreportajelor au scînteiat, immortalizînd pe peliculă această primă strîngere de mînă (în stînga: Nguyen Thi Binh, ministrul afacerilor externe al G.R.P.; în dreapta: Tran Van Lam, ministrul de externe al administrației saigoneze) ce ilustrează «un moment important» — cum au caracterizat agențiile internaționale de presă — din timpul întîlnirilor prilejuite de Conferința internațională de la Paris asupra Vietnamului. După cum s-a anunțat, în urma întîlnirii dintre Nguyen Thi Binh și Tran Van Lam s-a căzut de acord ca reprezentanții Guvernului Revoluționar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud și ai administrației saigoneze să țină consultări oficiale cu scopul de a decide viitorul politic al Vietnamului de Sud.

FRANȚA: ce au înregistrat mașinile electronice

Iată una dintre mașinile electronice de înregistrare a voturilor care, pentru prima oară în acest an, au înlocuit într-o serie de centre — cu prilejul alegerilor legislative — tradiționalele urne. Ele au confirmat, în bună măsură, ceea ce alte mașini electronice — computerele — sintetizînd rezultatele unor sondaje de opinie, au prevăzut încă în timpul campaniei electorale: o importantă afirmare pe scena politică franceză a partidelor de stînga și un recul al partidelor din cadrul majorității guvernamentale. Asta indiferent de ce se va întîmpla la cel de-al doilea tur de scrutin, de mîine.

valori românești în univers

edward g. robinson

Fabuloasă intruchipare a mitului durității totale, sub poșghita căreia se ascunde o neliniște existențială la fel de totală, acest uriaș artist al cinematografului mondial s-a născut acum 80 de ani pe malurile Dimboviței, în mahalaua Compoduci, pe niște străzi mizere dintre Podul Mărășești și Calea Dudești. Până în clipa când a închis ochii pentru totdeauna, — acum câteva săptămîni, la Hollywood, interpretînd cel de-al 100-lea rol de film — Edward G. Robinson și-a proclamat întotdeauna cu mîndrie obirșia românească, iar atunci cînd a fost solicitat de televiziune să transmită un mesaj publicului din România, a făcut-o în românește.

Întimplarea a făcut ca, în mai 1966, cînd a revenit, după peste șase decenii, să-și revadă meagurile natale, să-l întâlnească la fașă, orașul de baștină al părinților săi. Deși era obosit, după o zi de nostalgice promenade printre umbrele trecutului, mi-a acordat o convorbire de o oră. Mi-a povestit atunci o sumedenie de întîmplări ce luminau dintr-un unghi inedit trudnica sa ascensiune spre culmile gloriei cinematografice. Mi-a vorbit cu pasiune, dar și cu erudiție de specialist, despre celebra sa colecție de tablouri ale impresionistilor, despre relațiile profunde, statornicite încă de la începuturi, dintre arta ecranului și cea a penelului.

Printre întrebările pe care i le-am pus atunci, una se referea la măsura în care experiența sa, de copil al mahalalei bucureștene de la începutul secolului, s-a reflectat în creațiile sale cinematografice de mai tîrziu. A tăcut câteva clipe, apoi mi-a spus: «Nu știu, mi-e greu să discern acum, sînt încă prea mult sub imperiul emoțiilor acestei reintîlniri cu locurile de baștină, dar cred totuși că doza de omenie — și a pronunțat cuvîntul acesta cheie în limba română — prezentă în mai toate rolurile mele nu este deloc străină de tradițiile pămîntului pe care m-am născut...» În momentul acela mi-a fulgerat prin fața privirii chipul șomerului în frac din «Tales of Manhattan», mi-a sunat în urechi strigătul lui de revoltă împotriva unor rînduiri întocmite spre a sufoca umanitatea în făptura umană, și mi-am dat seama că, într-adevăr, ca actor și ca om, Edward G. Robinson, în pofida rolurilor de «duri» aduse pe dreptunghiul ecranului, va rămîne totdeauna inseparabil legat în amintirea noastră de ideea de omenie.

Victor BÎRLĂDEANU

Vladimir L'arte Dumitrescu preistorica in Romania fino all' Inizio dell' eta del Ferro

trecutul pămîntului românesc în atenția cititorilor italieni

Sub auspiciile Institutului italian de preistorie și protoistorie, editura «Sansoni» din Florența a publicat în limba italiană albumul «Arta preistorică în România pînă la începutul epocii fierului» de Vladimir Dumitrescu. Apărut într-o excepțională ținută grafică, volumul este — alături de numărul dedicat României de către colecția «Archaeologia Mundi» a editurii Nagel din Elveția — una dintre cele mai reușite lucrări dedicate arheologiei românești.

Într-o expunere unitară, textul și cele 98 ilustrații alb-negru și color prezintă specialiștilor și celor interesați nivelul înalt atins de triburile de pe teritoriul României în privința organizării sociale, arhitecturii etc.

idei contra idei

1976 nu 1776

Apropierea aniversării bicentenarului Statelor Unite (1976) este de pe acum întîmpinată cu o eflorescență de studii, care de care mai contradictorii și controversate, asupra caracterului actului de naștere al S.U.A. (revoluție sau rebeliune conservatoare, democrație sau republică?), care confirmă o dată mai mult dictonul devenit familiar că istoricilor le vine mai greu să prezică trecutul decît viitorul. Filozofic vorbind, nu este vorba de un paradox, deoarece atît rescrierea trecutului cît și prospectarea viitorului sînt menite în ultimă analiză să servească prezentul, mai precis, sînt arme politice ale confruntării actuale. Diferența specifică derivă doar dintr-o anumită diviziune a muncii — istoricul rescrie evenimentele trecute pentru a demonstra că actuala politică își are temeiuri solide în descoperirile arheologice, viitorologul prospectează anul 2000 pentru a evidenția că actuala politică este nu numai judicioasă, ci și clarvăzătoare.

Marii istorici americani Carl Becker și Charles Beard, cunoscuți ca *progressive historians* (istorici progresiști), au înfățișat nașterea Statelor Unite ca rezultat al unei lupte dintre forțele sociale opuse în care miza era nu numai cucerirea independenței de la colonialiștii britanici, ci și orinduirea politică ce avea să fie instaurată după aceea. America cunoaște însă în ultimul deceniu puternice convulsii sociale; mișcările de protest ale negrilor și demonstrațiile studenților alternează cu grevele muncitorilor, funcționarilor și chiar polițiștilor, iar replica cercurilor conservatoare este *Law and Order*, adică asigurarea legii și ordinii sociale prin înăsprirea represiei. În sprijinul acestei lozinci, copios finanțate, au sărit istoricii, care susțin că întreaga istorie americană a fost produsul *consensului* și nu al *conflictelor* socie-

tății, că 1776 n-a fost o revoluție decît cu numele; unii întind coarda pînă la a afirma că America colonială încă sub englezi era «o societate a clasei mijlocii» și deci nici nu avea loc pentru conflicte sociale, documentînd că pînă și meseriașii urbani erau antreprenori deținători de proprietate și drept de vot, iar cît privește sclavii negri, aceștia erau în afara vieții politice. Este transparentă aici intenția de a reliefa că principalul mit ideologic american *Middle America*, potrivit căruia în America toată lumea se află în clasa mijlocie, își are temeiurile înfipte încă în epoca colonială. În două cărți recente, una privind istoria anilor 1765-1776 și alta a anilor 1772-1774, autorii — P. Mayer și, respectiv, R.D. Brown — îi zugrăvesc pe revoluționarii americani ca pe un grup conservator; acțiunea acestora apare ca rezultat al consensului, efectuată fără violență civilă și sancționată prin chemări la respectarea legii și ordinii. Asemănarea cu unele manifeste electorale din septembrie 1972 este flagrantă chiar și în ce privește noțiunile folosite.

Pentru ca mesajul să nu lase nici un echivoc, R.D. Brown arată că în Massachusetts conducătorii luptei pentru independență erau oameni cu stare care descurajau orice acțiune de masă, orice demonstrație de stradă. Succesul lor — afirmă Brown — s-a datorat faptului că în loc să ridice o clasă împotriva alteia, ei au făcut apel la «obiceiuri și idei politice comune».

O optică diferită relevă cartea lui Bernard Bailyn «Originile ideologice ale revoluției americane», socotită a fi cea mai remarcabilă lucrare istorică apărută în ultima vreme în S.U.A. Ea proiectează viziunea istorică a revoluționarilor din 1776 ca o luptă constantă între libertate și putere. Într-o țară în care conflictul ideologic, ca expresie a contradicțiilor de clasă, a fost continuu negat sau minimalizat, în care cele două partide ce se rotesc la putere s-au mîndrit mereu de a nu fi organizate pe linii ideologice și în care a fost proclamat cu pompă, dar vădit prematur, «sfîrșitul ideologiei», Bailyn afirmă că atît cauzele cît și consecințele revoluției din 1776 au fost ideologice. Și este semnificativ pentru deplasările din lumea universitară americană că autorul este profesor la Harvard, simbol al elitei americane. Pe scurt, 1776 se anunță a deveni terenul unei mari bătălii ideologice a anului 1976.

Silviu BRUCAN

mapamond '73

zgomotosul coș de zinc

Obiect de metaforă în care însăși istoria poate fi angajată. — ea fiind pusă să primească în aceste răbdătoare și încă-pătoare cazane cu tot ce omul are de aruncat pe apa simbetei și cîte ceva din ceea ce, ducîndu-se, ne face să ridem —, coșul metalic de gunoaie a devenit un adevărat instrument de tortură pentru cetățeni. Scriam săptămîna trecută la această rubrică despre efectele nocive ale agresiunii sonore și mă simțeam tentat să întocmesc din nominalizarea noxelor sonore un adevărat inventar demn de un Prévert. N-am făcut-o, din motive lesne de înțeles. Era perfect inutil, deoarece perceperea răului provocat de zgomot este totdeauna subiectivă. Ceea ce pentru unul este o durere, pentru altul poate fi o plăcere. Pot exista însă plăceri subiective și dureri colective. Sirena locomotivei care străbate periferiile orașului, afundîndu-se adînc în trupul urbei, provoacă plăcerea mecanicului năving, tentat să-și facă simțită impetuoasa-i trecere nocturnă prin defileurile de blocuri adormite, dar traumatizează somnul celor care au alte orare de odihnă decît cel al gureșelor pahiderme cu aburi.

Coșurile metalice de gunoaie nu sînt însă expresia vreunei plăceri subiective, ci indolența, lipsa spiritului gospodăresc, iresponsabilitatea și urechea toacă a unor edili care, cel puțin în această materie, sînt departe de a descoperi America, orbecîind încă cu malaxoarele lor instalate pe camioane pe continentul nepăsării și al contestării străbunei zicale «ce ție nu-ți place, altuia nu-i face». Mai este nevoie să vă descriu acest instrument de tortură? Înalt, în forma unui trunchi de con, mai greu decît conținutul care veșnic îi debordează marginile, coșul metalic de gunoaie este un lux la care au renunțat de mult alții, dacă nu întotdeauna din considerente estetice sau ecologice, atunci din simplul și sănătosul spirit de economie. Căci acest necesar obiect de colectare a reziduurilor menajere, produs la noi pe scară industrială, și-a trăit de mult traiul și și-a mîncat mîlaiul. El este făcut din metal inoxidabil sau galvanizat, deci este scump. Nu știu cît cîștigă din comercializarea lui întreprinderile producătoare, și nu pot calcula ce s-ar fi putut face din atîta metal aruncat la gunoi, dar, prin alte părți, el a fost de mult înlocuit cu coșul de mase plastice. Gunoierii-halterofili de la salubritatea publică au de deus mai puțină trudă, iar caldarîmul străzilor nu se mai face ecoul chinuitor al trînteii pe care aceștia sînt puși s-o joace de la un bloc la altul cu zgomotoasele și costisitoarele recipiente din a căror manevrare își cîștigă pîinea.

Cu vreo cîțiva ani în urmă, cînd am început să scriu despre multipla poluare a mediului inconjurător, unii confrăți de breaslă m-au întrebat cu o nedumerire, izvorită numai din ignoranță, de unde mi-a venit această pasiune pentru lături? Oare nu mai găseam altceva mai demn pentru preocupările mele publicistice? Ba, mai mult, citindu-mi unele intervenții în direcția apărării mediului inconjurător, în care condamnăm nepăsarea celor responsabili față de atentatul public comis de ei prin infestarea aerului, otrăvirea apelor și deteriorarea solului, cîțiva s-au grăbit să mă acuze de neînțelegerea unor rațiuni economice «vitale» procesului de dezvoltare. Pasămite, voiau să mă convingă cu orice preț că fabricile noastre de ciment nu scot pe coșurile lor decît pudră de talc, că uriașele combinate de porcine miros a levănțică, că Oltul colcăie de pește, că Dunărea n-a devenit closetul Europei și că poluarea sonoră nu este decît un moft de nevropat. Acum mă vor întreba: ce am cu coșurile de gunoaie? Și ce caută această diatribă la «Mapamond»?

Am, și are ce căuta. Poate că dacă nu mi-ar fi fost dat să-mi arunc atîta ochii prin ogrăzile altora, m-aș fi minunat și eu de uluitorul salt de civilizație făcut de la maldărul de gunoaie pestilențiale, fetide, hidoase, adevărate focare de infecție, coșmar al edililor de altădată, la pomposul și luxosul coș de zinc sau de tablă scumpă, inoxidabilă. La ceasul cînd trec gunoierii el devine însă teroarea străzilor. Un bombardament nemilos de fiare hodorigite ne dă orgoliul de a ne cunoaște: «Spune-mi cît arunci, ca să-ți spun cine ești» — glăsuiește o vorbă din popor. Deocamdată, să ne întrebăm: în ce aruncăm? Și să începem reprofilarea producției. Măcar în acest domeniu masele plastice s-au dovedit a fi mai potrivite și mai economice decît metalul, iar ele, deși nedegradabile biologic, au meritul de a nu ne mai traumatiza auzul. Căci o civilizație, cu atît este mai inteligentă cu cît randamentul ei economic este mai mare, iar forța decibelilor ei mai scăzută.

Ioan GRIGORESCU

cronica de trei secunde

bipezii și patrupezii

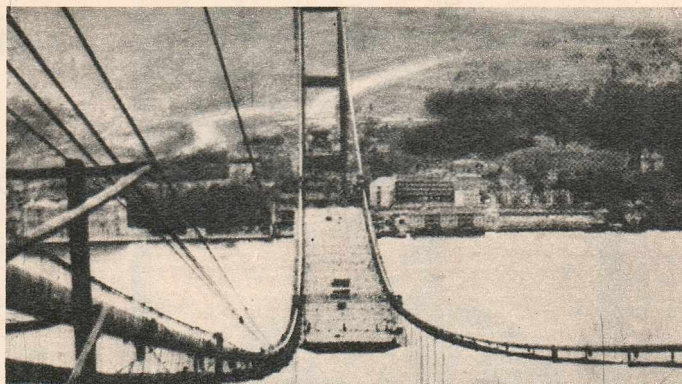
Doamna Gonzales de Andia, născută Felicia de Talleyrand-Périgord, împreună cu fiul ei, Manuel, au dat în judecată la un tribunal din Paris pe doamna Wertheimer, proprietara unca dintre cele mai celebre herghelii de cai de curse francezi, pentru că unul dintre exemplarele grajdului poartă faimosul nume al celui ce a fost Charles-Maurice de Talleyrand-Périgord, prinț de Bénévent. Tribunalul a găsit că, într-adevăr, urmașii celebrului diplomat sînt lezați și prejudiciați de faptul că un patrupez e botezat cu numele aceluia om «ambitios, cinic și inteligent, care a slujit și trădat toate regimurile» (cum se exprimă Larousse-ul). Proprietara neatentă la istorie a fost condamnată să plătească 10 000 de franci daune și interese, ca reparație a prejudiciilor aduse de armăsarul ei nobilei familii de bipezi. Armăsarului va trebui să i se găsească un alt nume. Legea e lege, faptul rămîne nu mai puțin ciudat pentru mintea mea, care s-a străduit, din copilărie, să găsească nume cît mai frumoase și mai sunătoare de cai.

Jucîndu-ne «de-a hipodromul», de dimineață pînă seara, pe străzi, noi ne băteam să fim cai celebri cu nume celebre. De-a lungul activității mele de copil și ștregar, am fost Joppa Hanover, am fost Clifford Hanover și alți superbi trăpași, iar cînd treceam la galop m-am numit Boer Bibi, Periș și chiar Scîrbă Mică. Erau exercițiile noastre de metempsihoză care ne-au dat multe clipe de fericire. E adevărat că niciodată nu ne-am luat numele de Talleyrand, de Metternich, de Caligula sau Iuliu Cezar. Nu doar din considerente istorice — fiindcă la acea vîrstă nu ne pricepeam prea bine în această știință fascinantă, la urma urmei, ca un hipodrom — ci pentru bunul motiv că n-au existat cai grozavi cu aceste nume teribile. Îmi aduc aminte că alerga pe atunci, nu știu dacă la trap sau la galop, unul Nero. Cui i-ar fi venit în minte să alerge pînă în colțul străzii și înapoi sub acest nume? Nero nu inspira nimic, nu-ți dădea avînt. Nero era un nume bun pentru motani sau cinematografele insalubre. Nero era o gloabă.

Dar Talleyrand al doamnei Wertheimer era un armăsar minunat, un campion, un exemplar strălucit al rasei cabaline. Numele lui avea un mare prestigiu pe turful francez. Talleyrand era favorit în cursele pe care le disputa, cronicarii îi ridicau ode, publicul îl iubea ca pe un personaj cu totul pozitiv și luminos. Cine-și mai aducea aminte de bipedul care se numise cîndva Talleyrand, de trădările, de cinismul, de păcatele aceluia — în clipa cînd patrupezul trecea triumfător linia de sosire, în ovațiile publicului? Cu un dram în plus de minte, nobila familie ar fi trebuit să admită că animalul nu numai că n-a adus vreun prejudiciu numelui de Talleyrand, dar l-a reabilitat și l-a înălțat. Calul acela nu și-a schimbat opiniile, nu a mințit, nu a fost oportunist, nu a fost un măgar, ca să ne exprimăm mai puțin nobil... Calul acela a fost curat, demn, și-a apărat cinstiți șansele, nu a trișat. Calul acela a fost — cum s-ar spune — un domn.

Stau noaptea la măsura mea de brad și caut în Larousse un nume pentru cel ce a fost Talleyrand. Îmi răzbun copilăria, cînd căutam oamenilor nume de cai.

Radu COSAȘU

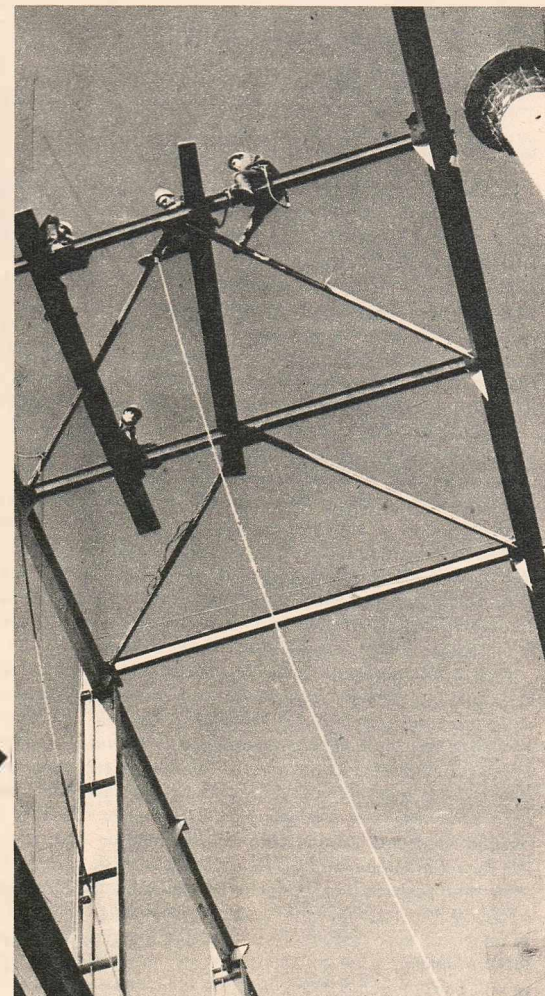

pe urmele lui darius

Acolo unde, cu două milenii și jumătate în urmă, Darius cel Mare a construit un pod de pontoane pentru a-și trece trupele din Asia în Europa, peste Bosfor, se ridică deasupra apei unul dintre cele mai lungi poduri suspendate din lume (în fapt, cel mai lung în afara altor trei de pe teritoriul S.U.A.). Deși inaugurarea sa oficială va avea loc către sfîrșitul lunii octombrie a acestui an, în preajma semicentenarului constituirii Republicii Turcia, podul, în lungime de peste 1 600 metri, va deveni accesibil pietonilor încă din iulie, iar cele șase benzi destinate circulației autovehiculelor, în august sau septembrie.

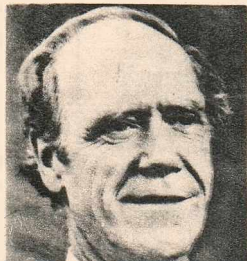
la înălțime

Hărnicia și priceperea specialiștilor și muncitorilor români le aduc acestora un binemeritat prestigiu și în Cehoslovacia — ca și în multe alte țări ale lumii, unde li s-a solicitat aportul la îndeplinirea unor importante obiective. Este grăitoare în acest sens declarația făcută Agenției «Pragopress» (care ne-a transmis-o, împreună cu imaginea alăturată) de directorul întreprinderii de termoficare din Praga, pentru care firma românească «Arcom» construiește centrala de la Treboradice: «Partenerii români ne-au acordat un ajutor prețios. Au luat asupra lor toată partea de construcție a centralei de termoficare și își respectă obligațiile asumate. Se efectuează aici o muncă de calitate... Modul în care s-au desfășurat lucrurile pînă în prezent ne dă garanția că întreaga construcție va fi terminată la timp, adică în 1974 ».

oameni despre care se vorbește

MITCHELL
SHARP,

ministrul de externe al Canadei. Convorbirile pe care le-a purtat zilele acestea la Ottawa cu omologul său luxemburghez, Gaston Thorn, au confirmat aprecierile observatorilor politici în legătură cu tendința guvernului canadian de a intensifica și lărgi relațiile comerciale cu Piața comună vest-europeană. Această orientare este, se pare, rezultatul dezavantajelor evidente ale dependenței unilaterale a exporturilor canadiene față de piața S.U.A.

GEORGE
MEANY

președintele centralei sindicale americane AFL-CIO. A intervenit pe lângă guvernul S.U.A., cerînd să adopte măsuri energice pentru combaterea valului de scumpete și, în primul rînd, instituirea unui control sever asupra prețurilor alimentelor și produselor agricole. Poirivît datelor oficiale, noua majorare a prețurilor la produsele de larg consum reprezintă un record în raport cu scumpirile succesive din ultimii 20 de ani.

OTTO
KERNER,

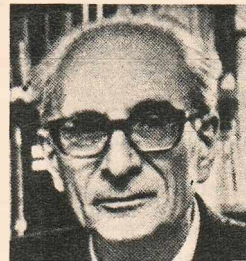
ex-guvernator al statului Illinois și fost membru al Curții de apel federale. Pus sub acuzare pentru sperjur, mită și fraude fiscale, săvîrșite pe timpul cîi a funcționat ca guvernator, este pasibil de o condamnare ce totalizează 83 de ani de închisoare. Dosarul acuzării numără peste 6 000 de pagini, iar pînă în prezent 40 de persoane sînt înscrise pe lista martorilor. Odată cu Otto Kerner va fi judecat și Theodore Isaac, fost director al Oficiului fiscal din statul Illinois.

ALEJANDRO
LANUSSE,

președintele Argentinei. În plină desfășurare a campaniei electorale, șeful statului argentinian a întreprins o vizită la Madrid, unde a avut convorbiri cu generalul Franco și ministrul de externe spaniol Lopez Bravo. Dincolo de perfectarea acordurilor ce urmează să fie semnate între cele două țări, în domeniul construcțiilor navale și al colaborării turistice, culturale, vizita la Madrid a prilejuit abordarea unor probleme politice de interes comun.

CLAUDE LEVI-
STRAUSS,

profesor de antropologie socială și morfologia culturii la Collège de France. A fost distins zilele acestea cu premiul pe 1973 al Fundației de cultură «Erasmus» din Rotterdam, în valoare de 157 000 de franci francezi. La ceremonia înmînării premiului au asistat, între alte personalități, pictorul Marc Chagall, compozitorul Messiaen și alții. Claude Lévi-Strauss este în prezent candidat la fotoliul rămas vacant, la Academia Franceză, după moartea lui Henry de Montherlant.

ALEXEI
POKROVSKI,

membru al Academiei de științe medicale a U.R.S.S. Într-un amplu interviu pe tema: «Alimentația și problemele secolului», savantul sovietic arată că pînă în prezent știința n-a reușit să descopere toate vitaminele și celelalte resurse nutritive de neînlocuit din alimente. În schimb a fost depistat un grup important de antivitamine și de materii toxice de origine microbiană în diferite produse alimentare, între care «aflatoxina», care poate provoca și cancerul ficatului.